



GEREDE İLÇESİNİN TURİZM POTANSİYELİ

**2023
YÜKSEK LİSANS TEZİ
COĞRAFYA**

Mehmet Çağrı BAYRAK

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Fatih AYDIN**

GEREDE İLÇESİNİN TURİZM POTANSİYELİ

Mehmet Çağrı BAYRAK

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Fatih AYDIN

T.C.

Karabük Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Coğrafya Anabilim Dalında

Yüksek Lisans Tezi

Olarak Hazırlanmıştır

KARABÜK

Ocak 2023

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	1
TEZ ONAY SAYFASI.....	3
DOĞRULUK BEYANI	4
ÖNSÖZ	5
ÖZ.....	6
ABSTRACT.....	8
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ.....	10
ARCHIVE RECORD INFORMATION	11
KISALTMALAR	12
1. BİRİNCİ BÖLÜM.....	13
1.1. Araştırma Sahasının Sınırları ve Coğrafi Özellikleri	13
1.2. Araştırma Sahasının Genel Özellikleri.....	14
1.3. Çalışmanın Amacı.....	15
1.4. Kavramsal Çerçeve.....	16
1.5. Malzeme ve Metot.....	20
1.6. Araştırma Konusu ile İlgili Çalışmalar	21
2. İKİNCİ BÖLÜM	27
2.1. Araştırma Alanının Genel Fiziki Coğrafya Özellikleri.....	27
2.1.1.Araştırma Alanının Genel Jeolojik ve Jeomorfolojik Özellikleri.....	27
2.2. Araştırma Alanının Topografya Özellikleri.....	30
2.2.1.Yükselti Özellikleri	32
2.2.2.İklim Özellikleri	40
2.2.3.Çalışma Sahasının Vejetasyon Özellikler	54
3. ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	58
3.1. Beşeri ve İktisadi Coğrafya Özellikleri.....	58

3.1.1. Yerleşmenin Tarihi Gelişimi	58
3.1.2. Gerede İlçesinin Nüfus Özellikleri	65
3.1.3. Ekonomik Coğrafya Özellikleri	73
4. DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	95
4.1. Gerede İlçesinin Turistik Çekicilikleri	95
4.1.1. Doğal Turistik Çekicilikler.....	95
4.1.2. Tarihi ve Dini Turistik Çekicilikler.....	124
4.1.3. Kültürel Turistik Çekicilikler	139
5. BEŞİNCİ BÖLÜM	155
5.1. Gerede Turizmi ve Çözüm Önerileri	155
5.2. Gerede’de Turistik Konaklama İmkanları	180
5.3. Turistik Konaklama	181
5.3.1. Turizm İletme Belgeli Konaklama Tesisleri.....	181
5.3.2. Belediye İletme Belgeli Konaklama Tesisleri	182
5.3.3. Gençlik ve Spor Müdürlüğüne Bağlı Konaklama Tesisleri	183
6. ALTINCI BÖLÜM.....	184
6.1. Gerede İlçesinin Turizm Potansiyeli İle İlgili SWOT Analizi	184
6.1.1. Güçlü Yönler	184
6.1.2. Zayıf Yönler.....	185
6.1.3. Fırsatlar	185
6.1.4. Tehditler.....	186
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	187
KAYNAKÇA.....	192
TABLolar LİSTESİ	198
HARİTALAR LİSTESİ	199
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ.....	201
GRAFİKLER LİSTESİ.....	204
ÖZGEÇMİŞ	205

TEZ ONAY SAYFASI

Mehmet Çağrı BAYRAK tarafından hazırlanan “GEREDE İLÇESİNİN TURİZM POTANSİYELİ” başlıklı bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Fatih AYDIN

Tez Danışmanı, Coğrafya Anabilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Oy Birliği ile Coğrafya Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir. 23/01/2023

Ünvanı, Adı SOYADI (Kurumu)

İmzası

Başkan : Prof. Dr. Fatih AYDIN (KBÜ)

Üye : Doç. Dr. Muhammed ORAL (KBÜ)

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Kübra ERHAN (TNKÜ)

KBÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu, bu tez ile, Yüksek Lisans Tezi derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Müslüm KUZU

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans/Doktora tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı herhangi bir yola tevessül etmeden yazdığımı, araştırmamı yaparken hangi tür alıntılarım intihal kusuru sayılacağını bildiğimi, intihal kusuru sayılabilecek herhangi bir bölüme araştırmamda yer vermediğimi, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserlere metin içerisinde uygun şekilde atıf yapıldığını beyan ederim.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak ahlaki ve hukuki tüm sonuçlara katlanmayı kabul ederim.

Adı Soyadı: Mehmet ağrı BAYRAK

İmza :

ÖNSÖZ

Turizm, insanların başka yerleri çeşitli amaçlarla görme, gezme ve konaklaması olarak değerlendirilen ve ülke ekonomilerine ciddi gelir sağlayan bir faaliyettir. Birçok ülke turizm gelirlerinden daha fazla pay alabilmek için mevcut potansiyellerini açığa çıkartabilmek için çalışmalar yürütmektedir. Tez konusu olan “Gerde ilçesinin turizm potansiyeli” adlı çalışmada ilçenin potansiyel turistik değerlerinin belirlenmesi ve değerlendirilme durumunun tespit edilerek öneri ve farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda ilçe ve ülke ekonomisine katkı sağlayarak gelişmişlik seviyesinin artırılması hedeflenmiştir.

Gerde ilçesinin doğal ve beşeri turistik değerleri önemli bir potansiyel oluşturmaktadır. Buna karşın ilçenin turizmiyle ilgili kapsamlı bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışmanın bundan sonrakilere yardımcı olacağı ve ilçe turizminin gelişimine katkı sağlayacağı kanaatindeyim.

Bu araştırmanın her aşamasında değerli bilgi ve birikimlerini esirgemeyen, tavsiye ve olumlu eleştirileriyle tez hazırlama sürecimi yönlendiren aynı zamanda ilkeli ve bilimsel karakteriyle örnek aldığım tez danışman hocam Prof. Dr. Fatih AYDIN’a desteklerinden ötürü teşekkür ederim. Yüksek lisans eğitimim sırasında desteklerini ve güler yüzlü tavırlarını eksik etmeyen değerli hocalarım Prof. Dr. Osman ÇEPNİ ve Prof. Dr. Ünal ÖZDEMİR’e teşekkür ederim. Lisans eğitiminden başlayan dostluğumuzun devam ettiği, duruşu ve içtenliğiyle her zaman yanımda hissettiğim hocam Doç. Dr. Muhammed ORAL’a teşekkür ederim. Tez yazım sürecinde bilgisi ve yönlendirmeleriyle bana yardımcı olan Emine KOÇAK’a, Kubilay SELÇUK’a ve Karabük Üniversitesi Coğrafya Bölümü’ne teşekkür ederim. Birçok konuda olduğu gibi yüksek lisans eğitimi sürecinde de ilgisi ve destekleriyle hep yanımda olan kıymetli eşim Büşra BAYRAK’a ve bugünlere gelmemde büyük emeği olan babam, annem ve kardeşlerime sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

ÖZ

Sürdürülebilir turizm ile doğal ve beşeri çevreye zarar vermeden yararlanma ve bunu gelecek nesillere bırakabilme anlayışı her geçen gün yaygınlaşmaktadır. Dünyada ki bilimsel ve teknolojik gelişmelere paralel olarak iletişim ve ulaşım imkânlarının artması sonucu insanlar çok uzak yerleri öğrenebilmekte ve o alanları görmek istemektedirler. Şehirleşmenin artmasıyla birlikte boş zamanlarını doğayla geçirme isteği de artmaktadır. İnsanların turizm faaliyetlerine katılımı sebebi farklılık gösterse de bu durum gittikçe artmaktadır.

Çalışmanın başlıca amacı, Gerede ilçesinin turizm potansiyelini ortaya koymak, turizm açısından önemli sahaları belirlemek, kısa ve uzun vadeli gelişme planlarına kaynak oluşturmak, başlıca sorunları tespit ederek çözüm önerileri sunmak ve ilçenin ekonomisine katma değer oluşturabileceğine dikkat çekmektir. Bu amaç doğrultusunda çalışma alanının turistik değer taşıyabilecek doğal ve beşeri kaynakları incelenmiştir. Bu analizlerin elde edilmesi sürecinde araştırma sahasında gözlem yapılmış, ilgili kurum ve kuruluşlarla iletişime geçilerek gerekli veriler elde edilmiştir. Araştırma alanının ilgili haritaları ArcGIS 10.4 programı kullanılarak hazırlanmıştır.

Gerede ilçesinin turistik potansiyelini ve mevcut durumunu belirlemek amacıyla yerel halktan oluşan gönüllü katılımcılara yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır.

Araştırma sahasında yapılan çalışmalar sonucunda, turizm potansiyeli bağlamında, kış turizmi, yayla turizmi, doğa yürüyüşü, mesire alanları, tarihi ve kültürel turizm konusunda çok sayıda turistik çekicilikler ve etkinlikler belirlenmiştir. Bu alanlar tanıtılmaya çalışılmış, doğal kaynak değerleri görsel (fotoğraf, harita vb) malzeme eşliğinde sunulmuştur.

Bir yerin turistik değerini doğal ve beşeri turistik çekiciliklerin yanında ulaşım, konaklama ve tanıtım imkânları belirlemektedir. Gerede coğrafi konumu itibarıyla ulaşımında kavşak özelliği taşımaktadır. Bu durum turizm potansiyelinin açığa çıkartılmasında kolaylaştırıcı bir özelliktir. Konaklama için yeni ve yüksek standartta otellerin yapılması oldukça önemli bir eksiği gidermiştir. Tüm bu olumlu gelişmelere

karşın turistik değer taşıyan yerlerin alt yapı imkânlarının henüz tamamlanmaması ve tanıtımların yetersizliği turizm faaliyetlerinin potansiyelinin uzağında kalmasına yol açmıştır. Bu eksiklerin giderilmesiyle birlikte turizm faaliyetleri ilçenin durumunu olumlu yönde değiştirecektir.

Anahtar Kelimeler: Gerede; Turizm Potansiyeli; Kış Turizmi

ABSTRACT

With sustainable tourism, the understanding of benefiting from the natural and human environment without harming it and leaving it to next generations is becoming widespread day by day. As a result of the increase in communication and transportation opportunities in parallel with the scientific and technological developments in the world, people can learn about distant places and want to see those areas. With the increase in urbanization, the desire to spend their free time with nature is also increasing. Though the reason why people participate in tourism activities varies, this situation is gradually increasing.

The main purpose of the study is to reveal the tourism potential of Gerede city, to determine important areas in terms of tourism, to create resources for short and long term development plans, to determine the main problems and to offer solutions. In accordance with this purpose, natural and human resources of the study area that can have touristic value were analyzed. In the process of obtaining these analyzes, observations were made in the research area and the necessary data were obtained by contacting the relevant institutions and organizations. The relevant maps of the research area have been prepared using ArcGIS 10.4 program.

In order to determine the touristic potential and current situation of Gerede city, a semi-structured interview form was applied to the volunteer participants consisting of local people. As a result of the studies carried out in the research area, many tourist attractions and activities have been determined in the context of tourism potential, in winter tourism, tableland tourism, trekking, picnic areas, historical and cultural tourism.

These areas were tried to be introduced and the natural resource values were presented with visual materials (photographs, maps, etc.).

The touristic value of a place is determined by natural and human touristic attractions, as well as transportation, accommodation and advertisement opportunities. Gerede has a junction in transportation due to its geographical location. This is a facilitating feature in revealing the tourism potential. The construction of new and high

standard hotels for accommodation has eliminated a very important deficiency. Despite all these positive developments, the fact that the background of the places with touristic value have not been completed yet and the inadequacy of the advertisement has caused the tourism activities to be far from their potential. With the elimination of these deficiencies, tourism activities will positively change of the Gerede city's situation

Keywords: Gerede; Tourism Potential; Winter Tourism

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Gerede İlçesinin Turizm Potansiyeli
Tezin Yazarı	Mehmet Çağrı BAYRAK
Tezin Danışmanı	Prof. Dr. Fatih AYDIN
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans
Tezin Tarihi	23/01/2023
Tezin Alanı	Coğrafya Anabilim Dalı
Tezin Yeri	KBÜ/LEE
Tezin Sayfa Sayısı	205
Anahtar Kelimeler	Gerede; Turizm Potansiyeli; Kış Turizmi

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of the Thesis	Tourism Potential of Gerede District
Author of the Thesis	Mehmet Çağrı BAYRAK
Advisor of the Thesis	Prof. Dr. Fatih AYDIN
Status of the Thesis	Master's Degree
Date of the Thesis	23/01/2023
Field of the Thesis	Department of Geography
Place of the Thesis	UNIKA/IGP
Total Page Number	205
Keywords	Gerede; Tourism Potential; Winter Tourism

KISALTMALAR

ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
Bs.	: Basım
D.M.İ.G.M.	: Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü
D.S.İ.	: Devlet Su İşleri
°C	: Santigrat Derece
cm	: Santimetre
ha	: Hektar
hpa	: Bir Milibara Eşit Olan Basınç Birimi
m	: Metre
mm	: Milimetre
mb	: Milibar
m³/sn	: Metreküp saniye
m/sn	: Metre/Saniye
M.T. A.	: Maden Tetkik Arama
no.	: Numara
km	: Kilometre
km²	: Kilometre kare
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
WTO	: Dünya Turizm Örgütü
%	: Yüzde

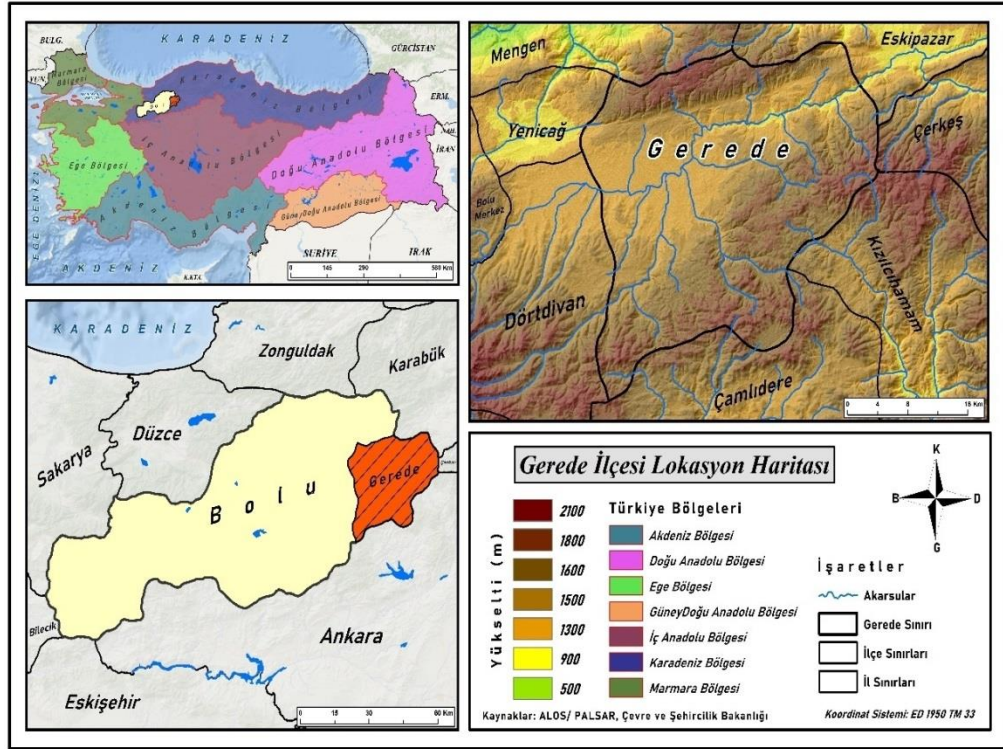
1. BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Araştırma Sahasının Sınırları ve Coğrafi Özellikleri

Araştırma sahası Karadeniz Bölgesi'nin Batı Karadeniz bölümünde yer almaktadır. İdari açıdan Bolu iline bağlı olan Gerede, Bolu topraklarının doğu kısmını kapsar. Güneyden, Ankara ilinin Kızılcahamam ve Çamlıdere; doğudan, Çankırı ilinin Çerkeş ve Karabük ilinin Eskipazar; batıdan, Dörtdivan ve Yeniçağa; kuzeyden, Mengen ve güneyden, Kıbrısçık ilçeleri ile komşu ve sınırlıdır. İlçeye bağlı 92 köy yerleşmesi bulunmaktadır. Gerede ilçesi 1260² km yüzölçümü ile Bolu topraklarının yaklaşık %15,1 ini oluşturmaktadır. Yüzölçümü itibariyle 4., nüfus itibariyle en büyük ilçesidir.

Çalışma alanı 40°29'56'' - 40°59'56'' kuzey enlemleri ile 31°59'58''-32°29'58''doğu boylamları arasında yer almaktadır.

İlçenin sınırları belirlenirken kuzey ve güneyde doğal sınırla kısmen uyumlu olup yer yer su bölümü çizgisiyle paralellik göstermektedir. Batı ve doğu sınırları idari açıdan belirlenmiştir.



Harita 1: Gerede İlçesi Lokasyon Haritası

Gerede ilçesi, İstanbul'a ve Ankara'ya oldukça yakın bir coğrafi konumdadır. Bu yönüyle de potansiyel turistik alanlarının değerlendirilmesinde kolaylıkların bulunduğu bir sahadır. Ayrıca ulaşım özellikleri itibariyle kavşak denilebilecek bir konumdadır. Bu durum turizmin gelişmesi için önem taşımaktadır (Harita 1).

1.2. Araştırma Sahasının Genel Özellikleri

Gerede ilçesi Batı Karadeniz Bölümünde Bolu ilinin doğusunda yer almaktadır. Bulduğu konum itibariyle erken dönemlerden itibaren yerleşim yeri olarak kullanılmıştır. Tarihi ipek yolu üzerinde bulunması, İstanbul ve Ankara gibi önemli kentlere yakınlığı ilçeyi önemli kılmaktadır.

Çöküntü ovası özelliği gösteren sahayı kuzeyde Arkut dağları ve güneyde Köroğlu dağları sınırlandırmıştır. Bu iki dağ sırasında iki bin metreye yaklaşan tepeler bulunmaktadır. Yükseltinin fazla olduğu alanlarda yayla yerleşmeleri yoğunluktadır. Bu yerleşmeler yaz aylarında çoğunlukla hayvancılık amaçlı kullanılsa da son yıllarda rekreasyon özelliği de taşımaktadır. Yine eğimin ve yükseltinin fazla olduğu alanlarda kış turizm etkinlikleri yapılabilmektedir.

İlçenin iklim özelliklerine bakıldığında Karadeniz ve İç Anadolu bölgesinin kesişme noktasında yer almasıyla birlikte geçiş iklimi özellikleri görülmektedir. Yükselti faktörünün iklim üzerindeki etkilerinin belirgin hissedildiği sahada günlük sıcaklık farkları oldukça fazladır. Yaz mevsimi serin geçmekle birlikte kış mevsimi uzun sürer ve karın yerde kalma süresi fazladır. İklimsel özellikler tarımsal faaliyetlerin sınırlandırılmasında etkili olmuş özellikle tarla tarımı sınırlı kalmıştır. İklimsel özellikler büyükbaş hayvancılığa elverişli olduğundan yoğun yapılmaktadır.

Bitki örtüsü ilçenin kuzey ve güneyindeki dağlık alanlarda ormanlar iken orman altı florasında mantarlar önemli yer tutmaktadır. Ormancılık ticari anlamda her geçen gün artan bir ekonomik faaliyet olmuştur. Mantarlar ise yöre insanının hem spor hem de besin ihtiyaçları için ilkbahar ve sonbahar mevsimlerinde toplayıcılık şeklinde yapılmaktadır.

Araştırma sahasında ekonomik faaliyetlerin başında sanayi gelmektedir. Geçmişten günümüze deri sanayisi gelişim göstermiş ve ilçeye özdeşleşmiştir. İlçenin doğusunda atölye tipi olarak başlayan bu sektör ham deri işleme ve deri ürünleri

imalatında ilerlemelerle büyümüşür. Bugün itibariyle ilçenin güneyinde yeni bir alana taşınarak işletmeler daha modern olmuş ve üretim artmıştır. Bir diğer sanayi ise organize sanayi bölgesindeki muhtelif sanayi kollarından oluşmaktadır. Yenilenen fabrikalarla üretimleri artmıştır. Ayrıca sanayi sektörü ilçe nüfusunun istihdamında önemli bir yeri bulunmaktadır.

İlçenin fiziki özellikleri tarımı sınırlandırmış olsa da yükseltinin ve eğimin az olduğu yerlerde tahıl tarımı yapılmaktadır ve iklimsel özellikler yıl boyunca yeşil kalabilen otlakların varlığına ve buna bağlı hayvancılığın gelişimine katkı sağlamıştır. Hayvancılık kırsal alanlarda önemli ölçüde yürütülmektedir. Nüfusun yoğun yaşadığı yerlere yakınlık küçükbaş hayvancılığında gelişimini olumlu etkilemiştir. Çalışma sahası Karadeniz, İç Anadolu ve Marmara bölgeleri arasında ulaşım güzergahı olduğundan ticaret oldukça fazladır.

Gerede ilçesi hem doğal hem de beşeri coğrafya özellikleriyle birçok turizm türünün gelişimine imkan tanıyacak niteliktedir. İklim ve yeryüzü şekillerinin sunmuş olduğu olanaklar ile başta kış turizmi olmak üzere, kamp turizmi, yayla turizmi gibi alternatif turizm aktivitelerinin gerçekleştirilebileceği potansiyele sahiptir. Ancak turizmdeki en büyük engeli yatırım ve tanıtım eksikliği oluşturmaktadır. Eski bir yerleşim yeri olması nedeni ile tarihi yapıları, yöreye özgü sivil mimari örnekleri, el sanatları, şenlikler gibi kültürel turizmin bir parçası olan eserler de beşeri turistik kaynaklar olarak değerlendirilebilir.

1.3. Çalışmanın Amacı

Çalışma alanını, coğrafi konumu ve fiziki yapısı ile turizm açısından önemli bir potansiyele sahip Gerede ilçesi oluşturmaktadır. Orman alanlarının varlığı, iklimsel çeşitlilik, farklı yükselti ve eğim koşullarındaki arazilerin varlığı sahanın önemli fiziki özelliklerini oluşturmaktadır. Bunlar sahada yaylacılık, kış sporları, doğa yürüyüşleri, spor kamları gibi çeşitli turistik etkinliklerin yapılmasına olanak sağlamaktadır. İlçenin beşeri ve kültürel olarak ise MÖ 3. yüzyıldan beri yerleşim yeri olması zengin bir tarihi dokuya sahip olmasına sebep olmuştur. Kiliseli han, Keçi kalesi ve ibadethaneler şehrin önemli simgeleridir. İlçe geçmişten günümüze ulaşımında kavşak noktası olma özelliğiyle insan hareketliliğinin süreklilik gösterdiği bir konumdadır. Sahanın bu özellikleri dikkate alındığında ciddi bir turizm faaliyetinin olması gerekmektedir.

Ancak var olan turizm faaliyetlerinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir. İlçenin mevcut turizm değerlerini ortaya koyarak potansiyel turistik özelliklerini belirlemek çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

1.4. Kavramsal Çerçeve

Turizm sektörü son yıllarda dünya ekonomisinde ağırlığını arttıran ekonomik bir faaliyettir. Ülkemizde son yıllarda yapılan çalışmalar sonucunda turizmden elde edilen gelirlerde artış olmaktadır. Bu açıdan her bölge kendi turistik değerlerini potansiyeline kavuşturmaya çalışmaktadır. Turizm sektörünün daha iyi anlaşılabilmesi için bazı temel kavramlar açıklanmıştır.

Tur: Fransızca bir terim olup tour (ing.tour) kavramından gelir. Türkçe kaynaklara tur biçiminde geçmiştir. Kavramın en kısa anlamı, dönüp dolaşıp, aynı yere gelmek demektir. Başka bir anlamı; gerginlikten kurtulmak amacıyla faaliyet yürütmek, temiz havadan faydalanmak, ruhsal yönden rahatlamak, gibi amaçlarla yürütülen kısa gezinti şeklinde keyifli vakit geçirmek olarak ifade edilebilir (Özgüç, 2013).

Turizm: Terim olarak turizm 1800'lerde kullanılmaya başlanılmıştır. Bununla birlikte Latince kökeninin geçmişi çok daha eskilere gitmektedir. 1830'lu yıllarda Almanca'da yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Genel bir tanımlamayla; dinlenmek, eğlenmek, rahatlamak ve tatil yapmak amacıyla yolculuğa çıkmak olarak ifade edilebilir. İnsanların geçici bir süre evlerinden ayrılıp, yaşadıkları mekanın dışında barınabilecekleri yerlerde kalmaları ve geri dönmeleri şeklinde tanımlanmaktadır. Turizm sözcüğü latinedeki dönme, dolaşma anlamına gelen "tornus" sözcüğünden türemiştir. Turizm, insanların sürekli yaşadıkları yerlerden ayrılıp yeni yerler görme, dinlenme, öğrenme gibi ihtiyaçlarını gidermek için başka yerlere giderek tekrar kendi yaşadıkları yerlere dönmeleri olarak özetlenebilir (Özçağlar, 2006).

Turist: Dinlenmek, eğlenmek, yeni deneyimler edinmek ve farklı yerlerden bilgi alabilmek gibi amaçlarla seyahatler yapan bireylere turist denilir. Farklı yerlere giden her bireye turist denilememektedir. Gidilen yerde en az bir gece veya en fazla

altı ay konaklama yapan kişiler genel olarak turist kabul edilmektedir (Doğanay, 2001).

Turizm Potansiyeli: Bir bölgede var olan turist miktarı, turizm alanları ya da ortaya çıkarılma imkanı olan turizm imkanlarının tümüdür. Bazı turistik alanlar araştırma yapan uzmanlara, iyi eğitilmiş turistlere hitap etmektedir. Bu turizm alanları pek fazla yaygın olmadığı için sınırlı bir turizm potansiyeli içerirler. Bazı sahalar, erişim, güvenlik gibi nedenlerle turistler için elverişli olmayan yerlerde bulunurlar. Turistik kaynakların kullanımlar karşısındaki duyarlılığı, ziyaretçi girişinde kısıtlamalara sebep olmaktadır. Bir bölgedeki turizm potansiyelinin tespit edilebilmesi için turizmle ilgili arz ve taleplerin ortaya konması gerekir. Bölgede bu potansiyel sınırlıysa yapılacak bir turizm potansiyeli çalışmasının ilerleme imkânı pek olmayacaktır. Turizm bir ekonomik faaliyettir. Bu açıdan turizm pazarında sürdürülebilirlik sağlanması için turizm olayının bölgede bir talebi karşılaması gerekmektedir. Genel bir ifadeyle de özetlenirse, turizm potansiyeli bir alanın mevcut turistik değerlerinin yeterince ortaya çıkarılmadığı durumlar için ifade edilebilir.

Doğa Turizmi: Doğayla iç içe yaşamak ve doğayı gözlemlemek için yapılan eğlenceye yönelik turizm olarak ifade edilir. Fiziksel aktivitelerde bulunmak, kendileri ile benzer ilgi alanına sahip insanlarla tanışmak, kısa olan zamanlarının içerisinde en fazla şeyi sığdırmak düşüncesine sahip kişilerce tercih edilen bir turizm türüdür. Doğa turizminde değişik aktiviteleri ifade edebilmek için “eko turizm” ya da “soft turizm” gibi ifadelerde kullanılmaktadır (Şenol, 2015).

Dini Turizm: İnsanların sürekli ikamet ettikleri ve her zamanki olağan ihtiyaçlarını karşıladıkları yerlerin dışında dini inançlarını gerçekleştirmek ve dinlerce kutsal sayılan merkezleri görmek amacıyla yaptıkları turistik seyahatlerin tümüne inanç ya da dini turizm denilmektedir (Soyak, 2013).

Tarihi Turizm: Tarihsel kaynaklar, geçmiş medeniyetlerin geçmiş çağların yaşayan fiziksel kalıntılarıdır. Bunlar arasında mimari, coğrafi görünüm ve arkeolojik özellikler kadar, geçmişten bu yana gelen, günlük yaşam için önemi olan unsurlar da yer alırlar. Önemli tarihsel, dini ya da mitolojik olaylar da, bunların meydana geldiği yerler de tamamen değişmiş ya da geçmişten hiçbir delil kalmamış olsa da, tarihsel olarak kabul edilebilirler (Özgüç, 2013).

Kültür Turizmi: insanların kültürel açıdan zengin yöreleri görmek, gittikçe kaybolan insan yaşam biçimlerini öğrenmek ve izlemek, kültürel değerleri (el sanatları, yemekleri, sanat eserleri vb.) bir anı olarak korumak amacıyla yapılan gezi çeşididir (Zaman, 2012).

Turistik Çekicilikler: Turizmin yer seçiminde rol oynayan coğrafi kaynaklardır. Her alanın sahip olduğu özellikleriyle turistik çekicilikleri farklılık göstermektedir. Ulaşım, konaklama, erişim olanakları ve sahip olunan turistik değerler turistik çekicilikte birlikte rol oynarlar.

Bir Turizm Destinasyonunun Çekiciliğini Etkileyen Faktörler:

1- Destinasyon çekicilikleri; Turistlerin kendi seçimiyle belirlenmiş tatil için gelenler turizm ziyaretleri için temel oluşturan sunum elemanlarıdır. Bunlar;

- Peyzaj, kumsallar, doğal hayat, deniz manzarası ve iklim gibi doğal çekiciliklerdir.
- Tarihi şehir dokusu (Amsterdam, Bangkok gibi), yeni inşa edilmiş resortlar, yeni şehir dokuları (Disneyland) gibi yapay çekicilikler,
- Temalı parkları, endüstriyel alanları, şehir yenileme projeleri gibi büyük bölümü amaca yönelik, yapılan alanlar veya unsurlar olarak yönetilen çekicilik alanları,
- Çoğunluğu geleneksel temalı festivaller olarak organize edilmiş tiyatrolar, müzeler ve tarihi sunumlar gibi diğer kültürel çekicilikler,
- Destinasyonların yerlileri ve bu yerlilerin yaşam tarzları ile ilgili bazı deneyimlerden oluşan çekicilikler olarak belirtilen sosyal unsurlar,

2- Destinasyon olanakları; turistlere, çekiciliklere katılım ve orada konaklamak için imkan sunan o alandaki elemanlardır. Bunlar konaklama, restoranlar, donanım ve ulaşım kiralama, alışveriş ve enformasyonu gibi unsurları içeren diğer çekiciliklerdir.

3- Erişilebilirlik; ziyaretçiler tarafından arzu edilen destinasyona ulaşılmaktır. Bunda zaman, maliyet ve rahatlık gibi unsurlar ön plandadır.

4- İmaj; tüm turizm çeşitleri için imaj kritik rol oynayan bir unsurdur. (Çıracı ve Kerimoğlu, 2008).

Turizmde Ulaşılabilirlik: Turizm ürününün oluşturan bir diğer unsur da; turizm bölgelerine ve turizm işletmelerine ulaşım imkânına yönelik alt yapı yatırımlarının

varlığıdır. Ulaşım araçlarındaki hızlı teknolojik gelişim, günümüz deki gibi yüksek düzeye ulaşmamış olsaydı, turizm olayı bugünkü seviyesine gelemezdi. Ulaştırma olmaksızın turizm hareketlerinden söz etmek mümkün değildir. Zira turizm özü itibarıyla geçici bir yer değiştirme faaliyetidir. Böylece turizm işletmelerini oluşturan unsurlardan birinci sırada ulaşım gelir. Ulaşım hizmetleri her türlü demiryolu, karayolu, denizyolu ve hava yolu taşıma işletmeleridir. Çünkü turizm olayında en önemli etken insanların yer değiştirmesidir. Bu açıdan gelişmekte olan ülkelerde turizm faaliyetlerine ait potansiyel belirleme çalışmalarında dikkate alınması gereken önemli unsurlardan biri ulaşım"dır. Gelişmiş bir ulaşım sistemi turizmde olmazsa olmazdır. Ulaşım, turizm olayının gelişmesinin etki ve tepkisi sonucu olmuştur. Gün geçtikçe gelişen ulaşım sistemleri turizmi teşvik ederken, turizmin gelişmesi ve yayılması da ulaşımı teşvik etmektedir (Özgüç, 2013).

Sürdürülebilir Turizm: Sürdürülebilir turizm gelişimi, bugünkü turistlerin ve ev sahibi bölgelerin gereksinimlerini, geleceğin olanaklarını koruyarak daha iyi hale getirerek karşılar. Kültürel bütünlüğü ve uyumluluğu, gereken ekolojik süreci, biyolojik çeşitliliği ve yaşam destek sistemlerini devam ettirirken, aynı zamanda kaynakların, ekonomik, sosyal, estetik gereksinimleri karşılamasını öngörür. Sürdürülebilir turizm ürünleri, yerel çevre, toplum ve kültürleri bozan değil, turizm etkinliklerinden yararlandıran ürünlerdir (Altıparmak, 2002).

Dünyadaki gelişmeleri takip eden turizm sektörü, günümüzde çevresel kaynakların sürekliliğini sağlamayı amaç edinmiştir. Sanayileşme ile birlikte bilimsel ve teknolojik gelişmeler, insan yaşamına olumlu etkiler sunarken zamanla bu gelişmelerin yarattığı çevre kirliliği ve doğal kaynakların yok oluşu gibi olumsuz etkiler karşısında alternatif çözümlerin üretilmesi ve çevrenin korunması önem kazanmıştır. Dolayısıyla doğal ve kültürel kaynakların etkili ve dengeli kullanımına önem vermeye başlanmıştır. Bu yaklaşımla, Birleşmiş Milletler 1987 Brundtland Raporunda ekonomik, sosyal ve çevre politikalarının birlikte uygulanmasının esas alınarak çevreyi koruyan bir sürdürülebilir kalkınma önerisi oluşturmuştur (Özbey, 2002).

Dünya da ve Türkiye de Turizm Sektörü: Turizm sektörü, dünya ekonomisinde oldukça önemli bir yere sahiptir. 2022 yılında dünyada 1 milyar kişi turistik seyahat gerçekleştirmiştir. Turistik potansiyeli olan ülkeler dünyadaki bu

turizm pazarında var olmak için önemli çalışmalar yapmaktadır. Türkiye bu pazarda oldukça önemli bir yere sahiptir. 2022 yılında Fransa ve İspanya'nın ardından dünyanın en çok turist alan 3. ülkesi olmuştur. 2022 yılında yaklaşık 50 milyon turist alan Türkiye 40 milyar dolarlık gelir elde etmiştir (KTB). Ayrıca ülkenin milli gelirinin yaklaşık %11'ini turizm faaliyetleri oluşturmakta ve ülkede çalışanların yaklaşık %10'u turizm sektöründe istihdam etmektedir. İfade edilen bu durumlar ülke ekonomisinde turizm faaliyetlerinin önemli bir yeri olduğunu göstermektedir (Tütüncü, 2022).

1.5. Malzeme ve Metot

Çalışmanın hazırlık aşamasında hem araştırma sahası hem de araştırma konusu ile ilgili literatür taraması yapılmış ve ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. İlçe hakkında istatistiki veriler ve tematik haritaların üretilmesinde kullanılan veri setleri Türkiye İstatistik Kurumu, Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü, Gerede Kaymakamlığı, Gerede Belediyesi, Bolu Belediyesi, Bolu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Orman İşletme Şefliği, Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Harita Genel Müdürlüğü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nden elde edilmiştir.

Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak, Gerede'nin mevcut ve potansiyel turistik değerlerinin belirlenmesi ile ilgili halkın görüş ve düşüncelerini incelemek amacıyla tarafımızca hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme ilçe merkezinde yapılmıştır. Görüşmeye heterojen bir katılım olması ve daha iyi veriler toplanabilmesi için farklı meslek gruplarına yapılmıştır. Bu meslek grupları çiftçi, esnaf, işçi, memur ve turizm sektörü çalışanlarıdır. Görüşme formu 12 sorudan oluşmaktadır. İlgili literatür taranarak taslak bir görüşme formu oluşturulmuş ve uzman görüşüne sunularak son hali verilmiştir. Görüşmeler, 5 Eylül 2021 ve 12 Haziran 2022 tarihlerinde 26'sı kadın ve 34'ü erkek olmak üzere toplam 60 kişi ile gönüllülük esasına göre yapılmış ve katılımcıya birebir sorular iletilerek konu ile ilgili bilgi ve görüşleri alınmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Katılımcıların görüşlerini ifade ettikleri formların her biri kodlar ile (1E [Erkek], 5K [Kadın] vb.) aktarılmıştır. Bu kodlar bir tema

etrafında sınıflandırılmıştır. Tema ve kavramlar şekiller ile sunulmuştur. İlgili bölümlerde katılımcıların ifadeleri doğrudan aktarılmıştır.

1.6. Araştırma Konusu ile İlgili Çalışmalar

Gökmen (2022), “*Gerede Çevresinde Doğal Ortam-İnsan İlişkileri*” adlı çalışmada, Gerede çevresinde jeolojik özellikler ve jeomorfolojik ana materyal, topografya, iklim, toprak, hidrografya ve bitki örtüsü ile insan etkinlikleri arasındaki ilişkileri belirlenmeye çalışılmıştır. Gerede'nin ulaşım coğrafyası açısından stratejik bir noktada bulunması, büyük ticaret şehirlerine ve tüketim merkezlerine yakınlığı, fiziki coğrafya özellikleri bakımından ciddi turizm potansiyeline sahip olması gibi özellikler bölgesel kalkınma ve sürdürülebilirlik açısından ve ilçe halkının refahı için büyük önem arz edeceği vurgulanmıştır.

Ayhan (2021), “*Tunceli İlinde Kırsal Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi*” adlı tez çalışmasında günümüzde kıyı turizmine alternatif olarak görülen kırsal turizm kavramsal olarak ele alınmıştır. Kırsal turizm kapsamında yapılan çalışmada Tunceli ilinin belirlenmesinde ilin doğası, tarihi, kültürü ve kendine özgü inanç değerlerinin olması etkili olmuştur. 2017-2018 yılından itibaren yoğun bir turist akışının olduğu Tunceli ilinde turizmin kırsal mekan tüketim algısını ortaya koymak adına yerel halk ve turistler ile yapılan görüşmelerde kategoriler oluşturularak görüşmelerin sonucunda temalar belirlenmiştir. Temalar bağlı olarak kırsal turizmde planlamalar ve önerilerde bulunulmuştur. Kırsal turizm değerlerine olan talebin artmasında yerel halkın tutumları ve turizmden beklentileri ve yine turistlerin ilde tercihleri ve beklentileri ortaya konulmuştur.

Babacan (2020), “*Adıyaman İlinin Kültür Turizmi Potansiyeli ve Alternatif Kültür Rota Önerisi*” adlı çalışma, iki ayrı perspektiften ele alınmıştır. Bunlardan ilki ilin turizm potansiyelini ortaya koymak, diğeri ise alternatif kültür rotası belirleme çalışmaları yapmaktır. Bu kapsamda, Adıyaman'ın kültür-turizm potansiyelinin belirlenmesi, rotaların tasarlanması, uygun yolların belirlenerek alternatif rota oluşturulması ve oluşturulan rotanın haritalanması gerçekleştirilmiştir. Çalışma alanının; konaklama, ulaşım, altyapı gibi durumları belirlenerek bu imkânların geliştirilmesine yönelik öneriler oluşturulmuştur. Kentin turizm imajı nedir sorusuna

cevap aranmış ve bu yönde kimlik kazanması için gerekli çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Kılınç (2020), “*Kahramanmaraş İlinin Turizm Potansiyeli*” adlı doktora tezinde, ilin turizm potansiyeli coğrafi ve bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmıştır. Bu tezde, ildeki mevcut ve potansiyel içeren doğal, kültürel ve alternatif turizm çekicilikleri başlıklar halinde ayrı ayrı ele alınmıştır. Çalışmada turizm potansiyeli oluşturan alanlar sınıflandırılmış ve mekânsal dağılımları verilmiştir. Bu aşamada haritalama, anket ve arazi çalışmaları yapılmıştır. Kahramanmaraş turizminin güçlü ve zayıf yönleri, sahip olduğu fırsatları ile karşı karşıya kaldığı tehditleri ortaya koyan bir SWOT analizi de yapılmıştır. İlin önemli bir turizm potansiyeli olmasına karşın, şimdiye kadar yeterince değerlendirilemediği belirlenmiştir. Araştırmanın son bölümünde, Kahramanmaraş ilinde turizmin potansiyelinin iyi değerlendirilmesi adına çeşitli tavsiyeler ve mevcut sorunlara çözüm önerileri sunulmuştur.

Richards (2019), “*Creative Tourism*” adlı çalışmasında, turizmde yaratıcılığın gelişimini gözden geçirmeyi ve daha küçük yerlerin yaratıcı gelişimdeki potansiyel rolünü incelemeyi amaçlamaktadır. Daha küçük yerlerin turist çekebilmek için büyük şehirlerin gelişim modellerini taklit etmemeleri gerektiğini savunmaktadır. Küçük yerlerin kendi kaynaklarını bularak turizm modelleri oluşturmalarını düşünmektedir.

Kılınç (2019), “*Siirt ve Çevresinin Turizm Coğrafyası*” adlı çalışmada, Siirt ve çevresinin doğal, beşeri ve kültürel turistik değerleri ile bunların potansiyelleri, mekânsal dağılımı ve turizm çeşitleri, turistik yerleşmeler, sahaya yönelik turist talebi, turistik altyapı, il turizminin sorunları ile sahanın sürdürülebilir turizm planlamasına yönelik çözüm önerileri coğrafi bakış açısıyla ele alınmıştır. Araştırma sahasının, sahip olduğu turizm potansiyeli ile doğru orantılı olarak turizmden pay alamadığı belirtilmiştir.

Güler (2019), “*Gerede Evleri*” adlı çalışmada, şehir merkezinde bulunan 19 tarihi dokuyu yansıtan ev incelenmiştir. İncelenen evlerden yalnızca 13'ü tescillenmiş olmakla birlikte yapıların hiçbirinin rölöve veya plan çizimi resmi kurumlarda bulunamamıştır. Yapıların tespitinden sonra evler, plan, malzeme, teknik ve süsleme özellikleri bakımından katalog kısmında anlatılmıştır. Ardından karşılaştırma ve değerlendirme bölümünde Gerede evleri hem kendi aralarında hem de çevredeki şehirlerde bulunan evlerle mimari yönden değerlendirilerek karşılaştırılmıştır. Sonuç

olarak Gerede eski evlerinin, günümüzde Türk evi denince ilk akla gelen Safranbolu evleri başta olmak üzere geleneksel konut mimarisine plan, malzeme, teknik ve süsleme açısından büyük benzerlik gösterdiği sonucuna varılmıştır.

Fırıncı (2018), "*Uluabat Gölü'nün Turizm Potansiyeli*" adlı bu çalışmanın birinci bölümünde; sahanın başlıca özelliklerine, ikinci bölümünde; göl ve çevresinin fiziki coğrafya ve beşerî coğrafya özelliklerinin turizm ile etkileşimine, üçüncü bölümünde; göl ve yakın çevresinin turizm potansiyeline değinilmiştir. Turizm potansiyeli kapsamında var olan alternatif turizm türleri ele alınıp, her başlık altında örnekler verilmiştir. Dördüncü bölümde ise, turizmin göl ve yakın çevresine etkileri, çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel etkiler başlıklarında ayrıntılı olarak işlenmiştir. Bununla birlikte gölün yakın çevresinde var olan yerleşimlerin bünyesindeki doğal ve kültürel değerlerle yüksek bir turizm potansiyeli olan göller olarak belirlenmiştir. Bu çalışma ile farkındalık oluşturularak göl ve yakın çevresindeki güzelliklerin sürdürülebilir turizm kapsamında korunması ve turizmin daha da geliştirilmesi ön görülmüştür.

Derya (2018), "*Bingöl İlinin Turizm Potansiyeli ve Değerlendirilebilir Olanakları*" adlı çalışma, Bingöl ilinin turizm potansiyelini ortaya koymak, turizm açısından önemli sahaları belirlemek, kısa ve uzun vadeli gelişme planlarına kaynak oluşturmak, başlıca sorunları tespit etmek ve çeşitli öneriler sunmak, yöre insanına turizm bilincinin aşılmasına ve sürdürülebilir önemli bir ekonomik kaynak olan turizmin ilin geliştirilmesine olabilecek katkılarına dikkat çekilmiştir. Bingöl ilinde alternatif turizm potansiyeli bağlamında eko turizm, sağlık turizmi, yayla turizmi, kış turizmi, mağara turizmi, akarsu turizmi (Şelaleler), av turizmi, doğa yürüyüşü (trekking), kuş gözlemciliği, sportif olta balıkçılığı, mesire alanları, kamp imkanları, foto-safari ve kültür turizmi konusunda çok sayıda turistik çekicilikler, alanlar ve etkinlikler belirlenmiştir. Söz konusu turistik potansiyel alanları nispeten geniş bir şekilde tanıtılmaya çalışılmış, doğal kaynak değerleri ve turizm açısından sağlayabileceği katkılar görsel (fotoğraf, harita vd.) malzeme eşliğinde sunulmuştur.

Sezer (2016), "*Giresun İlinin Turizm Potansiyeli*" adlı çalışması beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Giresun ilinin doğal ve beşerî özellikleri ile turizm etkileşimi izah edilmiştir. İkinci bölümde Giresun ilindeki doğal, tarihi, kültürel ve estetik bakımdan önem taşıyan turistik çekicilikler ele alınmıştır. Üçüncü bölümde

Giresun ilinde geliştirilebilecek turizm türleri incelenmiştir. Dördüncü bölümde turizm alt yapısı belirlenmiştir. Son bölümde ise turizm faaliyetlerinin güçlü ve zayıf yönleri ortaya konulmuştur.

Bulut (2015), "*Antalya Merkez İlçelerinde Sürdürülebilir Turizm ve Yerel Halkın Turizmin Etkilerine Yaklaşımını*" adlı çalışmada, Bireylerin Antalya merkez ilçelerinde sürdürülebilir turizm ve yerel halkın turizmin etkilerine yaklaşımının etkilerine ilişkin görüşlerinin cinsiyet, yaş grubu ve eğitim durumlarına göre farklılaşp farklılaşmadığı Kruskall-Wallis testi ile sınanmıştır. Çalışma sonucunda Antalya halkının turist profiline yönelik beklentilerinin nitelikli turist gelmesi yönünde olduğu, Antalya'da kontrolsüz turizm büyümesinin çevresel sorunlara neden olduğu, turizm faaliyetlerinin halkın yaşam standartlarını artırdığı, Antalya'da turizm mevcut turizm politikalarının doğal kaynakların sürdürülebilirliğini destekler nitelikte olmadığı analiz sonuçlarına bakılarak ifade edilebilir.

Kaya (2015), "*Ayancık ve Yakın Çevresinin Ekoturizm Potansiyeli*" adlı araştırma çalışmayı oluşturmaktadır. Çalışmada, Ayancık ve yakın çevresinin ekoturizm açısından taşıdığı potansiyeller ortaya konuşmuştur. Mevcut potansiyelin faaliyete geçirilmesini sağlayacak öneriler sunularak bölgedeki kırsal alanların kalkınmasında öncü bir unsur olarak ekoturizm potansiyeli değerlendirilmiştir.

Bay (2014), "*Uludağ yöresinde (Bursa) alternatif turizm türü olarak yayla turizmi*" adlı çalışmada, Bursa ili sınırları içindeki Uludağ Yöresi yaylalarından Sarıalan, Kirazlıyayla ve Kocayayla incelenmiştir. Çalışma kapsamında Uludağ Yöresi yaylalarının doğal ve beşeri coğrafya özellikleri değerlendirilmiştir. Ayrıca yaylaların kullanım durumları, turizm potansiyelleri, yaylaların mevcut kullanımı ile ilgili problemler Uludağ Yöresi yaylalarında uygulanan anket yöntemi ile ortaya konmuş ve bazı sonuçlar elde edilmiştir. Çalışmanın sonucunda Uludağ Yöresi yaylalarının daha çok turizm kaynağı olarak değerlendirildiği; yaylaların doğal ve beşeri özelliklerinin yayla turizmi açısından önem taşıdığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte Uludağ'ın kış turizm merkezi olarak da önem taşımasının yaylaların alternatif turizm açısından değerlendirilmesinde etkileyici bir faktör olduğu belirlenmiştir. Ancak Uludağ yöresi yaylalarından turizmde etkin bir şekilde yararlanma konusunda henüz gelişme sağlanamamıştır.

Torun (2014),“*Tarsus'un Tarihi-Kültürel Coğrafya Araştırmaları ve Turizm Potansiyeli*” adlı çalışmasında, Tarsus'un tarihi-kültürel yönden araştırılması ve turizm potansiyelinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yapılan çalışmaların, bölgenin turizmden daha çok faydalanmasına ve şehrin tanıtılmasına katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Araştırma kapsamında Tarsus'un, fiziki coğrafi yapısından topografik, jeolojik, hidrolojik, bitki örtüsü, iklim, arazi kullanımı gibi doğal özellikleri incelenmiştir. Beşeri yapıda ise nüfus ve yerleşme özelliklerine değinilmiştir. Ekonomisinin, ulaşımının, sağlık hizmetlerinin, eğitiminin, kültürel hayatın da değinildiği ekonomik ve kültürel coğrafyası araştırılmıştır. İlçede turizm potansiyeline sahip mekânlara ve imkânlara değinilmiş, tarihi ve kültürel doku üzerinde durulmuştur.

Kızılkaya (2013),“*Erzurum İlinin İnanç Turizm Potansiyeli*” adlı çalışmasında, Erzurum İlinin var olan turizm kaynakları ve bu kaynaklara ek olarak bir alternatif turizm faaliyeti olan inanç turizm potansiyelinin tespiti ve optimum turizm potansiyelini ortaya koymak amaçlanmıştır. Erzurum tarihsel süreç içerisinde çok sayıda medeniyete ve devlete beşiklik yapmıştır. Bu da Erzurum'un kültürel zenginliğinin fazla olmasını sağlamıştır. Bu kadar fazla devletin bu topraklarda hüküm sürmesi farklı sosyal yapıların, farklı yaşam tarzlarının, farklı inanışların ve bunun doğal bir sonucu olarak da farklı mimari tarzlarının ortaya çıkmasını ve bu tarzlara bağlı olarak eserler verilmesini sağlamıştır. Çalışmada, inanç turizmi potansiyeli ve kaynakları incelenmiştir.

Erhan (2013),“*Gerede İlçesinin Coğrafyası*” adlı doktora tezi çalışmasında, Gerede ilçesi fiziki, beşeri ve ekonomik coğrafya başlıkları altında detaylıca incelenmiştir. Araştırmalar sonucunda elde edilen veriler haritalar ve tablolarla anlatılmıştır. Var olan sorunlara çözüm önerisi sunmak amacıyla anket ve mülakatlar yapılmıştır.

Nestoroska (2011),“*Bölgesel Yaklaşımla Makedonya Cumhuriyeti'ndeki Turizm Potansiyellerinin Belirlenmesi*” adlı çalışmasında, Turizm gelişimi, turistik destinasyonların rekabet gücü ve çekiciliği ile yakından ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle turizm potansiyellerinin belirlenmesi, turizm pazarında destinasyon rekabet gücünün sağlanması ihtiyacı ile yakın ilişki içindedir tezi savunulmuştur. Yürütülen araştırmaların sonuçları, Makedonya Cumhuriyeti'nde turizmin gelecekteki

gelişimi için güçlü bir temele işaret eden bulgulara yol açmaktadır; bu, özellikle bölgelerde turizm ürünlerinin tanıtımı, sürdürülebilir kalkınma ilkeleri, doğal çevrenin korunması, tanımlanmış politika, öncelikler ve faaliyetlerin aciliyeti olarak görülmektedir.

Koçoğlu (2006),“*Mardin İlinin Turizm Potansiyeli*” adlı çalışmada, Mardin'de kültür, çağlar boyu yerleşik olan uygarlığın izlerini taşır. Mardin ili önemli tarihsel ve kültürel mimari zenginlikleri anlatılmıştır. Bu zenginliğin turizm alanından iyi şekilde değerlendirilmesi halinde ilin kalkınmasına ve ülke turizmine katkı sağlayacağı üzerinde durulmuştur.

Demirci (1997),“*Aydın İlinin Turizm Potansiyeli ve İl Merkezinin Tatil Eğilimleri Açısından İrdelenmesi*” adlı çalışmada, Aydın ilindeki turizm faaliyetlerinin 1980 sonrasında gelişme gösterdiği belirtilmiştir. Aydın ili genelindeki turizm potansiyelinin turizmde yaratacağı çeşitliliğin, dolayısıyla turizmin tüm yıla yayılmasının mümkün olup olmadığı belirlenmemeye çalışılmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda bunun mümkün olduğunu gösterilmektedir. Aydın il merkezinde yaşayanların tatil eğilimlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen anket çalışmaları sonucunda; deniz, güneş, kum ağırlıklı klasik tatil eğilimlerinin egemen olduğu saptanmıştır.

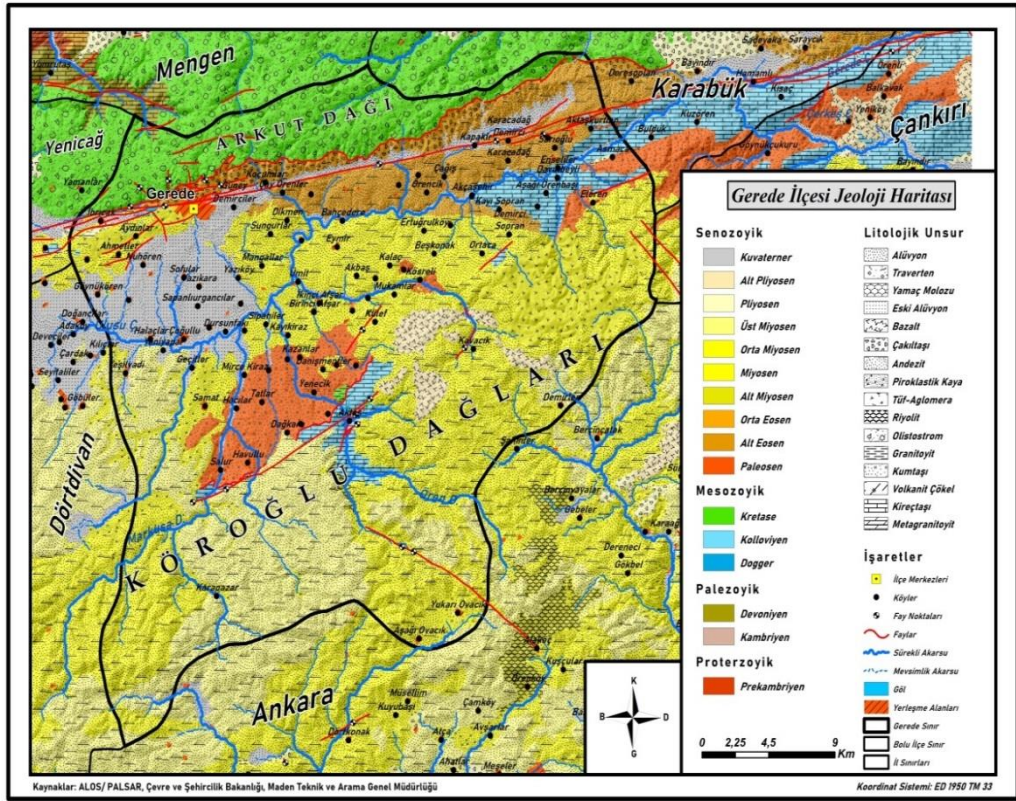
Ekim (1985), “*Ürgüp-Göreme Yöresinde Turizm Potansiyeli*” adlı çalışmasında, peri bacalarının oluşum özellikleri anlatılmış ve tarihsel süreç içerisinde nasıl kullanıldıkları ortaya konmuştur. Peri bacalarının turizm potansiyellerinin belirlenerek ülke ekonomisine katkısı araştırılmıştır.

2. İKİNCİ BÖLÜM

2.1. Araştırma Alanının Genel Fiziki Coğrafya Özellikleri

2.1.1. Araştırma Alanının Genel Jeolojik ve Jeomorfolojik Özellikleri

Jeoloji, yer kabuğunu araştırır ve bunu yaparken insanlara ekonomik değerler sağlayacak şeylere (kömür, demir, altın, su vb.) özel ihtimam gösterir ve bunların nerede olduğunun sorusunu yanıtlamaya çalışır. Ayrıca beşerî unsurların (fabrika, tünel, yol vb.) inşasında bize rehberlik eder (Ketin, 2008). Aşağıda çalışma sahasının jeoloji haritası verilmiştir (Harita 2).



Harita 2: Gerede İlçesi Jeoloji Haritası

Harita 2’de görüldüğü gibi, Gerede ilçesinde tüm jeolojik zamanlara ait araziler bulunmaktadır. Sahanın Kuzeyinde geniş bir alan kaplayan Arkut¹ dağ grubu Kratese yaşlı olup kireçtaşı, çamurtaşı ve bunların arasına giren olistolitlerden meydana gelir (Şaroğlu, Herece, Sarıaslan ve Emre, 1995). Yine bu arazide bazaltik ve tüflerin girdiği düzeyler bulunmaktadır. Sahanın kuzeybatısında Miyosen yaşlı kireçtaşı görülmektedir. Arkut Dağı güney yamaçlarında Bolu-Gerede-Eskipazar yolu doğrultusunda Alt Eosen yaşlı arazi çakıltası tabanlıdır. Bu sahanın güneyini paralel takip eden ve KAF’ı takip eden arazi Kuaterner yaşlı olup sahanın en genç oluşumlu kısmını oluşturur. Ayrıca buranın alüvyon tabanlı oluşu eski bir vadi tabanını işaret eder. Yine aynı arazi sahanın batısında Göynükören, Nuhören, Yazıköy, Dursunfakı ve Halaçlar köylerinin çevrelediği ve Ulusu Çayı havzasında da geniş alan kaplar.

Sahanın kuzeyi alt eosen yaşlı andezit temellidir. Aşağıörenbağı köyü mevkiisi Kolloviyen yaşlı kireçtaşlarından oluşur. Köroğlu dağlarının güneyini miyosen yaşlı volkanik sahadır. Kuzeyde ve güneyde görülen andezit taban volkanik bir akıntının sonucudur (Harita 2).

Sahanın jeomorfolojisinde KAF önemli bir yer tutmaktadır ve bu zon araştırma alanının doğu-batı doğrultusunda morfolojik bir oluk olmasına neden olmuştur. Fayın kuzey bloğu yüksek, güney bloğu ise alçak alan karakterindedir. Genel anlamda izlenen bu morfolojik terslenme sağ yönlü doğrultu atımlı KAF’ın eseri olup farklı jeomorfolojik ünitelerin fay zonunda karşı karşıya gelmiş olması ile ilişkilidir (Şaroğlu ve diğerleri, 1995).

¹ Arkut Dağı litaretürlerde ve yöre halkında Gökçeler ve Arkot dağı olarak da ifade edilmekte olup tez içeriğinde Arkut Dağı olarak kullanılmıştır.

Gerede de en büyük ve yıkıcı olanı literatürde 1 Şubat 1944 Bolu-Gerede Depremi' olarak bilinen depremdir. 7,4 magnitudü olan depremde bahçe duvarlarında 2-3 metre karayollarında 3,5 metrelik yatay yönde kaydırma yapmıştır. Bu fay doğrultu atımlı olmasına karşın 40-100 cm düşey atımı bulunmaktadır ve kuzey blok izafi olarak sağa ve aşağı yönde kaymıştır (Ketin, 1969).

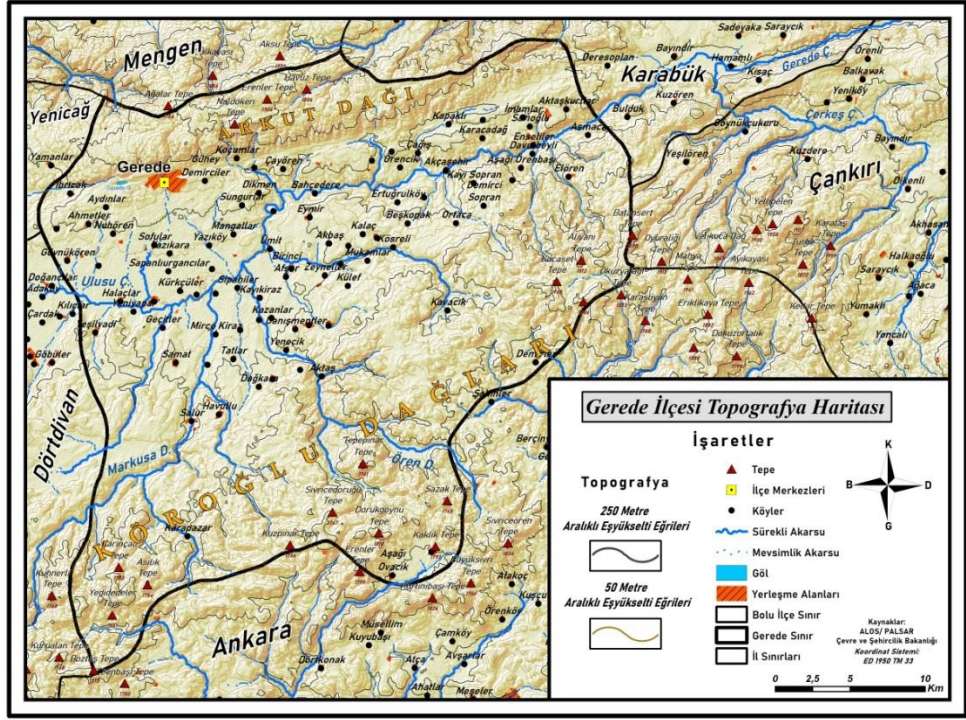


Fotoğraf 1:1944 Gerede Depremi Haberi (URL 1)

2.2. Araştırma Alanının Topografya Özellikleri

Çalışma sahasının topografyası, yükselti, eğim ve bakı özellikleriyle açıklanmıştır. Buna göre sahanın kuzeyinde ve güneyinde izohipslerin daha sık geçtiği yani buralarda eğimin fazla olduğu görülmektedir.

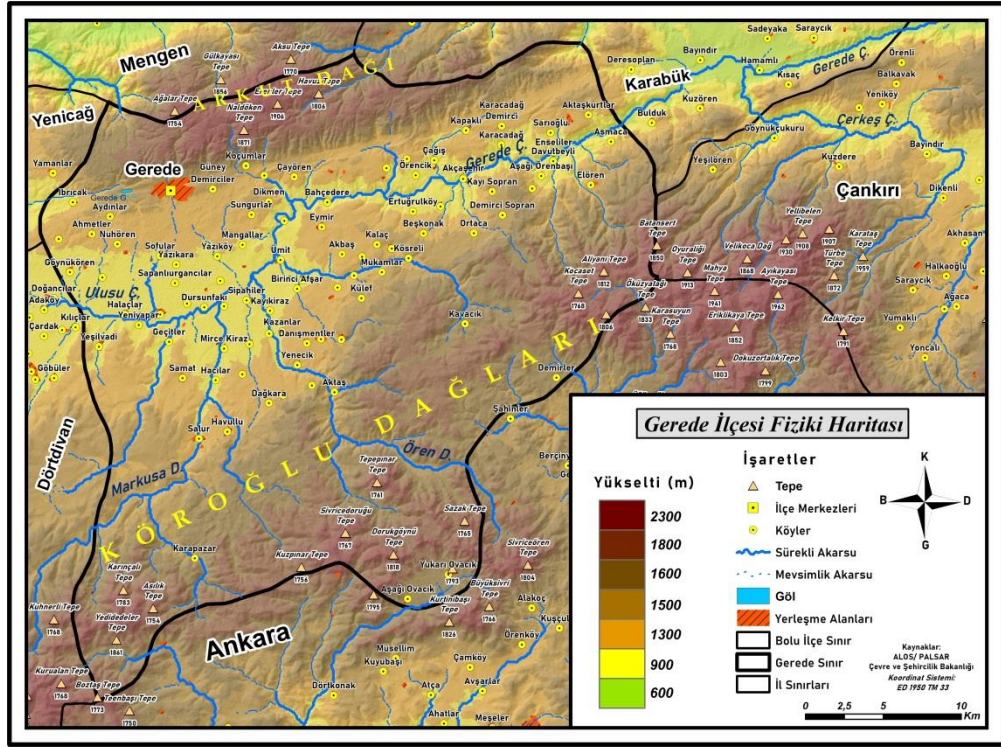
KAF'ın varlığı eğim kırıklıkları oluşturur. Sahanın morfolojisinde Arkut ve Köroğlu Dağları üzerinde bulunan tepelik alanlar ve burada oluşan derin vadiler önemli yer tutar. Arazinin işlenmesinde akarsuların etkisi büyüktür. Bunlardan en önemlisi ana akarsu olan Gerede Çayı ve ona katılan sübsekantlardır (Harita 4).



Harita 4: Gerede İlçesi Topografya Haritası

2.2.1. Yükselti Özellikleri

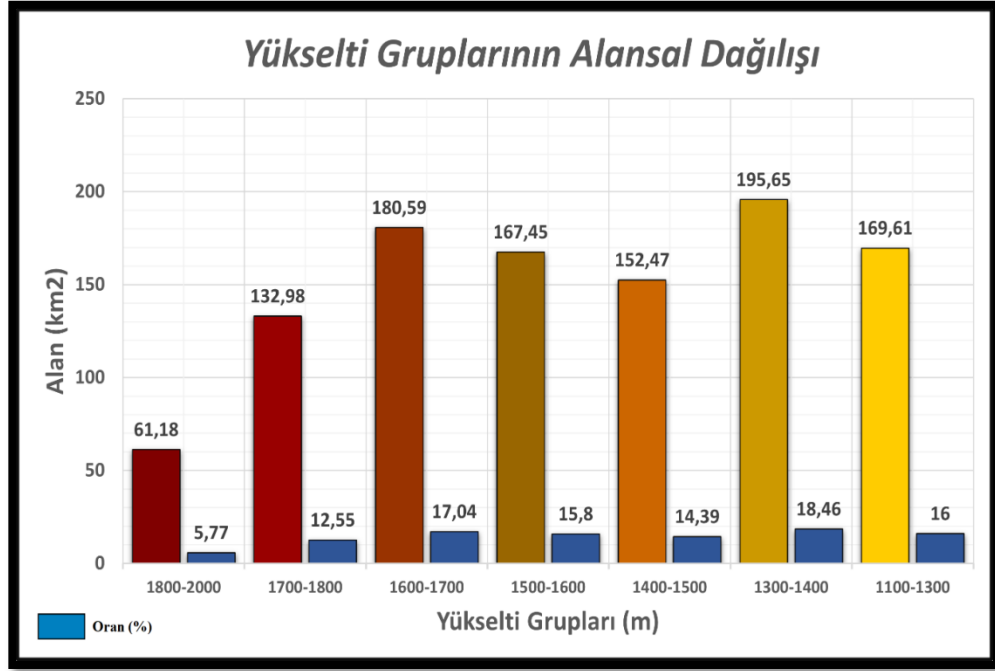
Çalışma alanının doğusunda kalan Gerede Çayı ve Eskipazar ilçesinin sınırının kesiştiği yer 1049 metre yükseklik ile en alçak kesimi oluşturmaktadır. Arkut Dağları üzerinde bulunan ve sahanın kuzeyinde kalan Erenler Tepesi (1906 m) çalışma sahasının en yüksek noktasını oluşturmaktadır. Saha da genel olarak Gerede Çayı'na göre kuzey ve güneye gidildikçe yükseltinin arttığı ve bu yükseltileri, kuzeyde Arkut ve güneyde Koroğlu Dağları oluşturmaktadır. Sahanın şekillenmesinde tektonizma ve volkanizma önemli etki de bulunmuş ancak son halinin verilmesinde Gerede Çayı'nın aşındırma faaliyetlerinin de büyük rolü olmuştur.



Harita 5: Gerede İlçesi Fiziki Haritası

Gerede Çayı vadisi, sahanın en alçak kesimlerini oluşturmaktadır. Yerleşmelerin büyük kısmının da kurulduğu graben sahasının kuzeyini oluşturan Arkut Dağı'nda 1700 metre üzeri 3 tepe noktası (Erenler Tepesi (1906 m), Havuz Tepesi (1806 m), Kara Tepesi (1763 m)) bulunmaktadır. Güneyde ise sahanın en yüksek tepelerinin de bulunduğu ve çalışma sahasında en fazla tepelik alanın bulunduğu Koroğlu Dağları mevkiisinde 1700 metre üzeri 13 tepe noktası (Yedidedeler Tepesi (1861 m) Tereli tepesi (1782 m), Karınçalı Tepesi (1783 m), Asılık Tepesi (1754

m),Kuzpınar Tepesi (1756 m), Sivrice Doruğu Tepesi (1767 m), Dorokgöynü Tepesi (1818 m), Erenler Tepesi (1795 m), Sazak Tepesi (1765 m), Kızginkaya Tepesi (1750 m), Kızgınlığındoruk Tepesi (1760 m), Aliyanı tepesi (1812 m), Kocaset Tepesi (1768 m), Ürümük Tepesi (1806 m)) bulunmaktadır (Harita 5). Çalışma sahasının güneyinde tepelerin fazla oluşu ve akarsuların derin ve uzun vadiler oluşturması litolojik özelliklerle açıklanabilir. Köroğlu Dağları'nın bütünüyle volkanik bir arazi oluşunun sahanın topografyasına etkisidir (Emiroğlu, 1977)



Grafik 1: Yükselti Gruplarının Alansal Dağılışı

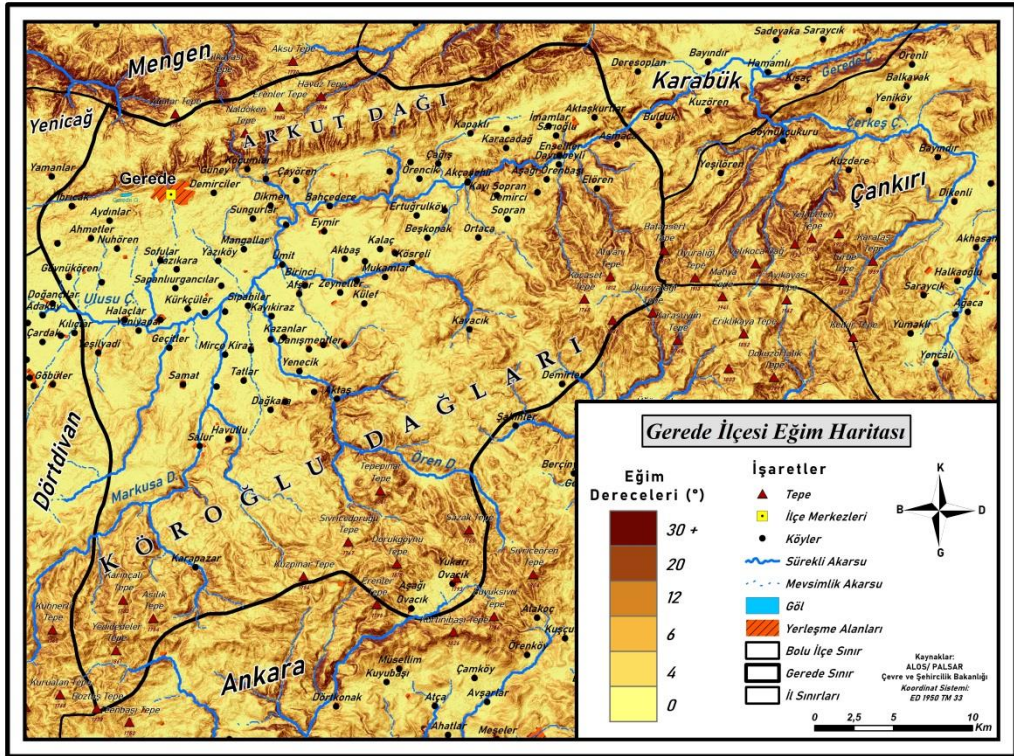
Çalışma sahasının yükselti gruplarının alansal dağılışı grafiğine (grafik 1) bakıldığında; 110-1300 metre yükselti aralığında bulunan alanların 169 km² ile sahanın %16'sını oluşturur burası graben içerisindeki Gerede Çayı vadisini oluşturur. 1300-1400 metre arasındaki yükseltilerin 195 km² alanla sahanın %18'ini oluşturduğu görülmektedir ve bu saha aşınım yüzeylerini tasvir etmektedir. 1400-1500 metre yükselti aralığında 152 km² alanla sahanın %14'ünü oluşturduğu ve buraların yamaçlar olduğu görülmektedir. 1500-1600 metre yükselti aralığı ise ilçe merkezinin de bulunduğu aşınım yüzeylerinden oluşan arazidir ve burası 167 km² alanla sahanın %16'sını oluşturmaktadır. 1500-2000 metre aralığı ise sahadaki iki dağ grubu olan (Köroğlu ve Arkut) alanı temsil etmektedir (Grafik 1).

2.2.1.1. Eğim Özellikleri

Gerede Çayı ve yan kollarının graben sahası, çalışma alanında eğimin en az olduğu yerleri oluşturur. Eğimin az oluşu yerleşim merkezi seçiminde büyük rol oynamıştır. Kuzeyde ve güneyde eğimin fazla olduğu alanlardan gelen akarsular bu graben sahasına ulaştıklarında menderesler çizmeye başlamıştır. Bu alan aynı zamanda az da olsa yapılan tarımsal faaliyetin sürdürüldüğü yerleri oluşturur.

Sahadan geçen KAF'nın kuzeyi ve Arkut Dağları'nın güney yamaçları eğimin en fazla olduğu yerlerdir. Buna neden hiç kuşkusuz fay hattının varlığıdır. Arkut Dağları'ndan kaynağını alan akarsular alçalmış graben sahasına erişirken eğim kırıklığı meydana getirmiştir (Harita 6).

Çalışma alanının kuzey ve güney kesimleri topografik açıdan nispeten yüksek olmamasına rağmen akarsular tarafından yarılmış olması kısa mesafelerde eğim değerlerinin değişimine neden olmuştur. Bu durum yaylacılık faaliyetlerine olumlu yansımış olsa da ulaşım ve tarım üzerinde olumsuzluk teşkil etmiştir.



Harita 6: Gerede İlçesi Eğim Haritası

KAF'ın oluşturduğu eğim kırıklığı, Arkut Dağları'ndan gelen akarsuların aşındırma güçlerini arttırmış buna paralel erozyon şiddetlenmiştir. Erozyonun fazla olduğu kesimlerde toprak örtüsü sığ kalmakla birlikte buralarda bitki köklerinin gelişimi de kesintiye uğramıştır. Bu sahanın 1960'lı yıllara kadar orman örtüsü çok seyrek, bu dönemden itibaren antropojen ormanlarla bugün ki görünümünü kazanmıştır.

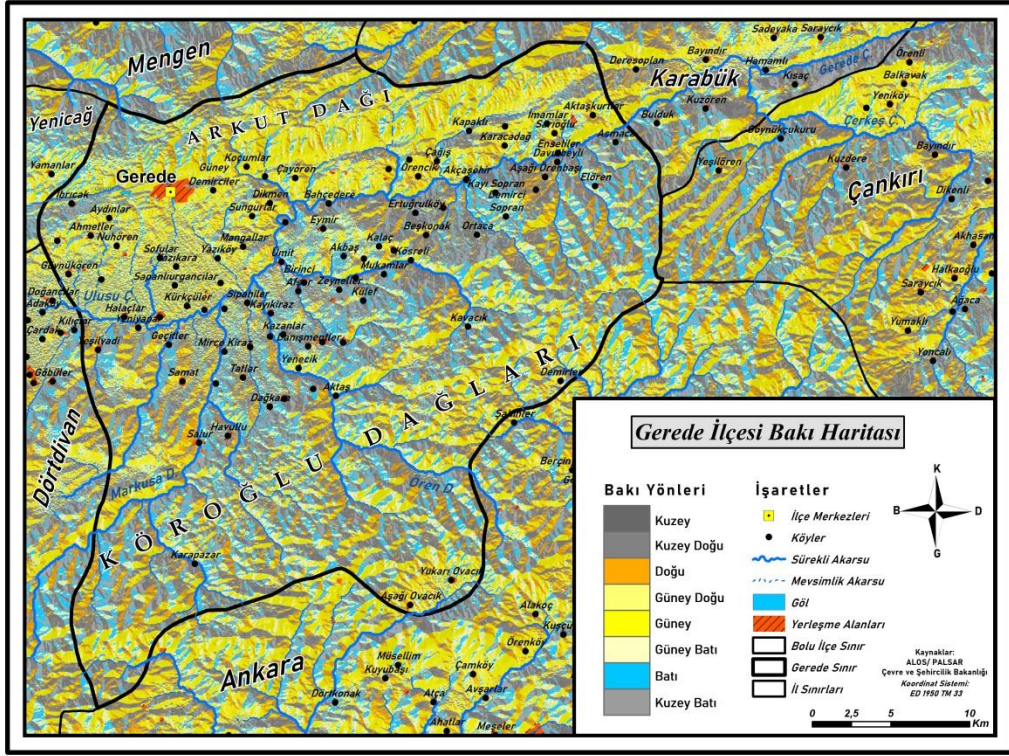
Arazinin topografyasının yüksek olmamasına rağmen engebe fazladır. Bu durum arazinin akarsular tarafından aşındırma süreçleri ve oluşan tepelik alanların sonucudur.

Eğimli araziler beşerî faaliyetleri olumlu ve olumsuz iki şekilde etkilemiştir; ulaşım, yerleşme ve tarımsal faaliyetlerde olumsuz etkide bulunurken, kış turizmi ve yaylacılık faaliyetleri için olumlu etkileri olmuştur.

2.2.1.2. Bakı Özellikleri

Yerşekillerinin güneşe göre konumlarına bakı yamacı denilmektedir. Kuzey yarım kürede güneyli yamaçlar bakı yönünü oluşturmaktadır. Gerede ilçe merkezi bakı yamacına kurulmuş bir yerleşim yeridir.

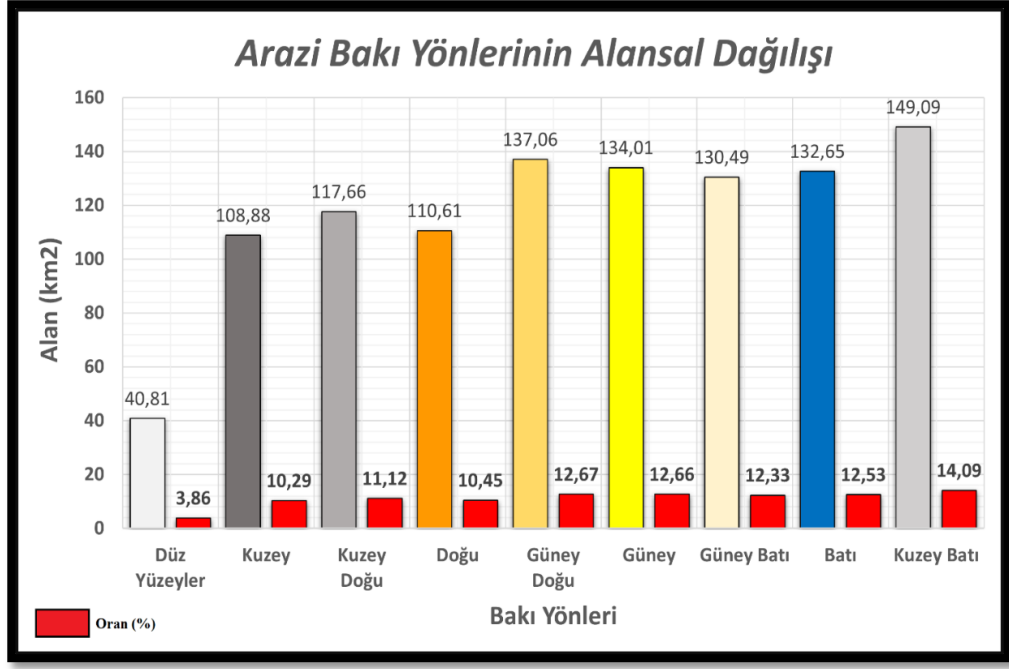
Sahada kuzey ve güneyde iki dağ sırasının olması bakı yönleri üzerinde etkilidir (Harita 7). Köroğlu Dağları'nın kuzey yamaçları güneş ışınları eğik alır bunun sonucunda yerleşim yerleri ve tarımsal faaliyetler için uygun ortam oluşturmaz. Arkut Dağları'nın güney yamaçları ise güneş ışınlarını daha dik alır ve sıcaklık koşulları yerleşmeye daha elverişli olur. İlçe merkezinin kurulduğu yer ve büyüme yönleri yine bakı yamacının sonucuna göre şekillenmiştir.



Harita 7: Gerede İlçesi Bakı Haritası

Bakı grafiği incelendiğinde sahanın %35'ini kuzeyli bakı yönleri oluşturmaktadır. Bakı yönü kuzey olan araziler nemliliğin, karın yerde kalma süresinin ve bitki örtüsünün fazla olduğu sahaları oluşturmaktadır (Grafik 2). Bu sahalar soğuk iklim koşullarının hakim olduğu Gerede ilçesi için yerleşmeye elverişli olmayan alanları oluşturur. Bunun yanında yaz boyunca yeşil kalabilen otlaklarla büyükbaş hayvancılığa ve kış turizmine olumlu katkıları vardır.

Çalışma alanının %38'ini ise güneyli bakı yönleri oluşturmaktadır. Bu saha Arkut Dağlarının güney yamaçlarında geniş bir alan oluşturur.



Grafik 2: Arazi Bakı Yönlerinin Alansal Dağılışı

2.2.1.3. Hidrografik Özellikleri

DSİ'nin belirlediği havza sınırlarına göre çalışma sahası Batı Karadeniz Havzası'nın Filyos Çayı Havzası içerisinde yer almaktadır. Çalışma sahası Arkut Dağları'nın güneyi ve Köroğlu Dağları'nın kuzeyi ile bunların arasında kalan graben sahasından müteşekkildir. Graben sahası yan kollar için denge profili niteliği kazanmıştır. Buraya toplanan yan kollar Gerede Çayı'nı oluşturmuş. Graben sahasının eğim yönü genel olarak güneybatı-kuzeydoğu doğrultusunda olduğu için Gerede Çayı'nın akım yönünü de bu belirlemiştir.

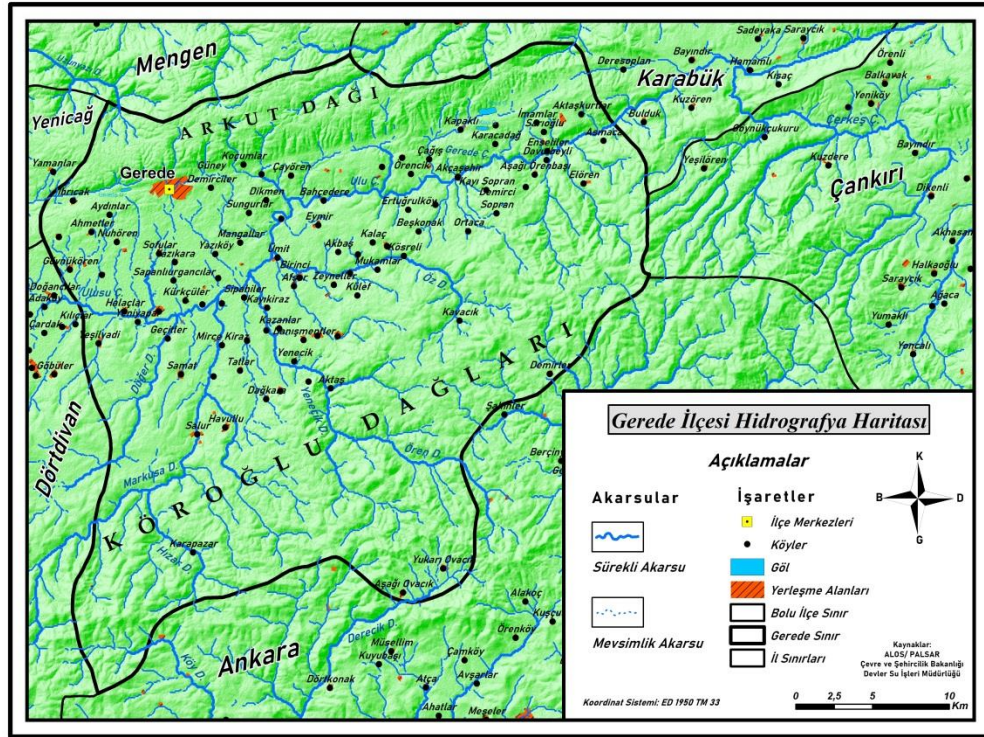
Sahanın doğusundan Ulusu Çayı olarak giriş yapan akarsu güneyden Markuşa Deresi, Yencik Deresi ve Öz Deresi'nin katılımıyla Ulu Çay ismini almış ve devamında yeni yan kolların eklenmesiyle Gerede Çayı'na dönüşmüştür. Gerede Çayı'nın akarsu ağı tipinin, kuş bakışı görünümünün bir ağaca benziyor oluşu itibariyle dentritik olduğu görülmektedir (Hoşgören, 2004).

Gerede Çayı'nın kollarına bakıldığında 13 sürekli akarsu ve 191 mevsimlik akarsu bulunmaktadır. Bu yan kollardan güneyden gelenler Köroğlu Dağları'nın kuzey kısımlarından kaynağını aldığı ve arazinin litolojik özelliğiyle derin vadiler oluşturarak ana akarsuya bağlandığı anlaşılmaktadır.

Arkut Dağı'nın güneye bakan yamaçlarında gelişim gösteren ve Gerede Çayı'na katılan sübsekant akarsuların araziye şekillendirdiği görülmektedir. Bu akarsular Ulusu Çayına katılmadan fay hattı boyunca doğu veya batıya yönelirler ki bu da KAF'ın yanal atımlı olduğunun yüzeydeki göstergelerindedir. Söz konusu bölgede akarsuların boyları kısadır ancak akış hızları fazladır bu sebeple taşıdıkları sediment miktarı da fazladır.

Arkut Dağı güneyinde akış gösteren dönemlik ve sürekli akarsularında bulunduğu vadiler aşınım yüzeylerinin de bulunduğu alanlara kurulan yaylalara ulaşım imkânı sağlamaktadır.

İlçe merkezinin ve köylerin büyük bir bölümünün de yer aldığı sahanın orta kesimi graben sahasıdır. Bu saha da akış gösteren Gerede Çayı ve havzasının büyük kısmı, olgunlaşmış bir vadi görünümündedir (Harita 8).



Harita 8: Gerede İlçesi Hidrografiya Haritası

Gerede Çayı'na güneyden katılan ve kaynağını Koroğlu Dağları'ndan alan akarsular kuzeydekilere göre uzun boylu ve daha derin vadiler oluşturmuşlardır. Bu sahanın büyük kısmı bazaltik temelli olduğundan sübsekant vadilerin oluşumu

zorlaşmıştır. Sahanın arazi çalışmalarında da gözleendiği üzere vadiler yaylalara ulaşım güzergâhı oluşturmuştur.

Çalışma sahasının bir diğer hidrografik unsurunu da göller oluşturmaktadır. İlçenin irili ufaklı birçok gölü olmasına karşın en önemlisini şehrin batısında bulunan Gerede Gölü oluşturmaktadır.



Fotoğraf 2: Gerede Gölünden Bir Görünüm

Gerede Gölü tipik bir tektonik göl özelliğindedir. Göl genel olarak kış aylarını don halinde geçirse de biyoçeşitlilik açısından zengindir ve yöre insanı burayı mesirelik olarak kullanmaktadır.

2.2.1.4. Toprak Özellikleri

Çalışma sahasının büyük kısmını zonal topraklardan olan kireçsiz kahverengi orman toprakları ve kahverengi orman toprakları oluşturmaktadır. Kireçsiz orman toprakları sahanın Köroğlu ve Arkut Dağları'nda yağışın bölgede en fazla olduğu sahalarda ve buna bağlı olarak bitki örtüsünün yoğun olduğu yerlerde yayılış göstermektedir. 600 mm yağışın üzerinde yayılış gösteren bu topraklar asit karakter

güneyden, Sahra üzerinden gelen karasal kökenli tropikal hava kütlesi Akdeniz üzerinden geçerken nem toplar ve özellikle ülkemizin güney kesimine taşır. Aynı zamanda Azor yüksek basınç alanından kaynağını alan hava kütlesi yol boyunca nem kaybına uğrasa da ülkemizin kuzey kesimine nemli hava taşır. Kış mevsiminde ise hem maritime polar (mP) hem de continental polar (cP) hava kütlelerinin etkisi görülmektedir (Atalay, 2013).

Çalışma sahası Batı Karadeniz'in hâkim iklim özelliklerinden farklı bir noktadadır. Bu yönüyle nispeten mikroiklim karakteri göstermektedir. Karadeniz dağlarının güneyinde bulunması yağışın daha az düşmesine neden olurken çevresine göre yüksek bir saha olması sıcaklığı düşürmüştür.

İklimsel özellikler turizm çeşitliliği bakımından farklı alanlarda değişiklik gösterir. Akdeniz iklim kuşağında deniz turizmi için sıcak bir iklim gerekirken kış turizminin veya yaylacılık faaliyetlerinin yürütüldüğü yerler için serin ve soğuk iklimler uygun ortamı sağlar. Sonuç olarak, bir bölgenin turizm potansiyeli üzerinde iklim büyük bir öneme sahiptir. Çalışma sahasının iklim özellikleri Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nden alınan verilerin derlenmesiyle aktarılmıştır.

2.2.2.1. Sıcaklık

Gerede şehri kuzeyde Arkut Dağları, güneyde Köroğlu Dağları ile sınırlandırılmıştır. Bu durum ilçenin kuzeyden denizel etkinin azalmasına güneyden ise enlem etkisinin zayıflamasına neden olmuştur. Batısı ve doğusuna göre de yükseltinin fazla olması çalışma sahasının ikliminin soğuk olmasına yol açmıştır. Gerede şehri genel olarak yazların serin kışların ise soğuk geçtiği bir yerdir. Yöre halkı tarafından bu durum “ *soğuğa nerelisin demişler, o da cevap vermiş aslen Erzurumluyum ama Gerede’de ikamet ederim*” şeklinde ifade edilmektedir.

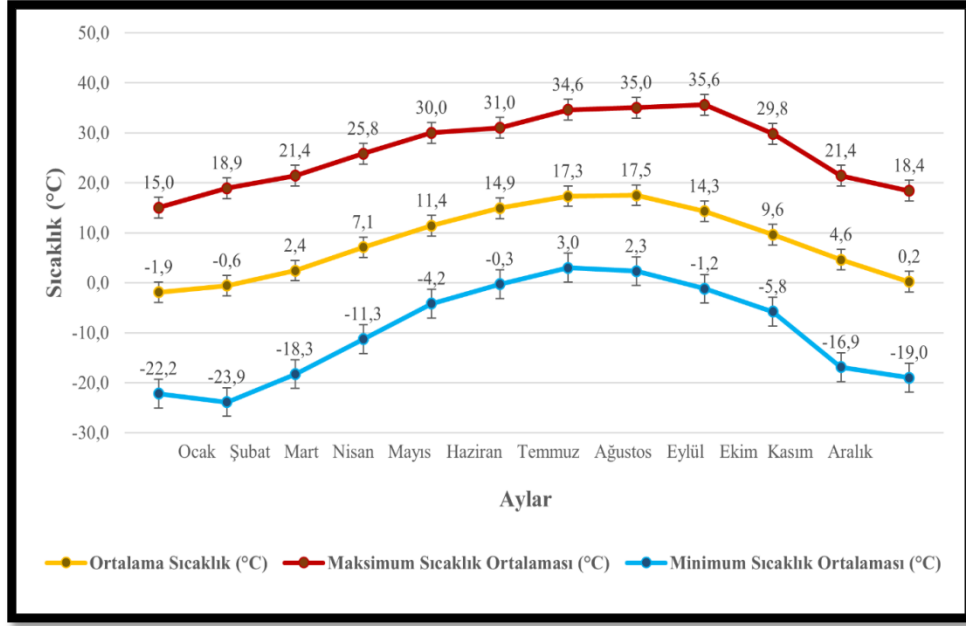
Tablo 1: Gerede Şehrinin Aylık ve Yıllık Ortalama Sıcaklık, Maksimum Sıcaklık ve Minimum Sıcaklık (°C)Değerleri (1963-2021)

Aylar	Ortalama Sıcaklık (°C)	Maksimum Sıcaklık Ortalaması (°C)	Minimum Sıcaklık Ortalaması (°C)
Ocak	-1,9	15,0	-22,2
Şubat	-0,6	18,9	-23,9
Mart	2,4	21,4	-18,3
Nisan	7,1	25,8	-11,3
Mayıs	11,4	30,0	-4,2
Haziran	14,9	31,0	-0,3
Temmuz	17,3	34,6	3,0
Ağustos	17,5	35,0	2,3
Eylül	14,3	35,6	-1,2
Ekim	9,6	29,8	-5,8
Kasım	4,6	21,4	-16,9
Aralık	0,2	18,4	-19,0
Yıllık	8,1	35,6	-23,9

Kaynak: MGM verilerinden üretilmiştir.

MGM'den temin edilen verilerin derlenmesiyle oluşturulmuş tabloda yıllık ortalama sıcaklığın 8,1 °C olduğu görülmektedir ki bu da çalışma sahasının sıcak bir iklim yaşamadığını göstermektedir. Kış mevsimi özelliklerinin kasımdan itibaren başladığı ve nisan ayına kadar devam ettiği yani 7 ay boyunca soğuk koşullar etkili olmaktadır. Mayıs ve Eylül ayları arasında sıcaklık 10 °C üzerine çıksa da yine de serin koşullar etkisini göstermektedir. En sıcak aylarını Temmuz ve Ağustos ayları oluştururken en soğuk aylarını Ocak ve Şubat oluşturmaktadır (Tablo 1).

Çalışma sahasının yıllık sıcaklık farkı 19,4 °C'dir. Bu fark karasallığın hakim olduğunu kanıtlamaktadır. Maksimum sıcaklık değeri 35,6 °C ile Eylül ayında yaşanırken minimum sıcaklık ise 23,9 °C ile Şubat ayında yaşanmaktadır.



Grafik 3: Gerede Şehrinin Aylık Ortalama Sıcaklık, Maksimum Sıcaklık ve Minimum Sıcaklık(°C) Değerleri (1963-2021)

Sıcaklığın en yüksek ve en düşük olduğu zamanları belirlemek amacıyla yaz ve kış mevsimlerinin ortanca ayları değerlendirilmiştir. Bu sebeple yaz mevsimini temsil etmek için temmuz ayının, kış mevsimini temsil amacıyla da ocak ayının ortalama sıcaklık değerleri göz önünde bulundurulmuştur.

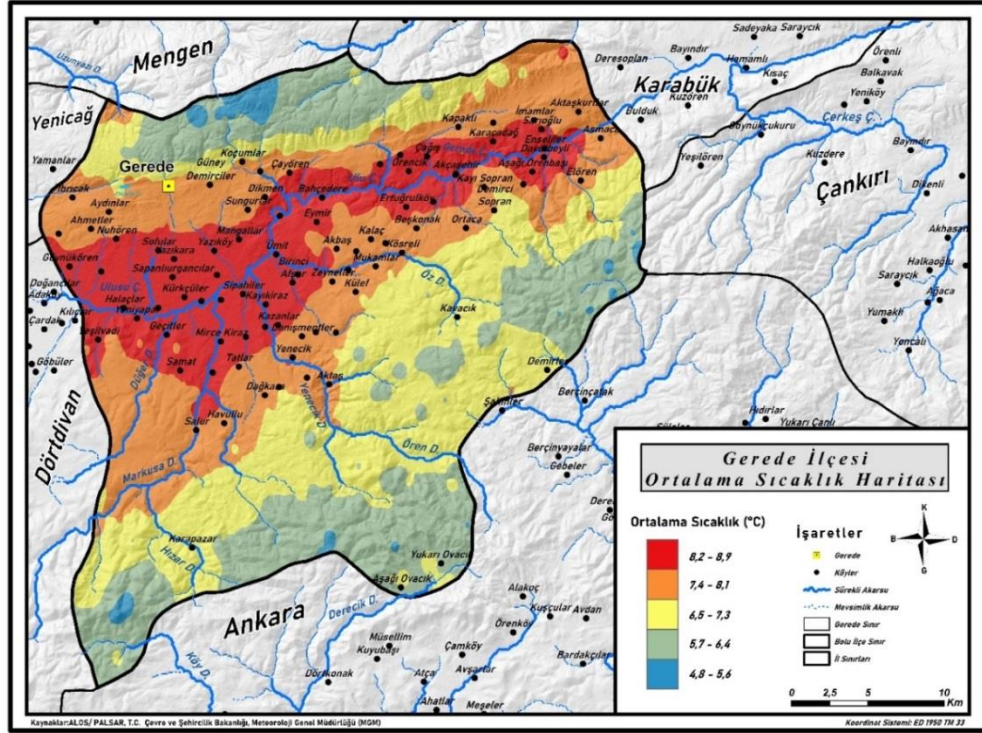
Ocak ayı sıcaklık haritası incelendiğinde en düşük sıcaklıklara sahanın kuzeyinde ve güneyinde rastlanıldığı görülmektedir (Harita 10). Özellikle Arkut Dağı'nın yüksek kesimleri sıcaklığın en düşük olduğu alanları göstermektedir. Bunda yükselti ve enlem belirleyici bir etken olmuştur. Ocak ayında sıcaklığın en yüksek olduğu sahalarsa graben alanları ve Gerede Çayı vadisidir. Yükseltinin nispeten az olması ile kuzey ve güneyinin dağlarla çevrili olması korunaklı saha özelliği kazandırmış ve sıcaklıkları olumlu etkilemiştir.

h_i = İstasyonun Yüksekliği

Deniz seviyesine indirgenmiş sıcaklık T_i = İstasyonun ortalama sıcaklığı h_i = İstasyonun yüksekliği Deniz yüzeyine indirgenmiş sıcaklıklar 1x1Km çözünürlüklü yüksekliği belirli grid noktalarına çekilerek, (1) formülün tersten işletilmesi ile yani “ $T_g = T_d - (h_g * 0.005)$ ” şeklinde kullanılarak grid noktalarındaki sıcaklıklar elde edilmiştir. Ters Mesafe Ağırlıklı Enterpolasyon Tekniği (Inverse Distance Weighted – IDW): Ters Mesafe Ağırlıklı Enterpolasyon Tekniği (IDW) örneklem nokta verilerinden enterpolasyonla grid üretmede çoğunlukla tercih edilen ortak bir yöntemdir (Arslanoğlu ve Özçelik, 2005; Demircan, M., ve Arkadaşları, 2011). Ağırlıklı hareketli ortalama enterpolasyon için yaygın kullanılan bir yaklaşımdır. Farklı ağırlıklı fonksiyonların çeşitleri kullanılmış fakat IDW, CBS sistemlerindeki en ortak form olmuştur. IDW tam bir ara değer üreticisidir (enterpolatördür) öyle ki verilerin değerlerini pekiştirir. IDW tahmincisi aşağıdaki gibidir (Lloyd, 2007; Demircan, M., ve Arkadaşları, 2011);

$$Z (X_0) = \frac{\sum_{i=1}^n z(x_1).d_{i0}^{-r}}{\sum_{i=1}^n d_{i0}^{-r}}$$

Tahminlerin yapıldığı x_0 lokasyonu, komşu ölçümleri n 'nin bir fonksiyonudur ($z(x_1)$ ve $i=1,2,\dots,n$); r gözlemlerin her birinin atanmış ağırlığını belirleyen üstür ve d gözlem lokasyonu x_i ile tahmin lokasyonu x_0 'ı ayıran mesafedir. Üs büyüdükçe, tahmin lokasyonundan uzak mesafedeki gözlemlerin atanmış ağırlığı küçülür. Üssün artması, tahminlerin en yakındaki gözlemlere çok benzediğini gösterir.



Harita 12: Gerede İlçesi Ortalama Sıcaklık Haritası

2.2.2.2. Yağış

Çalışma sahası Karadeniz art bölgesinde yer aldığı için denizel etki çok az hissedilmektedir. Yıllık 676 mm yağış almaktadır ve en fazla yağış ilkbahar mevsiminde düşmektedir (206 mm). En az yağışını ise yaz mevsiminde almaktadır. Yağış dağılımına bakıldığında step iklim özelliklerini yansıttığı görülmektedir.

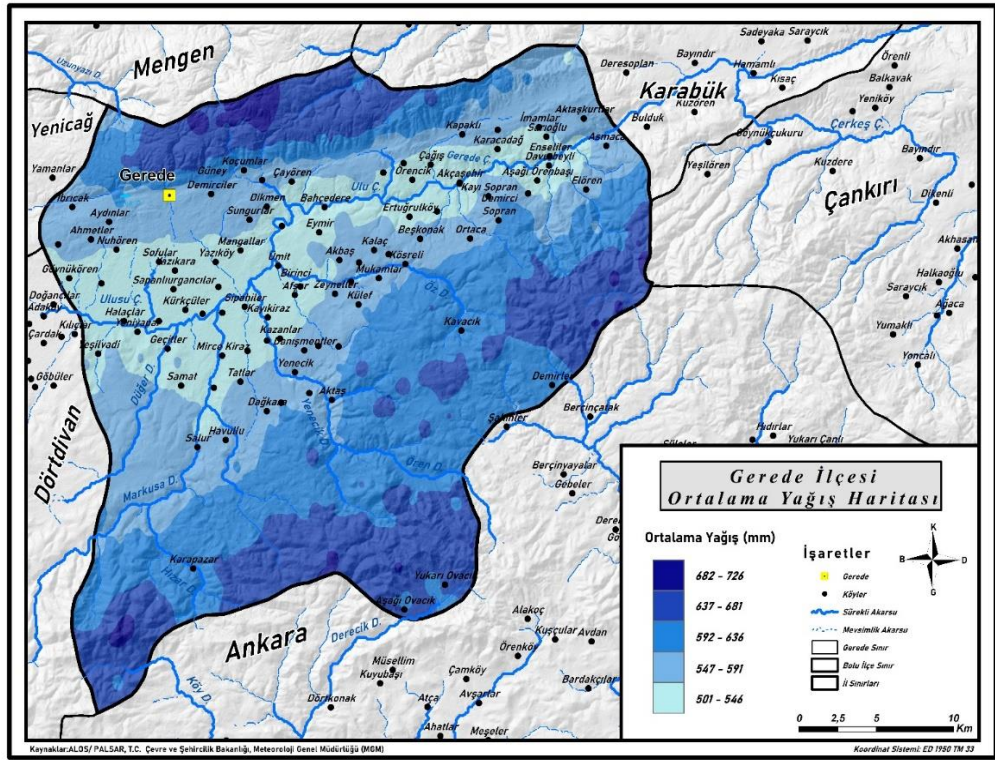
Sıcaklık ile yağış arasında doğrudan ilgi vardır çünkü sıcaklık arttıkça maksimum nem oranı da artar ve yağıştan uzaklaşmış olur. Tablo 2 incelendiğinde iki dönemde yağışın arttığı görülmektedir. Kış aylarında sıcaklığın düşmesi maksimum nem oranını azaltarak yağışların artmasına sebep olmuştur. Bu yağış genel olarak kar yağışı şeklinde düşmektedir. İlkbahar aylarında eriyen karlar buharlaşmanın artmasına sebep olmuş ve bu yüzden en yağışlı mevsim özelliği kazanmıştır.

Tablo 2: Gerede Şehri Aylık ve Yıllık Ortalama Yağış (mm) ve Sıcaklık (°C) Değerleri (1963-2021)

Aylar	Ortalama Sıcaklık (°C)	Ortalama Yağış (mm)
Ocak	-1,9	80,1
Şubat	-0,6	71,6
Mart	2,4	45,8
Nisan	7,1	53,2
Mayıs	11,4	67,1
Haziran	14,9	86,4
Temmuz	17,3	63,2
Ağustos	17,5	42,8
Eylül	14,3	30,4
Ekim	9,6	30,9
Kasım	4,6	42,4
Aralık	0,2	62,7
Yıllık	8,1	676,6

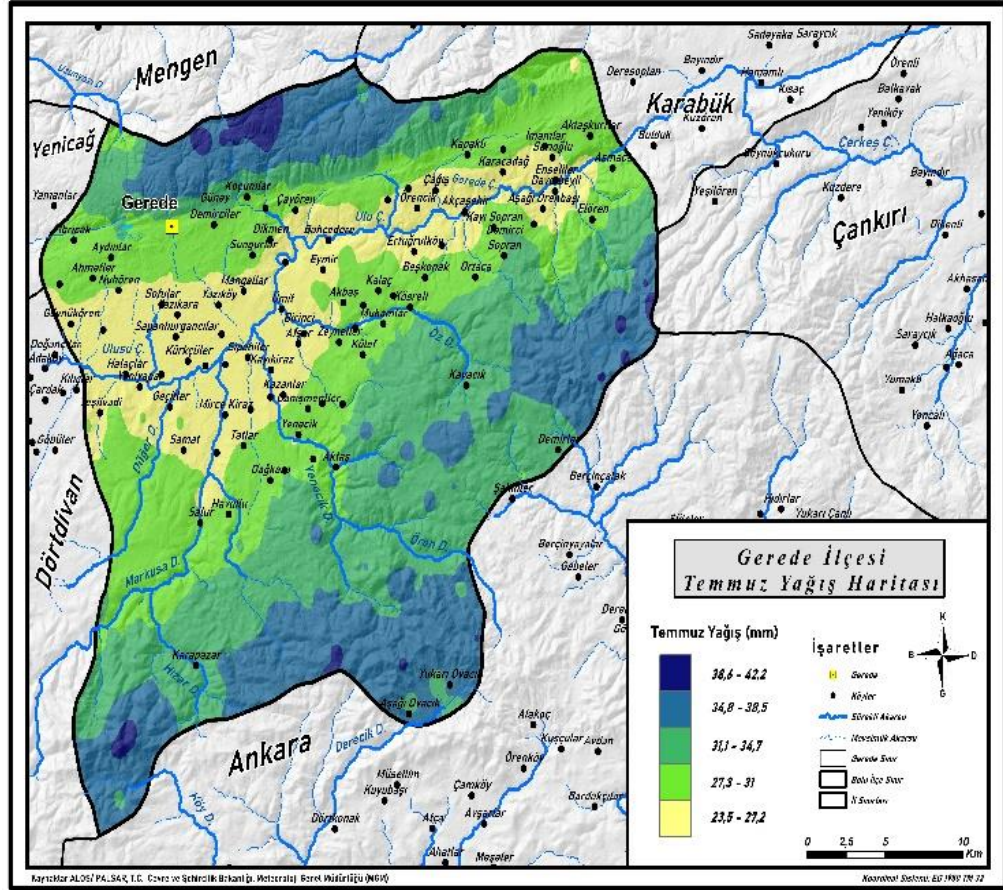
Kaynak: MGM verilerinden üretilmiştir.

Yağış haritaları incelendiğinde Arkut ve Köroğlu Dağları'nın en yağışlı alanları oluşturduğu görülmektedir. Yükseltilerinin fazla olması bunda etkili olmaktadır. Gerede ilçesinde bu iki dağ grubu çevrelerine göre yüksek kalmaları hava kütlelerinin yoğunlaşması için imkan oluşturmuştur. Özellikle Arkut Dağı en yağışlı alan durumundadır ve bu yağışlar genellikle kar şeklinde düşmektedir. Bu durum önemli bir turizm değeri olan kış turizmine imkan sağlamıştır. Kuzey ve güneydeki dağlarda orografik yağışlar etkili yağış türü görülürken sahanın ortasında kalan ve yükseltisi de az olduğu için az yağış alan graben özellikli bölüm yağışlarını konveksiyonel karakterde alır (Harita 13).



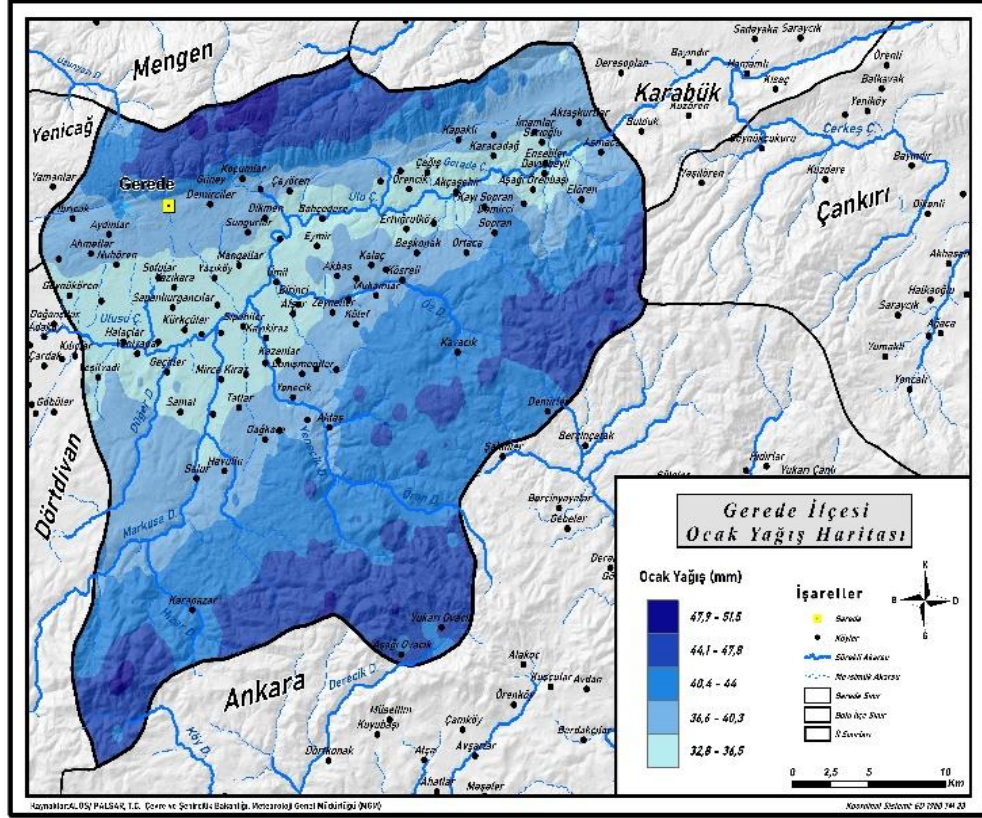
Harita 13:Gerede İlçesi Ortalama Yağış Haritası

Temmuz ayı yağış haritası incelendiğinde Arktik Dağları'nın yüksek kesimleri yağışın en fazla düştüğü yerler olarak görülmektedir (Harita 14). Nispeten denizel etkinin güneydeki dağ sırasına göre daha fazla hissedilir olması ve yükseltinin varlığı buna sebep olmaktadır. Temmuz ayı yağış haritasında Gerede çayının aktığı graben sahasının yağışı en az alan yer olduğu görülmektedir. Bunda bu alanı kuzey ve güney yönünde kapatan dağların ve yükseltinin az olması etkili olmaktadır.



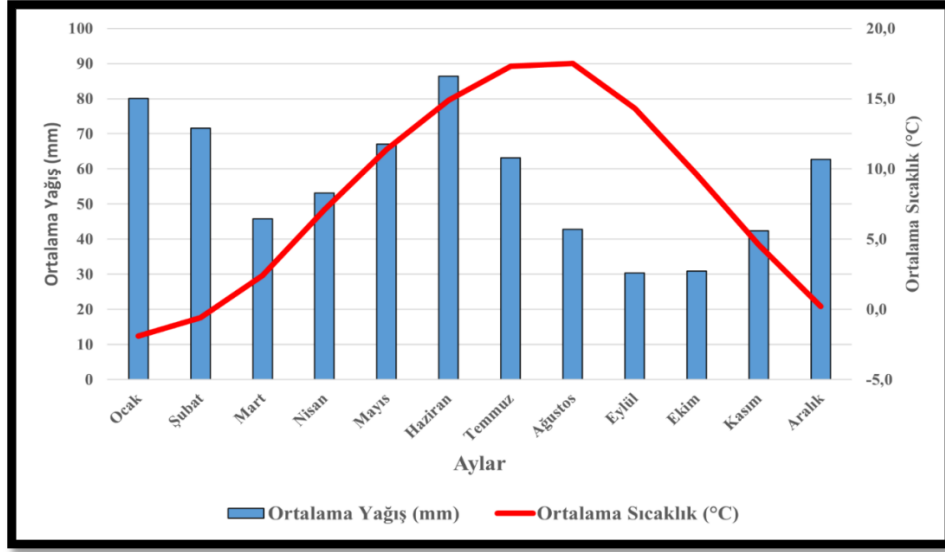
Harita 14:Gerede İlçesi Temmuz Ayı Yağış Haritası

Gerede ilçesinin ocak ayı yağış haritası incelendiğinde, kış mevsiminin yaz mevsimine göre daha fazla yağış aldığı görülmektedir (Harita 15). Bunda sıcaklığın yoğunlaşma üzerinde ki etkisi olarak değerlendirilebilir. Kış yağışlarının genelde kar şeklinde düştüğü ilçede kuzey ve güneyde dağ sıralarında yağışın fazla olduğu görülmektedir.



Harita 15:Gerede İlçesi Ocak Ayı Yağış Haritası

Gerede şehrinin ortalama yağış ve ortalama sıcaklık grafiği incelendiğinde sıcaklığın en yüksek olduğu yaz dönemlerinde yağışın azaldığı görülmektedir. En düşük yağışın eylül ve ekim aylarında olmasında yüzey suyunun azaldığı ve sıcaklığın arttığı dönemler olması etkilidir. Genel olarak bütün mevsimlerde yağışın varlığı görülmektedir.



Grafik 4: Gerede İlçesi Ortalama Yağış (mm) ve Sıcaklık(°C) Grafiği(1963-2021)

Grafik 4'te görüldüğü üzere en yağışlı ay 86,4 mm ile Hazirandır. Bunda ilkbaharda eriyen karlar sonucunda yüzeyde buharlaşabilecek su miktarındaki artış ve sıcaklık değerlerinin yükselmesi etkili olmaktadır. En az yağış ise 30,4 mm ile Eylül ayında düşmektedir. Sonbahar aylarında buharlaşma şiddetinin artması sonucunda bağıl nem oranı düşmüştür. Sıcaklık değerlerine bakıldığında en yüksek sıcaklık 17,5 °C ile Ağustos ayında yaşanmıştır. Bunda sıcaklık birikiminin ve güneş ışınlarının geliş açısının etkili olduğu görülmektedir. Yıllık sıcaklık farkının 15°C olduğu ilçede genel olarak soğuk ve serin iklim özellikleri hüküm sürmektedir.

2.2.2.3. Rüzgâr

Yıl boyunca farklı kökenli hava kütlelerinin etkisi altında kalan ülkemiz, kışın kutbi hava kütlelerinin oluşturduğu yüksek basınç merkezlerinin etkisi altına girmekte ve Anadolu'nun denizden uzak iç kısımları da soğuyup yüksek basınç merkezi durumuna gelerek etki alanını genişletmektedir. Böylece Türkiye'nin çevresinde nöbetleşerek egemen olan basınç merkezlerinin ülke üzerinde yıl boyunca değişen etkileri dolayısıyla kışın ve baharın ilk aylarında, basıncın yıllık ortalamalara göre yüksek, yaz aylarında ise düşük değerler göstermektedir. Araştırmaya konu olan çalışma sahasında da aynı durum gözlenmekte olup kış ve bahar aylarında basınç

değerleri yıllık ortalamanın üstünde, yaz ayları ise değerlerin düşük olduğu aylara tekabül etmektedir (Erhan, 2013).

Rüzgâr, atmosferdeki basıncı dengelemek için havanın yüksek basınçtan alçak basınca doğru olan hareketidir. Bölgedeki basınç farkının yaşanmasındaki en önemli faktörler sıcaklık ve yükseltidir. Çevresine göre yükseltinin fazla olması sahanın basınç farkı yaşamasına sebep olmaktadır. Mustafa Kemal ATATÜRK, ilçeyi ziyaret etmiş ve ‘Ramazan Dede’ muhiti olarak bilinen yerin rüzgârlı olması sonucu ‘Esentepe’ diye değiştirilmesini istemiştir. Bu tarihi olayda görüldüğü üzere ilçe genel olarak rüzgarın etkili olduğu bir yerdir.

Tablo 3:Gerede Şehri Aylık Ortalama Rüzgar Esme Toplamları

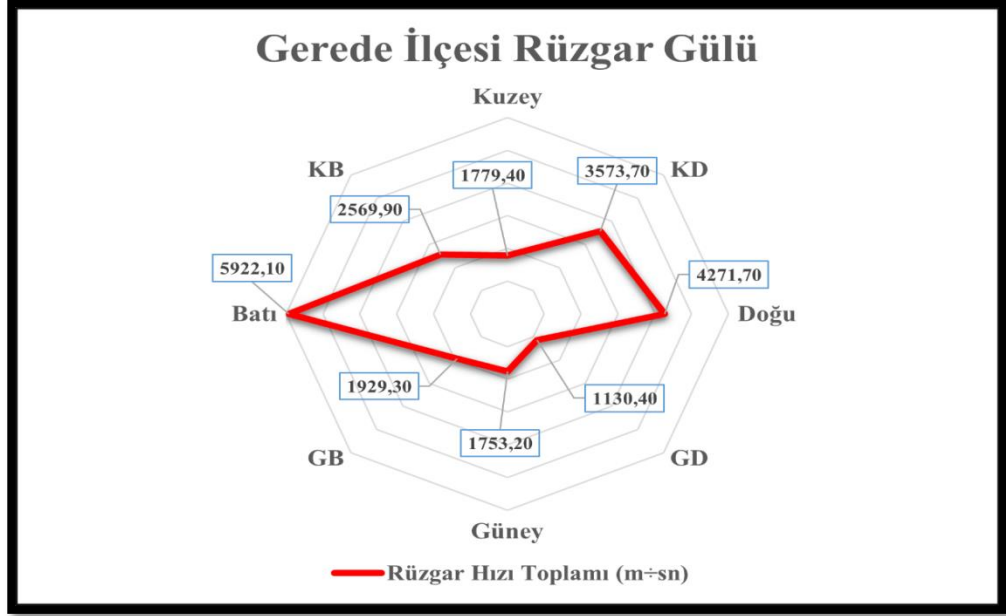
Gerede Rüzgâr Yönü	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Yıllık
K	2414	2324	2986	3133	4079	4096	4865	4521	4238	3667	3173	2366	41862
KD	4000	3667	2681	2234	2684	2287	3091	2922	2526	2988	3133	3524	35737
D	4405	4160	4052	3290	3275	3020	3329	3318	3009	3484	3534	3841	42717
GD	1021	1103	1109	1077	900	741	869	693	745	909	1031	1106	11304
G	1304	1452	1497	1712	1802	1580	1272	991	1238	1614	1614	1456	17532
GB	1802	1636	2264	2213	1734	1357	1160	1064	1390	1565	1604	1504	19293
B	4799	4416	5721	5769	5355	5665	4301	4256	4542	4850	4735	4812	59221
KB	1717	1743	2156	2422	2325	2576	2804	2828	2521	1801	1366	1440	25699

Kaynak: MGM verilerinden üretilmiştir.

İlçenin batı-doğu doğrultusunda bir oluk özelliği taşıması rüzgarların da bu oluk doğrultusunda kanalize olmalarına sebep olmuştur. Sahanın rüzgar frekans gücü incelendiğinde hâkim rüzgâr yönü batı-doğu doğrultusundadır (Grafik 5). Çalışma sahasının topoğrafya haritası incelendiğinde sahanın hemen kuzeyinde doğu-batı istikametinde uzanan Arkut Dağı sırası ve güneydeki Köroğlu Dağları'nın uzanış

doğrultusu rüzgârın yönünün belirlenmesinde etkili olmuştur. Arkut Dağları kuzey rüzgârlarının önünde adeta bir set oluştururken, Köroğlu dağları da güney rüzgârlarına engel olur.

Grafik 5: Gerede ilçesi Rüzgar Frekans Gülü



Kaynak: MGM verilerinden üretilmiştir.

Topografya rüzgârın yönü ve hızı üzerinde belirleyici rol oynamaktadır (Grafik 5). Bunun yanında bitki örtüsünün varlığı rüzgârın hızını düşürmektedir. İlçenin genel bitki örtüsünün orman olması sahadaki rüzgâr hızını azaltmaktadır. Yerleşim yerlerini de rüzgârın daha az etkili olduğu kuzey ve güneydeki dağ sıralarının etekleri oluşturmuştur.

2.2.3. Çalışma Sahasının Vejetasyon Özellikler

Gerede ilçesi bitki coğrafyası bakımından Avrupa-Sibirya Flora Bölgesi sınırlarına dahil ve bu bölgenin batı kesimini oluşturan Öksin (Euxine) alt flora bölümü içerisinde yer almaktadır (Atalay, 1994).

Çalışma sahası Kuzey Anadolu Dağları'nın iç kısımlarında yer almaktadır ve bu sebeple denizel etkiden nispeten uzaktır. Alanın kuzeye bakan yamaçları nemlilik



Fotoğraf 3: Gerede'nin 1936 Yılına Ait Görünümü (URL 2)

Fotoğraf 3'te şehrin kuzeyinde uzanan Arkut Dağları'nın orman örtüsünün oldukça az olduğu görülmektedir. Bu durumun oluşmasında denizel etkinin güney yamaçlara tesir edememesi etkilidir. Ayrıca dönemin şartları gereği yakacak olarak odunun kullanılması bitki örtüsünün bu şekilde yayılış göstermesinde rol oynamaktadır. Aynı bölgenin günümüze ait fotoğrafında (Fotoğraf 4) Arkut Dağları'nın güney yamaçlarının yoğun bir ormanlık saha olduğu görülmektedir. Bu farklılığın yaşanmasında 1981 yılında yapılan ve ilçenin tüm kurumlarının desteklediği ormanlaştırma çalışmaları etkili olmuştur. Bu ormanlık sahalarda iki farklı mesirelik yer oluşturulmuştur. Arazi çalışmaları sırasında antropojen ormanlarının ortama uyum sağladığı görülmektedir.



Fotoğraf 4: Gerede'nin 2022 Yılındaki Görünümü

Bitki örtülerinin oluşumunda beşeri faaliyetlerinde oldukça fazla bir etkisi vardır. Yerleşme açılan alanlarda ve çevresinde tarla açmak, ısınma ihtiyacını karşılamak, hayvanları otlatmak gibi nedenlerle doğal bitki örtüsü etkilenmektedir. Çalışma alanında yerleşmelere yakın yerlerde orman örtüsün tahrip edildiği görülmektedir. Özellikle orman içlerindeki yayla yerleşmeleri çevresindeki bitki örtüsünü tahrip etmektedir. Günümüzde en yoğun ormanlık sahalar insan faaliyetlerinden uzakta dağlık ve engebeli alanlardadır.

3. ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. Beşeri ve İktisadi Coğrafya Özellikleri

3.1.1. Yerleşmenin Tarihi Gelişimi

Gerede yerleşim alanı bulunduğu coğrafi konum itibari ile binlerce yıllık bir geçmişe sahiptir. Anadolu'nun kuzey ve güneyi ile doğu ve batısı arasında kavşak bir konumda olması bu yerleşim merkezinin önem kazanmasında etkili olmuştur.

M.Ö. 3 asırda Paphlagonia Krallığı'nın bir kenti olan Gerede'nin o zamanki adı Cressa'dır. Bithynia kralı Nikomedes öldükten sonra yerine geçen oğlu Ziaelas tarafından ele geçirilen Cressa bu tarihten itibaren Krateia olarak anılmıştır. Bu dönemlerde Şark Ticaret Yolu üzerinde bulunmasıyla önemli bir kenttir. M.Ö. 1. asırda burası Roma İmparatorluğu'na geçmiş ve asıl dönüşümü bu dönemde yaşamıştır. Özellikle imar anlamında şehir sıçrama yaşamıştır. M.S. 395 yılından itibaren Bizans İmparatorluğu içerisinde gelişimini sürdürmüştür. Türkler'in Anadolu'ya giriş yapmasıyla birlikte Bizans-Selçuklu devletleri arasında sınır şehri konumuna gelmiştir. 1176 yılında Selçuklu egemenliğine geçen Gerede, Moğol istilasından sonra Osmanlı egemenliğine geçinceye kadar Moğolların uç beyliği olarak kalmıştır (Aycan, 1999).

Yıldırım Beyazıt 1395 yılında Gerede'yi Osmanlı topraklarına katmıştır. O devirde Yıldırım Beyazıt tarafından Gerede'ye bir cami, bir hamam ve iki medrese yaptırılmıştır. 1692 yılında Gerede, Bolu Sancağına bağlı subaşılık haline getirilmiştir. 1812 yılında 19 kazanın birleştirilmesiyle Bolu-Safranbolu birleşerek mutasarrıflık kurulmuş ve Gerede bu yönetim içinde kaza merkezi olarak yer almıştır. 1864 yılından 1870 yılına kadar nahiyelik dönemi yaşamıştır. 1870 yılında Bolu Sancağına bağlı kurulan 5 kazadan biri de Gerede'dir (Kastamonu Salnamesi).

İbn-i Batuta Seyahatnamesinde Gerede için, "Burası bir yayla eteğinde güzel ve büyük bir şehirdir. Çarşı ve caddeleri geniştir. Dünyanın en soğuk yerlerinden biridir. Ayrı ayrı mahallelere bölünmüş olup, her mahalle halkı kendi aralarında yaşar, öteki mahallelerle bir yakınlık kurmaya çalışmaz." şeklinde yer vermiştir (URL 27).

Krateia'daki eski eserleri Esentepe'nin güneyinde görmekteyiz. Bunlar Geç Antik çağa ve erken Bizans dönemlerine ait mimari yapı kalıntılarıdır. Bugün Gerede ilçesinde önemli bir mimari kalıntı bulunmamasına karşın Krateia'nın Orta Çağ'a ait

olan ve bugün Keçi Kalesi olarak bilinen yer en önemli kalıntıdır. Bu kale Arkut Dağları üzerinde bulunmaktadır (İdil, 2000).

Evliya Çelebi Seyahatnamesinde, “*Şehir, geniş bir ova içerisinde olup bin adet tahta ve kiremit örtülü eski usul evleri vardı. Dokuz mahallesi, on mihrabı var. Çarşı içindeki camii güzeldir. Üç tekke, bir hamam, üç han, iki yüz dükkân ve yedi kahvehane vardır. Esnafın çoğunluğunu bıçakçı ve debbağlar teşkil eder. Gerede gönü ve sahtiyanı güzeldir. Suyu ve havası güzel yayla yeridir. Halkı son derece sağlam yapıdadır.*” diyerek Gerede hakkında önemli bilgiler vermiştir (Çelebi, 1984).

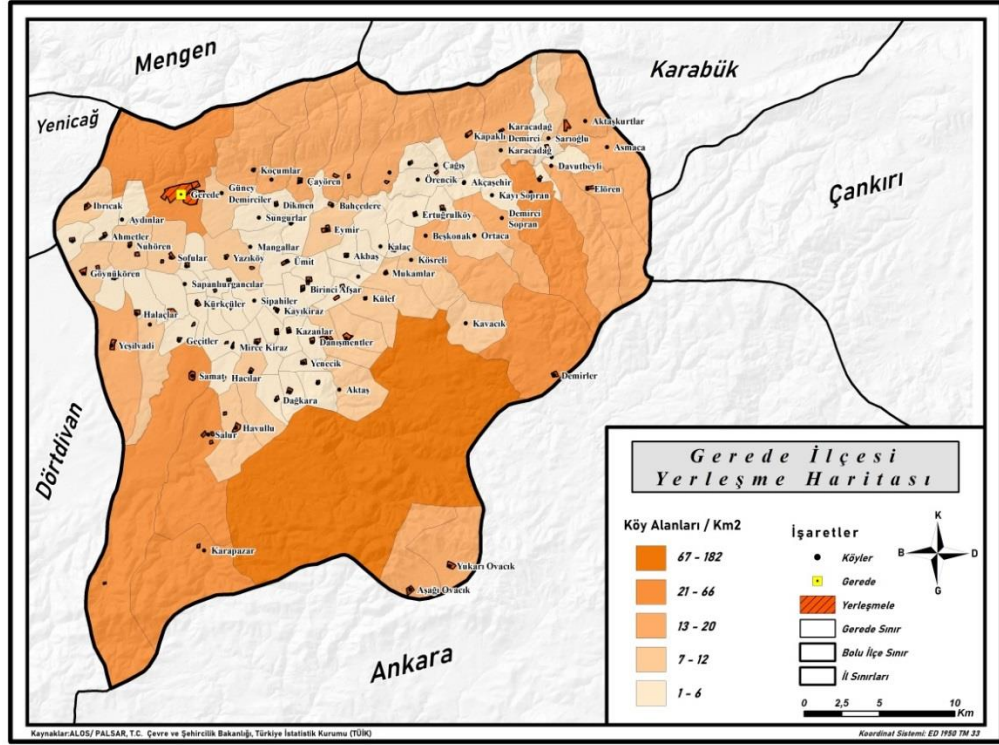
16. yüzyıl ile 19. yüzyıl arasında Osmanlı İmparatorluğu’nda Bolu sancağına bağlı olarak Kastamonu vilayetinin mülki idaresinde kalmıştır. 1923 yılında Bolu vilayet yapılmış, Gerede Bolu’ya bağlı bir ilçe olmuştur. Cumhuriyet döneminde daha geniş yer kaplayan Gerede ilçesi, 1948 yılında Mengen, 1990 yılında Yeniçağa ve Dörtdivan’ın ilçe olmasıyla birlikte sınırları küçülmüş ve bugünkü halini almıştır.

3.1.1.1. Kırsal Yerleşmeler

Şehirlerden uzakta fonksiyonel olarak çeşitlilik buldurmeyen doğal ortam içerisinde yalın halde bulunan yerleşmelere kır yerleşmeleri denir. Bu yerleşmeler dönemlik ve sürekli olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır (Özçağlar, 2006).

Köyler

Araştırma sahasında 92 köy statüsünde sürekli yerleşme ve yayla yerleşmesi konumunda 101 dönemlik yerleşme bulunmaktadır (Harita 17). Çalışma sahasındaki köylerden 49’u mahalleli köylerden oluşmaktadır. Köylerde ana geçim kaynağını hayvancılık oluşturmaktadır. Hayvancılık genel olarak büyükbaş ve kümes hayvancılığı şeklinde yapılmaktadır. İklimsel koşulların elverdiği ölçüde tahıl tarımı da yapılmaktadır.



Harita 17: Gerede İlçesi Yerleşme Haritası

Çalışma sahasında kırsal alanlarda yaşayan insanların ana geçim kaynağını tarım ve hayvancılık oluşturmaktadır. İlçenin iklimsel özellikleri tarımsal üretimi kısıtlamıştır ve daha çok tahıl tarımı yapılmaktadır. Tahıl tarımı ekonomik getiri bakımından sınırlı olduğundan farklı ekonomik faaliyetler ön plana çıkmıştır. Hayvancılık ilçenin hem bitki örtüsüne ve iklim özelliklerine hem de topografik yapısına oldukça uygundur. Bu sebeple kırsal nüfus büyük oranda geçimini hayvancılıkla sürdürmektedir. Bu faaliyetin öncelikli olduğu bazı köylerde geleneksel yaylacılık faaliyetleri sürdürülmekte ve çıkış amacı ise hayvanlardan daha iyi verim almak için doğal ortamdan yararlanma, yazlık besin ihtiyacını karşılama ve bölgenin en büyük hayvan alım-satım pazarı olan panayıra gerek satılacak hayvanları ve gerekse hayvansal ürünleri hazırlama, kışlık odun ihtiyacını karşılama, köylerde ekilen tarım arazilerini hayvanların zararından koruma şeklinde sıralanabilir (Erhan, 2013).

Köy altı dönemlik yerleşmeleri olan yaylalar ilçede önemli bir yer tutmaktadır. Çoğunlukla ormanların içerisinde ve nispeten yükseltinin fazla olduğu alanlarda bulunmaktadır. Yaylaları iki grupta toplamak mümkündür. Bunlardan birincisi Arkut Dağları üzerinde bulunan ve ilçe merkezine konumları itibarıyla daha fazla ziyaret

edilen yaylalardır. Günümüzde bu yaylalar hayvancılığın yanı sıra rekreasyonel faaliyetlerinde yapıldığı yerleşme özelliği taşımaktadır. İkinci grupta ise Köroğlu Dağları üzerinde bulunun ve nispeten şehir merkezine daha uzak olan yaylalardır.

Yaylalar hayvancılık ve ormancılık faaliyetlerinin yapıldığı yerlerdir. Yapı malzemesi olarak çoğunlukla ahşap kullanılsa da son yıllarda betonarme meskenlerde yapılmaktadır.



Fotoğraf 5: Gökçeler Yaylasından Bir Görünüm

Tablo 4’de Gerede ilçesinde bulunan yaylalar ve bağlı buldukları işletmeler gösterilmiştir. Bu veriler hazırlanırken ilçe belediyesi, orman işletme müdürlüğü ve ilçe kaymakamlığından alınan bilgiler doğrultusunda derlenmiş ve literatüre kazandırılmıştır. Bu yaylalardan 42’si Gerede Orman İşletme Müdürlüğü’ne bağlıdır. 59 yayla yerleşmesi ise Gerede İlçe Tarım Müdürlüğü bünyesindedir (Tablo 4).

Tablo 4: Gerede İlçe Sınırlarında Yer Alan Yaylalar

GEREDE ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜNE BAĞLI YAYLALAR			
	Yayla Adı	Bağlı Olduğu Köy veya Mahalle	İşletme Şefliği
1	Gökçeler	Gökçeler	Acısu Şefliği
2	Kurtlar	Kurtlar	Acısu Şefliği
3	Hamzalar	Hamzalar	Acısu Şefliği
4	Aktaş	Aktaş	Aktaş Şefliği
5	Kazanlar	Kazanlar	Aktaş Şefliği
6	Külef	Külef	Aktaş Şefliği
7	Zeyneller	Zeyneller	Aktaş Şefliği
8	İnköy	İnköy	Aktaş Şefliği
9	Birinciavşar	Birinciavşar	Aktaş Şefliği
10	İkinciavşar	İkinciavşar	Aktaş Şefliği
11	Ağızöregüney	Ağızöregüney	Aktaş Şefliği
12	Danişmentler	Danişmentler	Aktaş Şefliği
13	Rumşah	Merkez	Esentepe Şefliği
14	Mangallar	Mangallar	Esentepe Şefliği
15	İmreşe	İmreşe	Esentepe Şefliği
16	Sungurlar	Sungurlar	Esentepe Şefliği
17	Toklar	Dayıoğlu	Esentepe Şefliği
18	Gaziler	Güneydemirciler	Esentepe Şefliği
19	Beşkonak	Beşkonak	Haşat Şefliği
20	Elören	Elören	Haşat Şefliği
21	Asmaca	Asmaca	Haşat Şefliği
22	Haşat	Haşat	Haşat Şefliği
23	Kavacık	Kavacık	Haşat Şefliği
24	Çukurca	Çukurca	Haşat Şefliği
25	Demirler	Demirler	Haşat Şefliği
26	Akçaşehir	Akçaşehir	Haşat Şefliği
27	Örenbaşı	Örenbaşı	Haşat Şefliği
28	Ertuğrul	Ertuğrul	Haşat Şefliği
29	Bünüş	Bünüş	Ovacık Şefliği
30	Muratfakılar	Muratfakılar	Ovacık Şefliği
31	Yazıkara	Yazıkara	Salur Şefliği
32	Kürkçüler	Kürkçüler	Salur Şefliği
33	Beylik	Havullu	Salur Şefliği
34	Samat	Samat	İstanbul Dağı Şefliği
35	Salur	Salur	İstanbul Dağı Şefliği
36	Hamzabey	Hamzabey	İstanbul Dağı Şefliği
37	Halaçlar	Halaçlar	İstanbul Dağı Şefliği
38	Yeşilvadi	Yeşilvadi	İstanbul Dağı Şefliği
39	Yelkenler	Yelkenler	İstanbul Dağı Şefliği
40	Teşçebel	Karapazar	İstanbul Dağı Şefliği

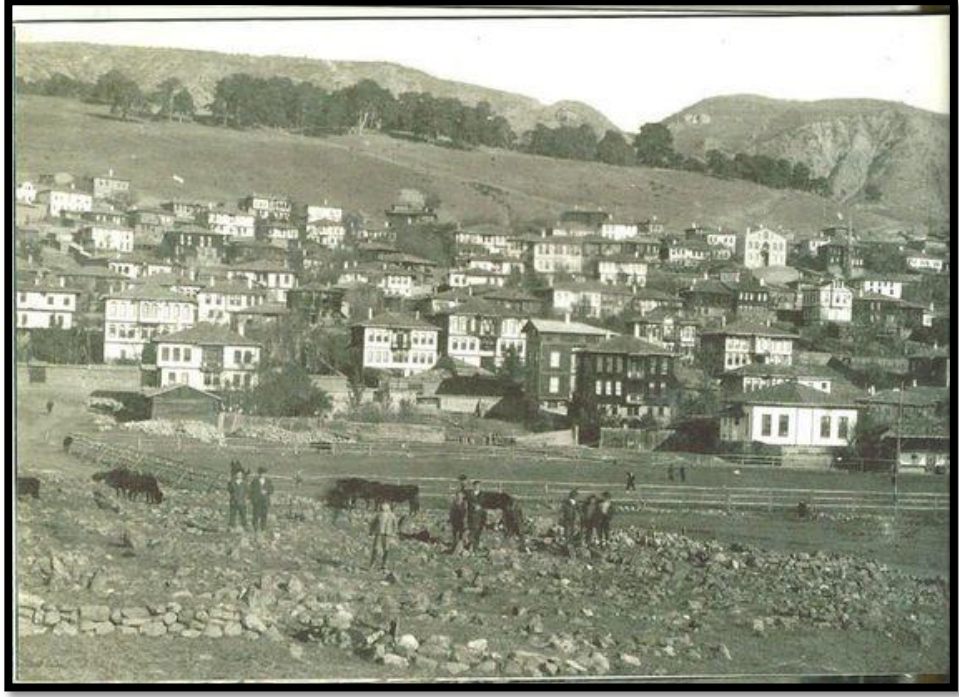
41	Küllü		Karapazar		İstanbul Dağı Şefliği		
42	Deveyatağı		Karapazar		İstanbul Dağı Şefliği		
Gerede İlçe Tarım Müdürlüğüne Bağlı Yaylalar							
Yayla Adı							
1	Ahmetler	16	Dağkara	31	Karacadağ	46	Sipahiler
2	Akbaş	17	Davutbeyli	32	Demirciler	47	Sofular
3	Akçabey	18	Demircizopran	33	Kayıkiraz	48	Süllertoklar
4	Aktaşkurtlar	19	Dikmen	34	Kayızopran	49	Tatlar
5	Aşağıovacık	20	Dursunfakı	35	Koçumlar	50	Ulaşlar
6	Avşartarakçı	21	Enseller	36	Kösreli	51	Ümitköy
7	Aydınlar	22	Eymür	37	Macarlar	52	Yağdaş
8	Bahçedere	23	Geçitler	38	Mircekiraz	53	Yakaboy
9	Balcılar	24	Göynükören	39	Mukamlar	54	Yakakaya
10	Çağış	25	Hacılar	40	Mürdükler	55	Yazıköy
11	Çalaman	26	Hasanlar	41	Nühören	56	Yenecik
12	Çalışlar	27	Ibrıcak	42	Ortaca	57	Yeniyapar
13	Çayören	28	İmamlar	43	Örencik	58	Yukarıovacık
14	Çayöregüney	29	Kalaç	44	Sapanlıurgancılar	59	Yunuslar
15	Çoğullu	30	Kapaklı	45	Sarıoğlu		

3.1.1.2. Kentsel Yerleşmeler

Bir yerleşmenin kentsel özellik taşıması oranının nüfusu, ekonomik faaliyet çeşitliliği, nüfusun hangi sektörde çalıştığı, sosyal imkanları ve çeşitliliğiyle ilişkilidir. Bu açıdan ilçe merkezi konumunda bulunan Gerede yerleşmesi 2021 yılı verileriyle 23.547 kişiyle nüfusun büyük kısmının bulunduğu alandır. Nüfus özellikleri dikkate alındığında şehirleşme sürecinde olan yerleşme diye nitelendirilebilir (Özçağlar,2016).

Gerede yerleşmesinin ne zaman kurulduğu ile ilgili kesin veriler olmamakla birlikte, ilk kurulduğu yerin günümüzdekine göre daha kuzeyde olduğu bilgilerine ulaşılmaktadır. Bu alanın yerleşmeye elverişli vadi içi ya da güvenlik nedeni ile vadi yamacı olacağı muhtemeldir. Yakın tarihe kadar kalıntıları mevcut olan yerleşmenin, günümüzde ise kalıntılarına rastlanılmamaktadır. Gerede ile özdeşleşmiş ekonomik faaliyetlerden deri işleme atölyelerinin ilk yerinin Esentepe'nin kuzeydoğusunda bir yer olduğu bilgisi yerleşmenin ilk olarak bu civarda kurulduğu fikrini destekler niteliktedir (Ünlüol,1999).

Ünlü (1925) tarafından yapılan çalışmada, Gerede'nin Osmanlı idaresine girmeden şimdiki kurulduğu yerden önceki mevkiinde üç mahalleden (Kitirler, Seviller, Kabiller Mah.) oluştuğu belirtilmiştir.



Fotoğraf 6: 1936 Yılında Gerede'den Bir Görünüm (URL 3)

Fotoğraf 6'da görüldüğü üzere Gerede ilçesi Arkut Dağları'nın güney yamacına kurulmuş ve gelişimini burada sürdürmüştür. Toplu yerleşmenin olduğu ilçede binaların ahşap ve çok katlı olması dikkat çekicidir. Yine şehrin hemen kenarında hayvancılık yapılması öncelerden beri hayvancılık faaliyetlerinin hüküm sürdüğünü göstermektedir.



Fotoğraf 7: 2022 Yılında Gerede'den Bir Görünüm (URL 4)

İlçede kentleşmenin arttığı fotoğraf 7' de görülmektedir. Yerleşmeler daha çok güneydeki düzlük sahaya doğru gelişim göstermiştir. Teknolojik gelişmeler ve imkânların artması sebebiyle betonarme yapılaşma artmıştır. İlçenin gelişiminde ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesi büyük önem arz etmiştir. Bu ekonomik faaliyetlerden deri sanayi, organize sanayi şehirleşmenin artışında lokomotif görevi üstlenmiştir. Bugün ilçede birçok devlet kurumu, banka, otel, restoran gibi kentleşmenin örnekleri sayılabilecek kuruluş bulunmaktadır.

3.1.2. Gerede İlçesinin Nüfus Özellikleri

Günümüzde bütün dünya ülkelerinin üzerinde durduğu konulardan biri de nüfustur. Çünkü nüfus, bir yandan dünyadaki sınırlı doğal kaynakları paylaşan, dolayısıyla bütün çere sorunlarının temel kaynağı olurken diğer yandan da ülkeler için önemli bir güç kaynağı ve devamlılıklarını sağlamada gerekli bir unsurdur (Özgür, 1998).

3.1.2.1. Nüfusun Gelişimi

Gerede ilçesinin nüfusunun gelişimine yönelik bilgiler, Osmanlı döneminden itibaren Kastamonu nüfus bilgileri olarak incelenebilmektedir. Cumhuriyet öncesi dönemlerde nüfus sayımları genelde asker ve vergi kayıtları için yapıldığından detaylı

nüfus bilgilerine ulaşılammaktadır. Cumhuriyet sonrası dönemlerde ise ilk nüfus sayımı 1927 yılında yapılmıştır ancak bu sayım sadece il ve ilçe merkezlerini kapsamıştır. Gerede ilçesinin toplam nüfus verileri 1935 yılında yapılan nüfus sayımıyla 55.261 olarak belirlenmiştir (Tablo 5).

Gerede İlçesi'nin nahiyelerinden olan Mengen 1948 yılında, Dörtdivan ve Yeniçağa ise 1990 yılında ilçe statüsüne kavuşmuştur. Tabloda verilen nüfus verileri hazırlanırken söz konusu değişiklikler göz önünde bulundurularak Gerede İlçesi'nin mülki idari sınırları dikkate alınmıştır.

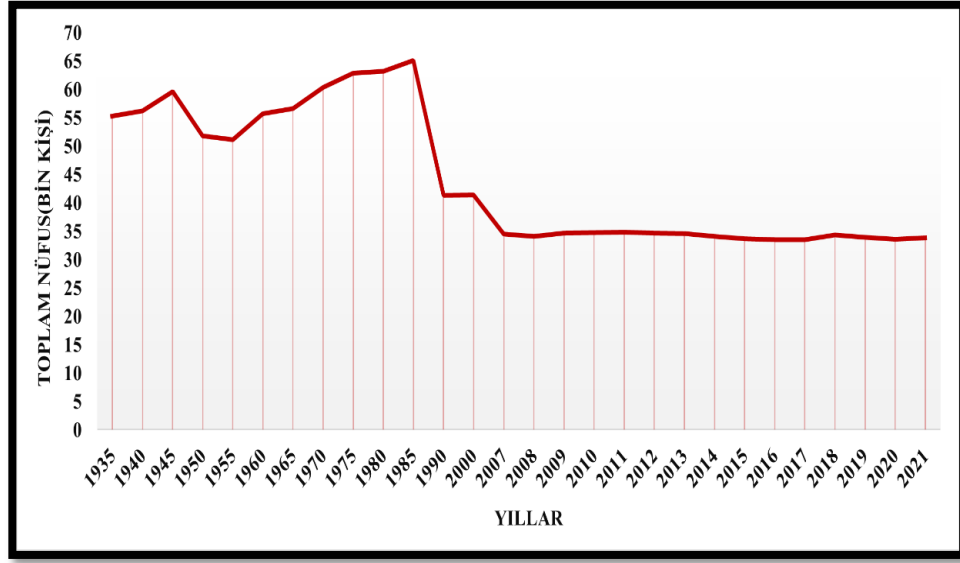
Tablo 5: Gerede İlçesi Yıllara Göre Nüfus Değişimi (1935-2021)

YIL	TOPLAM	YIL	TOPLAM
1935	55.261	2008	34.077
1940	56.161	2009	34.665
1945	59.539	2010	34.679
1950	51.733	2011	34.818
1955	51.066	2012	34.646
1960	55.631	2013	34.565
1965	56.569	2014	34.094
1970	60.281	2015	33.662
1975	62.785	2016	33.455
1980	63.137	2017	33.511
1985	65.025	2018	34.277
1990	41.274	2019	33.926
2000	41.391	2020	33.561
2007	34.444	2021	33.833

Kaynak. TÜİK 2021 ADNKS verilerinden üretilmiştir.

Gerede ilçesinin nüfus seyrine bakıldığında Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren genel bir azalış görülmektedir. Özellikle 1945-1950 yılları arasındaki nüfus kırılımının nedeni Mengen nahiyesinin ilçe statüsüne dönüşerek Gerede'den ayrılmasıdır (Grafik 6). İkinci büyük kırılım ise 1985-1990 yılları arasında olmuştur bunun da nedeni Dörtdivan ve Yeniçağa nahiyelerinin ilçe olarak ayrılmasıdır.

Grafik 6: Gerede ilçesi Yıllık Nüfus Değişimi (1935-2021)



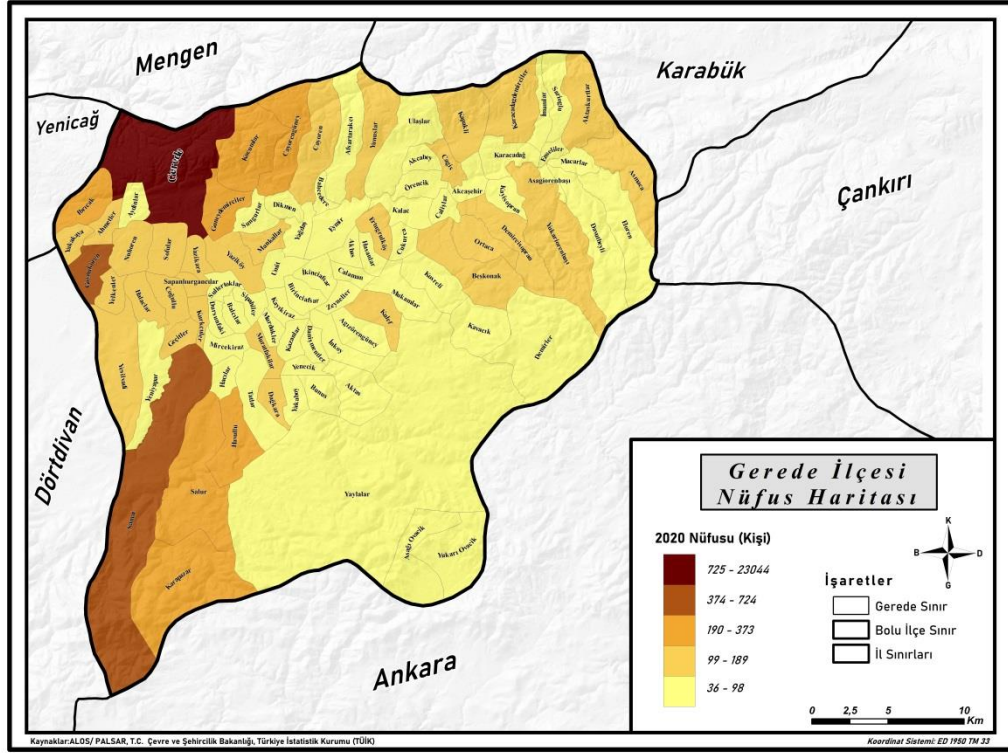
Kaynak. TÜİK 2021 ADNKS verilerinden üretilmiştir.

İlçe'nin bugünkü idari sınırları 1990 yılında oluşmuştur. 1990 yılında toplam nüfus 41.274 kişidir. 2000-2007 yılları arasında nüfusta 6.947 kişilik bir düşüş olmuştur. Bunda daha iyi yaşam koşulları ve çalışma imkânları beklentisiyle çevre illere veya ilçelere yapılan göçler etkili olmuştur. 2007-2021 yılları arasında nüfus yatay bir seyir izlemiştir. Günümüzde ise ilçenin toplam nüfusu 33.833 kişidir.

3.1.2.2. Nüfus Yoğunluğu ve Dağılışı

Nüfusun dağılışı haritasına (Harita 18) bakıldığında nüfusun en yoğun olduğu yer ilçe merkezinin bulunduğu alandır. Bunun dışında Samat ve Göynükören köyleri nüfusun fazla olduğu alanlardır (Harita 18). Bu köylerde nüfusun fazla olması tarım ve

hayvancılık faaliyetlerinin yapılmasına elverişli olması ve diğer köylere göre daha az göç vermesidir.



Harita 18: Gerede İlçesi Nüfus Haritası

3.1.2.3. Nüfus Yoğunluğu ve Dağılışı

Nüfusun kadın-erkek dağılımına bakıldığında 1965 yılında kadın nüfusun erkek nüfustan fazla olduğu ancak sonraki yıllarda bunun dengelendiği görülmektedir (Tablo 6). Kadın-erkek nüfus oranı savaşlar veya göçlerle değişime uğrar. Son yıllarda değişimin çok az olması erkek göçü vermediğinin bir göstergesidir.

Tablo 6: Gerede İlçesi Cinsiyet Yapısına Göre Nüfus Değişimi (1965-2021)

YIL	KADIN	ERKEK	TOPLAM	YIL	KADIN	ERKEK	TOPLAM
1965	30.105	26.464	56.569	2011	17.642	17.176	34.818
1970	31.154	29.127	60.281	2012	17.462	17.184	34.646
1975	31.211	31.574	62.785	2013	17.404	17.161	34.565
1980	32.892	30.245	63.137	2014	17.225	16.869	34.094
1985	34.232	30.793	65.025	2015	17.052	16.610	33.662
1990	20.262	21.012	41.274	2016	16.872	16.583	33.455
2000	20.423	20.968	41.391	2017	16.954	16.557	33.511
2007	17.328	17.116	34.444	2018	17.254	17.023	34.277
2008	17.226	16.851	34.077	2019	17.047	16.879	33.926
2009	17.443	17.222	34.665	2020	16.848	16.713	33.561
2010	17.563	17.116	34.679	2021	16.894	16.939	33.833

Kaynak. TÜİK 2021 ADNKS verilerinden üretilmiştir.

3.1.2.4. Nüfusun Eğitim Durumu

Gerede ilçesinde okuma yazma bilmeyenlerin sayısı 1.443'tür ve bu toplam nüfus içerisinde %4,56 lık bir oran oluşturur. Bir okul mezunu olmayıp da okuma yazma bilenler ise 2.836 kişidir. İlçenin eğitim durumunda en fazla payı %34,29'luk oranla ilkokul mezunları oluşturmaktadır. Ortaokul ve lise mezunları %34,15'lik orana sahiptir (Tablo 7).

Yüksekokul veya fakülte mezunları ise %9,51'lik ilçeye göre ciddi bir oran oluşturmaktadır bunda ilçede bulunan meslek yüksekokulunun ve devlet memurlarının payı oldukça fazladır.

Tablo 7: Gerede İlçesi'nde Altı Yaş ve Üzeri Nüfusun Cinsiyete Göre Eğitim Düzeyi ve Oranları (2021)

Öğrenim Durumu	Kadın	Oran (%)	Erkek	Oran (%)	Toplam	Toplam Nüfus İçindeki (%)
Okur-Yazar	1.661	10,41	1.175	7,49	2.836	8,96
Okur-Yazar Olmayan	1.256	7,87	187	1,19	1.443	4,56
İlkokul Mezunu	6.105	38,27	4.742	30,24	10.847	34,29
İlköğretim	1.094	6,86	1.161	7,40	2.255	7,13
Ortaokul veya Dengi Meslek	2.155	13,51	2.622	16,72	4.777	15,10
Lise ve Dengi Meslek Okulu	2.290	14,36	3.737	23,83	6.027	19,05
Yüksek Okul veya Fakülte	1.208	7,57	1.799	11,47	3.007	9,51
Yüksek Lisans (5 veya 6 Yıllık Fakülte Dahil)	75	0,47	126	0,80	201	0,64
Doktora	11	0,07	19	0,12	30	0,09
Bilinmeyen	97	0,61	115	0,73	212	0,67
Toplam	15.952	100,00	15.683	100,00	31.635	100,00

Kaynak. TÜİK 2021 ADNKS verilerinden üretilmiştir.

İlçede kadın ve erkek gruplarında eğitim durumuna bakıldığında okur-yazar olmayan kadınların erkeklerden fazla olduğu görülmektedir. Yine aynı şekilde bir okul bitirmeyip ancak okur-yazar olan kadınlar erkeklerden fazladır. Diğer tüm eğitim kademelerinde erkeklerin sayısı kadınların sayısından fazladır.

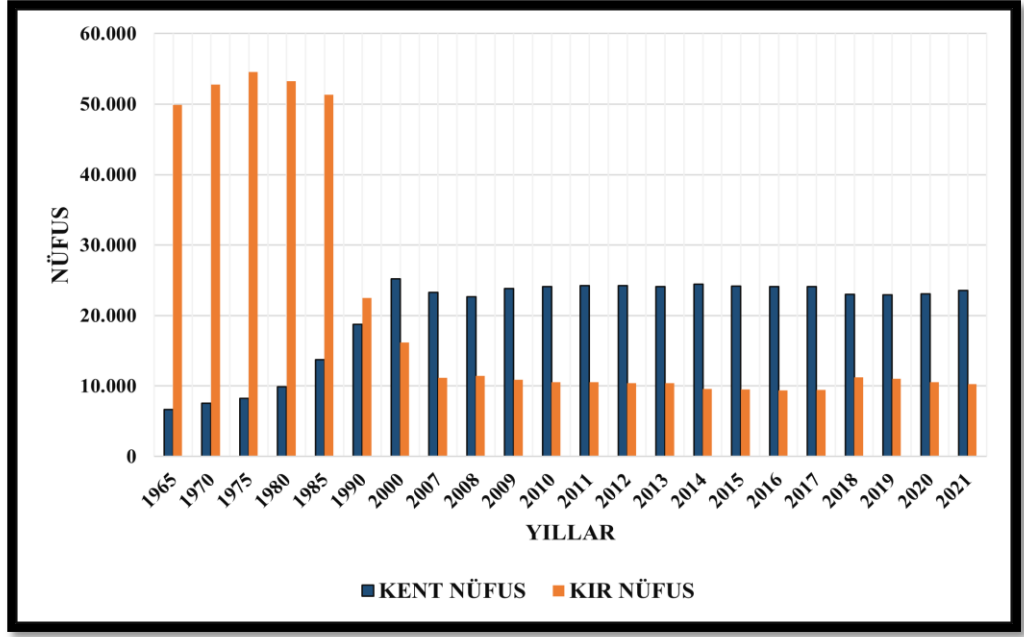
İlçenin eğitim olanaklarının yetersizliğinden birçok öğrenci daha iyi eğitim olanaklarından faydalanabilmek için ilçe dışına göç etmektedir. Bu göç hareketi çoğunlukla Bolu ve Ankara'ya doğru olmaktadır.

3.1.2.5. Kır-Kent Nüfus Dağılımı

Kırsal ve kentsel alanlar tanımlanırken esas alınan kriterler ülkeden ülkeye değişiklik gösterebilmektedir. Bu nedenle diğer ülkelerde olduğu gibi, Türkiye’de de farklı kırsal ve kentsel alan tanımları kullanılmaktadır. Kırsal kavramı, tarımsal üretimin yerel ekonomiye hakim olduğu alanları veya tarımsal üretim aracının mülkiyeti ile toplumsal yeniden üretimin ve ilişkilerin belirlendiği bir toplumsal yapılanmayı, son olarak da nüfus yoğunluğunun çok düşük olduğu alanları ifade etmektedir (Urry, 1999).

Kır-kent nüfus dağılımı gelişmişlik kriterlerinden birisidir. Bu durum ülkeler arasında geçerli olduğu kadar il veya ilçeler içinde geçerlidir. Genelde birincil ekonomik faaliyetlerin insan gücü kullanılarak yapıldığı ana geçim kaynağını tarımsal faaliyetlerin oluşturduğu yerleşim yerleri kırsal alanları oluştururken sanayinin ve hizmet sektörünün ön plana çıktığı sosyal faaliyet alanların geniş olduğu alanlar ise kentsel yerleşmelerdir. İlçede 1965-2000 yılları arasında kır nüfusunun kent nüfusundan fazla olduğu görülmekle birlikte 1965 yılından itibaren kent nüfus oranı genel anlamda artış göstermiştir.

Grafik 7: Gerede Kır-Kent Nüfus Değişimi (1965-2021)



Kaynak. TÜİK 2020 ADNKS verilerinden üretilmiştir.

1965 yılında kent nüfusu 6.677 kişiyken kırsal nüfusu 49.892 kişidir. Bu tarihten itibaren kent nüfusunun kırsal nüfusuna oranı genel olarak artmıştır. 2000 yılına gelindiğinde ilk kez kent nüfusu 25.188'e ulaşarak kırsal nüfusunu geçmiştir. 2021 yılına gelindiğinde kent nüfusu 23.547, kırsal nüfusu ise 10.286 olmuştur. Türkiye'de kuruluşunun ilk yıllarından itibaren kentleşme oranı artmıştır (Tablo 8). İş imkânlarının kentlerde olması, eğitim imkânlarının kırsal alanlarda sınırlı olması, sağlık hizmetleri ve sosyal yaşamın kentlerde daha fazla olması insanları kentlerde yaşamaya yöneltmiştir. Hem kırsaldan kentlere göç hem de bazı kırsal alanların kentleşmesi sonucunda günümüzde kentleşme oranı bugün ki seviyelere gelmiştir. Gerede ilçesindeki kent-kırsal oranı da genel olarak ülke değişimiyle paralel olmuştur.

Tablo 8: Gerede Kasaba-Köy Nüfus Değişimi (1965-2021)

YIL	KASABA	KÖY	TOPLAM
1965	6.677	49.892	56.569
1970	7.536	52.745	60.281
1975	8.259	54.526	62.785
1980	9.885	53.252	63.137
1985	13.712	51.313	65.025
1990	18.780	22.494	41.274
2000	25.188	16.203	41.391
2007	23.310	11.134	34.444
2008	22.633	11.444	34.077
2009	23.808	10.857	34.665
2010	24.142	10.537	34.679
2011	24.245	10.573	34.818
2012	24.261	10.385	34.646
2013	24.127	10.438	34.565
2014	24.481	9.613	34.094
2015	24.173	9.489	33.662
2016	24.078	9.377	33.455
2017	24.079	9.432	33.511
2018	23.038	11.239	34.277
2019	22.909	11.017	33.926
2020	23.044	10.517	33.561
2021	23.547	10.286	33.833

Kaynak. TÜİK 2021 ADNKS verilerinden üretilmiştir.

3.1.3. Ekonomik Coğrafya Özellikleri

3.1.3.1. Tarımsal Faaliyetler

Gerede ilçesinde tarımsal üretim fazla değildir. Buna karşın ev ekonomisine katkı ve hayvancılık için besin temini noktasında çeşitli ürünler yetiştirmektedirler. İlçede tarımsal üretim il geneline göre küçük bir payı oluşturur.

İlçenin yükseltinin fazla olması, engebeli topografya koşulları, orman örtüsünün geniş yer kaplaması ve arazilerin parçalı oluşu tarımsal faaliyetler üzerinde

sınırlayıcı bir rol oynamaktadır. Karasal iklim koşullarının hüküm sürdüğü Gerede de yıllık ortalama sıcaklık 8,1 °C dir. Günlük ve yıllık sıcaklık farklarının fazla olması bitkilerin gelişimini olumsuz etkilemektedir. Kış mevsimi uzun geçmekle birlikte sıcaklık genelde sıfır derecenin altında olmaktadır. Bitkilerin çimlenmesi için optimal şartlardan yoksun olan ilçede iklimsel özellikler tarımsal faaliyetlerin en önemli kısıtlayıcısıdır.

Tablo 9: Gerede İlçesi Tarım Alanlarından Yararlanma Durumu (2021)

<i>Kullanım Şekli</i>	<i>Alan (Da)</i>
Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Alanı	147.820
Nadas Alanı	123.200
Meyve Alanı	784
Sebze Alanı	382
Toplam	272.186

Kaynak: TÜİK, 2021

Tablo 10: Gerede İlçesi Sebze Ekim Alanları ve Üretimi (2021)

<i>Ürün Adı</i>	<i>Alanı (Da)</i>	<i>Ton</i>
Domates (Sofralık)	82	184
Bal Kabağı	70	123
Hıyar (Sofralık)	43	109
Taze Fasulye	50	45
Marul (Göbekli)	41	25
Pırasa	14	24
Marul (Kıvırcık)	26	16
Ispanak	26	15
Soğan (Taze)	13	11
Biber (Sivri)	2	10
Kabak (Sakız)	10	8
Lahana	5	2

Kaynak: TÜİK, 2021

İlçede sebze üretimi oldukça azdır ve buna bağlı ekonomik değeri düşüktür. Üretim kendi ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir. Domates, salatalık, bal kabağı taze fasulye sebze üretiminde ilk sıralarda yer almaktadır.

Tablo 11: Gerede İlçesi Meyve Üretimi ve Ağaç Sayısı (2021)

<i>Ürün adı</i>	<i>Alan (da)</i>	<i>Verim (kg/da)</i>	<i>Üretim (ton)</i>	<i>Meyve Veren</i>	<i>Yaşta Ağaç Sayısı</i>
Diğer Elmalar	101	20	200	10000	13900
Armut	205	45	394	8750	8980
Elma (Amasya)	102	41	142	3470	3650
Elma (Golden)	86	44	131	2975	3025
Erik	20	28	39	1400	1460
Ceviz	49	20	25	1250	1310
Elma (Starking)	206	44	34	780	1210
Ayva	15	25	10	400	680

Kaynak: TÜİK, 2021

Meyve üretimi iklimsel özelliklerin etkisiyle oldukça azdır. Üretim yapılan meyveler ülke genelinde yayılış gösteren ve iklimsel seçiciliği az olan ürünlerdir. İlçede elma, ayva, armut, erik ve ceviz en fazla üretimin yapıldığı meyvelerdir.

Tablo 12: Gerede İlçesi Tarla Bitkileri Ekim Alanları ve Üretimi (2021)

<i>Ürün adı</i>	<i>Alan (Da)</i>	<i>Verim (Da/Kg)</i>	<i>Üretim (Ton)</i>
-----------------	------------------	----------------------	---------------------

Buğday(Durum Buğdayı Hariç)	102600	156	16049
Arpa (Diğer)	41454	148	6122
Patates (Tatlı Patates Hariç)	1000	2643	2643
Yonca (Yeşilot)	1000	2250	2250
Korunga (Yeşilot)	700	650	455
Yulaf	946	200	189
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	90	1000	90
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	30	900	27

Kaynak: TÜİK, 2021



Fotoğraf 8: Tahıl Tarım Alanlarından Bir Görünüm

Karasal iklim koşullarının hüküm sürdüğü ilçe de tahıl tarımı en geniş tarımsal üretim alanlarını oluşturmaktadır. Bu üretim genel olarak hayvanların beslenmesi amacıyla yapılmaktadır.

3.1.3.2. Hayvancılık Faaliyetler

Çalışma sahasında büyükbaş ve kümes hayvancılığı fazladır. Büyükbaş hayvancılık otlatma sahalarının geniş oluşu, nüfusu fazla olan merkezlere göre konumunun avantajlı olması ve ilçede bulun deri sanayisinin hammadde ihtiyacı gibi sebeplerle büyük önem taşımaktadır. Büyükbaş hayvan sayısı 20.984'tür.

Tablo 13: Gerede İlçesi Büyükbaş, Yük ve Çeki ile Kümes Hayvanları Sayıları (2021)

<i>Hayvan Türü</i>	<i>Sayısı</i>
Büyükbaş	20.984
Küçükbaş	5.960
Kümes Hayvanları	4.200
Yük ve Çeki Hayvanları	281

Kaynak: TÜİK, 2021

İlçede tarımsal faaliyetler doğal şartların uygunsuzluğu sonucu kısıtlı olmakla birlikte hayvancılık için uygun koşullar oluşturmaktadır. Kırsal alanlarda mera ve ahır hayvancılığı yapılmaktadır. Kışın köylerde ahırlarda beslenen hayvanlar yazları meralar ve yaylalarda otlatılmaktadır. Yaylalarda orman üst sınırının olduğu dağ çayırları hayvancılık için önemli bir otlatma sahasıdır.



Fotoğraf 9: Avşar Yaylasında Hayvancılık

Sahada küçükbaş hayvancılıkta koyun ön plandadır. 2021 yılı itibariyle 5.960 küçükbaş hayvan bulunmaktadır.

Kümes hayvancılığı pazarlama olanaklarıyla doğru orantılıdır. İlçenin tüketim merkezlerine olan mesafesi ve yılda iki kez kurulan hayvan ve emtia panayırı kümes hayvanlarına ilgiyi arttırmıştır. Bunun yanı sıra cumartesi günleri ilçe merkezinde kurulan pazarda yöre halkının hayvanlarını satabilme imkânı olumlu etki yaratmaktadır.

Kanatlı hayvanlardan olan kaz yetiştiriciliği de büyük nem taşımaktadır. Yerleşmiş bir kültüre dönüşen kaz yetiştiriciliği ilçe merkezi de olmak üzere birçok alanda karşımıza çıkmaktadır. Özellikle soğuk aylardan sonra tüketimin arttığı kaz yetiştiriciliğinde gastronomi açısından oldukça kıymetlidir.

Köylerde yaşamını sürdüren halk genellikle büyükbaş ve kümes hayvancılığını birlikte yürütmektedir. Üretilen ürünler ev ekonomisi başta olmak üzere sanayileşmiş üretimlerde mevcuttur. Yöreye özgü bir peynir türü olan keş yapımı önemlidir. Hayvancılığın en fazla yapıldığı yerler köy nüfuslarıyla da uyumludur. Samat ve Göynükören köyleri hayvancılığın en fazla yapıldığı yerlerdir.

Son yıllarda ülke genelinde organik üretime olan taleple birlikte arıcılık sektörü hızlanmıştır. Bal, polen ve arı sütü gibi ürünler yörede talepler doğrultusunda üretilmektedir. Bitki örtüsü çeşitliliğinin fazla olması ve yaz aylarının serin geçmesi arıcılık açısından olumlu olsa da kış aylarının uzun ve sert geçmesi olumsuzluk teşkil etmektedir. Arıcılık faaliyetlerinin en fazla yapıldığı yer ise Karacadağ köyüdür.



Fotoğraf 10: Gerede’de Arıcılık

Gerede ilçesi kışların kar yağışlı geçtiği ve karın yerde kalma süresinin uzun olduğu bir alandır. Bu yüzden kış aylarında arıcılık faaliyetleri oldukça zor yapılmaktadır. Bunun sonucunda ilkbahar aylarına birçok arı peteği sağ olarak ulaşamamaktadır. İlçenin iklimsel koşulları gezici arıcılık için daha müsaittir.



Fotoğraf 11: Gerede’de Kış Aylarında Arıcılık

3.1.3.3. Ormancılık Faaliyetleri

Gerede ilçesinin topraklarının büyük kısmı ormanlık arazilerden meydana gelmektedir. Bu ormanlar ilçenin kuzeyin de ve güneyinde uzanan Arkut ve Köroğlu dağlarında yoğunlaşmaktadır. Yükseltinin fazla oluşu ve beraberinde iklimsel koşulların uygun olması bunda en önemli etkindir.

Gerede Orman İşletme Müdürlüğü 1946 yılında kurulmuş olup Bolu ili sınırları içerisinde yer almaktadır. 177.569,2 Hektar sorumluluk alanına sahip Orman İşletme Müdürlüğünün %50'si (88.228,3 Hektar) Ormanlık Alan, %50'si (89.340,9 Hektar) Açıklık Alan oluşturmaktadır. Ormanlık Alanın %84'ü (74.088,5 Hektar) Normal Koru, %16'si (14.139,8 Hektar) Bozuk Koru niteliğindedir. Müdürlüğün bünyesinde 15 adet Orman İşletme Şefliği, 1 Depo Şefliği, 1 ATM Şefliği olmak üzere 17 Şeflik bulunmaktadır (URL 15).



Fotoğraf 12: Gerede Orman İşletme Müdürlüğü Tomruk Depolama Alanından Bir Görünüm

Orman endüstrisi ilçe için önemli bir ekonomik değer taşımaktadır. 2021 yılı verileriyle 366 m³'lük üretimle 1.562.727 adet ağaç üretimi yapılmaktadır. Bu üretimde en fazla payı göknar ve sarıçam ağaçları oluştururken karaçam, meşe ve kayın üretimi de olmaktadır. Kesim olarak %98 oranında gençleştirmek ve geriye kalan kısımda ise aralama amaçlı kesim yapmak hedeflenmiştir.

İlçeye 2012 yılında doğalgaz gelmiş olup bu tarihten önce evlerin ısıtılmasında ormanlardan faydalanma daha fazlayken bu tarihten itibaren ormanların üzerindeki bu baskı azalmıştır. Yine de özellikle köylerde ısınmada odun kullanımı sürmektedir.

3.1.3.4. Madencilik Faaliyetleri

Çalışma sahası yeraltı kaynakları bakımından fakirdir. Ülkemizde az olarak bulunan manganez çok düşük oranla Arkut dağları üzerindeki Çayören ve Gökçeler yaylalarında 105.000 ton muhtemel rezerv tespit edilmiştir Burada 1960 yılında açılan özel işletme varlığını fazla sürdürememiş ve kapanmıştır. Tekrar özel işletme açılışı 2012 yılında olmuştur. Açık işletme yöntemiyle çıkartılan maden doğrudan Karabük Demir Çelik Fabrikası'na gönderilmektedir. Bu işletme 2018 yılında faaliyetlerini sonlandırmıştır.



Fotoğraf 13: Gökçeler Yaylasındaki Eski Maden Sahası

İlçe ekonomisinde yeraltı kaynaklarının payı düşüktür. Birçok saha araştırma yapılmadığından yeraltı kaynağı bakımından belirsizliğini korumaktadır. Yapılan jeolojik çalışmalar neticesinde KAF'ın Gerede çayını takip etmeye başladığı Hamamlı köyü doğusunda serpantinlerin arasında manyezit yumruları bulunmaktadır. Örenli köyü kuzeyinde Pliyokuvaterner yaşlı birimde, Yapraklı köyünde ise Pazarbaşı formasyonu kömürlü düzeyler bulunmaktadır. Bu kömürlü düzeyle beraber çok az yoğunluklu tuf olarak düşünülmüş olan düzeylerin diyatomit olabilirliliği bulunmaktadır (Şaroğlu ve diğerleri, 1995).

3.1.3.5. Sanayi Faaliyetleri

Sanayileşme, bir ülke ya da bölgenin ekonomik ve toplumsal yapısındaki çok sayıda temel değişimi içeren bir süreçtir. Sanayi faaliyetleri sayesinde insanların beslenmesi, korunması, giyinmesi çeşitli alet ve diğer ihtiyaçlarının karşılanması ancak sanayi ile mümkün olur (Tümertekin ve Özgüç, 2007).

Gerede sanayi faaliyetleri dericilik sektörü ile başlamış olup, atölyelerde el emeğine dayalı üretim, teknolojik gelişmeler ışığında zamanla yerini büyük fabrikalara bırakmıştır. Sahada sanayi alanındaki yatırımlar, 1977 yılında çelik kontrüksiyon fabrikasının açılması ve 1990 ve 2000’li yıllarda boya, tekstil ve orman ürünleri üretimine yönelik tesislerle devam etmiştir.

Gerede, coğrafi konumu ve tarihi geçmişi ile uzun yıllardır sanayinin yoğun olduğu bir ilçedir. İlçede 2 organize sanayi bölgesi ve 1 küçük sanayi sitesi mevcuttur. Gerede de sanayi faaliyetleri dericilik sektörü le başlamış ve daha sonra diğer alanlarda da önemli atılımlar yapılmıştır.

Gerede’nin konumu itibari ile hammadde ve büyük pazarlara yakın olması, çevresiyle güçlü bir ulaşım ağının bulunması, iş gücünün varlığı, mevcut sanayi tesislerinin Gerede’de kurulmasında etkili olan başlıca faktörler arasında belirtilebilir (Erhan, 2013).

Deri Sanayi

Gerede Deri Sanayi 900 yıllık geçmişe sahiptir. Sahada deri üretimi yapmakta olan firmaların tamamı büyükbaş (dana, inek, manda, vs.) diye nitelendirilen ham deri türleri tabaklanarak yarı mamul hale getirildikten sonra yurtiçi ve dışında ayakkabı, çanta, kemer, cüzdan üreticilerine pazarlanmaktadır. Ülkemiz vidala deri ihtiyacının %40 ‘ı ilçede üretilmektedir (URL 30). Kemer denildiğinde birçok ünlü firmanın kemerleri fason olarak ilçede yapılırken markalaşma için yeni adımlar atılmaktadır.

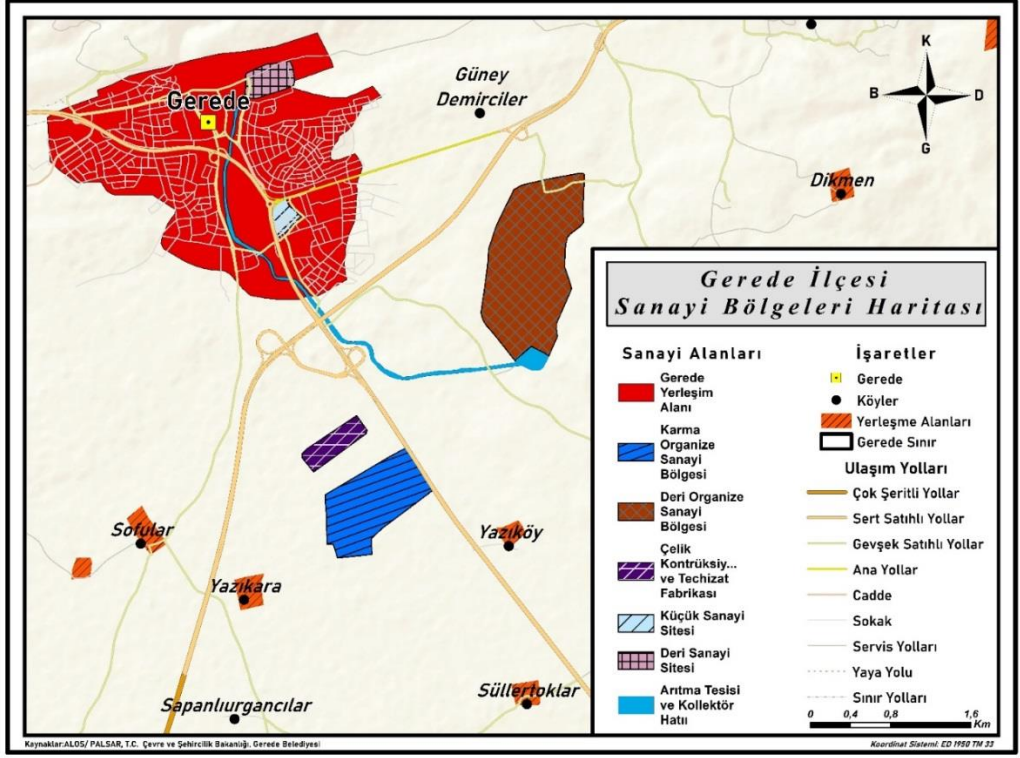
İlçede bulunan 132 adet deri fabrikası ile üretime devam etmekte olan Gerede Deri Sanayi Bölgesi, ülkemizde deri sektöründe çok önemli bir paya sahiptir. Ülkemiz iç piyasasının ihtiyacı olan ayakkabılık ve saraciyelik deri ihtiyacının önemli bir bölümünü karşılar. Gerede Deri Sanayi Bölgesi’nde kurulu kapasitesi günlük 400 ton ham deri/gün olup, fiili üretim yıl ortalaması 150-200 ton/gün’dür. Sonuçta ortaya çıkan mamul deri günlük 2.800.000 dm²’dir. Üretilen bu deriler, yurt içinde başta İstanbul olmak üzere Türkiye’de ayakkabı ve saraciye üretimi yapılan şehirlere pazarlanırken, direk ve dolaylı ihracatla da Rusya başta olmak üzere, Romanya ve Ukrayna gibi balkan ülkeleri yanı sıra İran ve İsrail gibi Ortadoğu ülkelerine, Avrupa’ya ve birçok dünya ülkesine pazarlanmaktadır. Gerede Deri sanayi Bölgesi’nde 2500 kişi istihdam edilmektedir. Aynı zamanda 13’ü kurumsallaşmış olan

155'si küçük atölye düzeyinde ve 15 milyon adet/yıllık kemer ve diğer deri ürünleri imalatı yapan yan sanayi firmalarında istihdam edilenlerle birlikte bu rakam 3000 kişiyi bulmaktadır (URL 16).



Fotoğraf 14: Deri Sanayisi Tabaklama İşlemlerinden Bir Görünüm

Harita 19 incelendiğinde deri sanayisi ilçe merkezinin doğusunda yer almaktadır ve şehrin içinde kalmıştır. Deri sanayisi çevresel kirliliğin üst düzeyde olduğu yerlerdir. Ayrıca ilçe için çok önemli olan Gerede Panayırı'nın yapıldığı sahaya olan konumu ciddi imaj kaybına ve sorunlara yol açmaktaydı bu sebeplerle son yıllarda sanayinin şehrin dışına taşıma işlemleri hız kazanmıştır.



Harita 19: Gerede İlçesi Sanayi Bölgeleri Haritası

Organize Sanayi Bölgesi

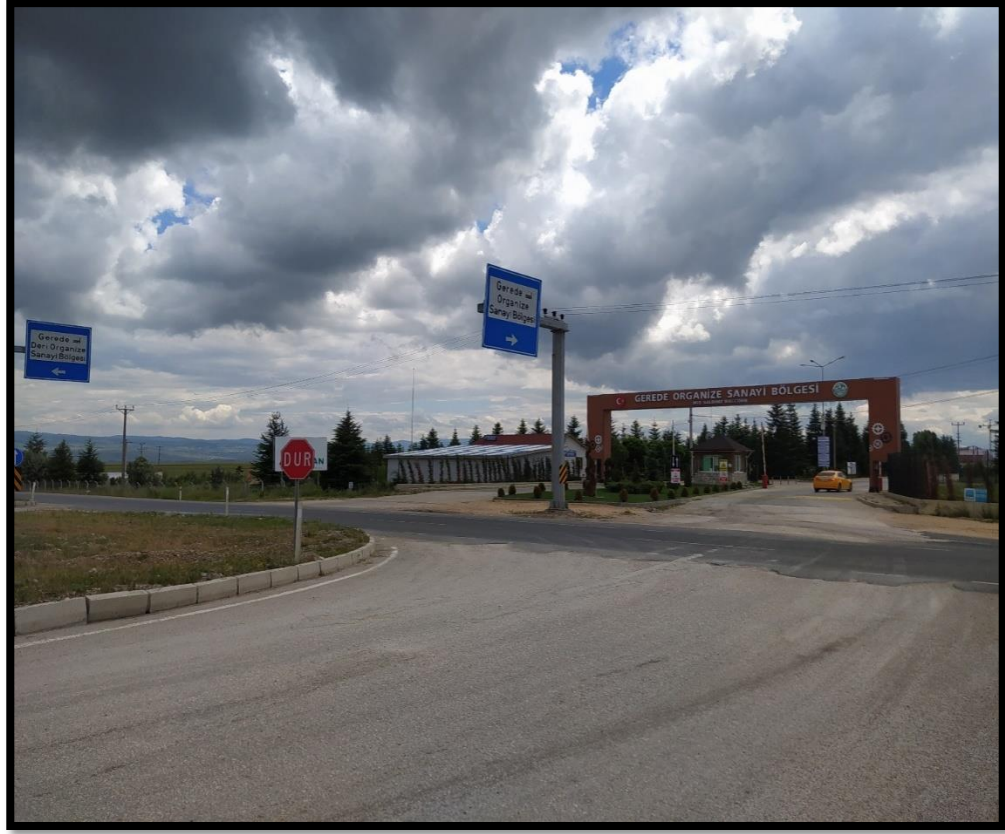
Gerede organize sanayi bölgesinde 10 adet sanayi işletmesi üretim faaliyetlerini sürdürürken 4 adet sanayi işletmesi üretime hazır halde bulunmaktadır. Yeni organize sanayi bölgesinin açılmasıyla birlikte sanayi tesisleri yeni yerlerine geçerken modernizasyon çalışmalarını da tamamlamışlardır ve üretim standartları yükselmiştir. Bu sanayi tesislerinde 2021 yılı itibariyle 850 kişi istihdam edilmektedir (Tablo14). Gerede'nin coğrafi konumu itibariyle son yıllarda yeni sanayi tesislerinin açılması kapsamında protokoller yapılmıştır.

Tablo 14: Gerede Organize Sanayi Bölgesi İşletmeleri

Sıra no	Sanayi İşletmesinin Adı veya Unvanı	Üretim Konusu	Durum	İstihdam (Kişi)	Üretime Geçtiği Yıl
1	Lintek Tekstil Ltd. Şti.	Tekstil	Üretimde	135	1998
2	Gentüç Tekstil Ltd. Şti.	Tekstil	Üretimde	200	1998
3	Nova Orman Ürl. Aş.	Ağaç İşleme Sanayi	Üretimde	50	2011
4	İlamet Metal Ltd. Şti.	Haddehane	Üretimde	300	2013
5	Ankersan Orman Ürünleri Aş.	Kereste	Üretimde	30	2015

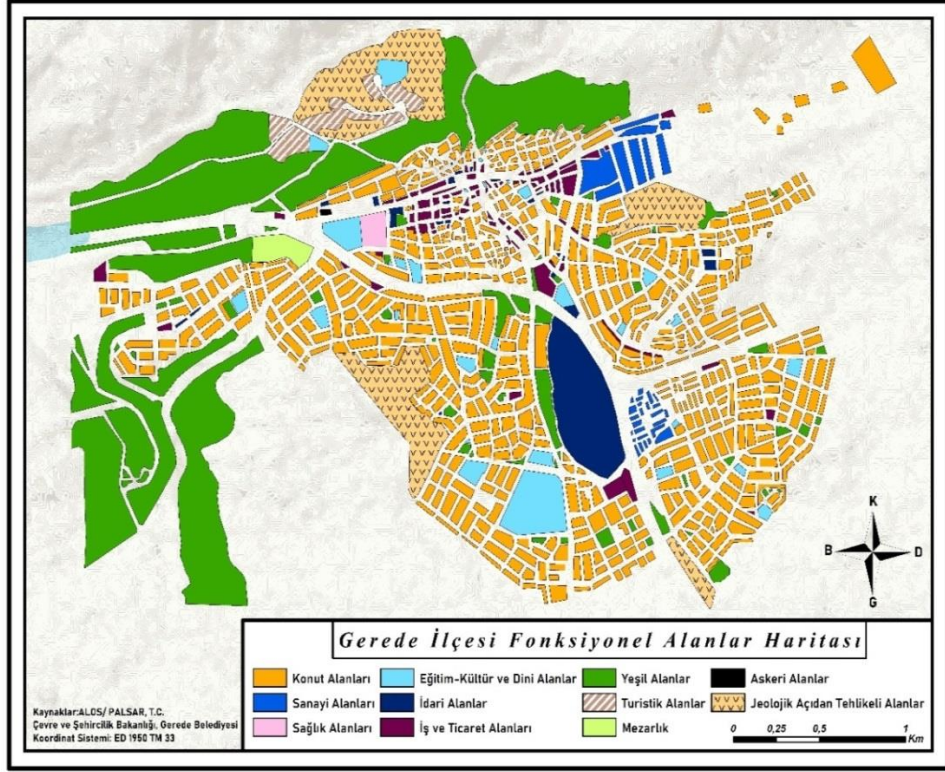
6	Selami Engin Geri Dönüşüm	Geride Dönüşüm	Üretimde	16	2016
7	Nsr Investment Gay. Yat. Aş.	Yangın Önleyici Malzeme	Üretimde	14	2017
8	Şan Tarım Ürünleri Ltd. Şti.	Kemik Unu	Üretimde	30	2011
9	Alhayek Avizeler Üretim. Ltd. Şti.	Avize Ve Mobilya	Üretimde	5	2020
10	Halavet Gıda Sanayi Ve Tic. A.Ş.	Jelatin Ve Kolojen Üretim Tesisi	Üretimde	70	2021
11	Ustaoglu İnş. San. Tic. Ltd. Şti.		Üretim İçin Hazır Durumda		
12	Eruslu Tekstil San. Tic. Aş.		Üretim İçin Hazır Durumda		
13	Aşuroğulları Ltd. Şti.(NanoOrm. Ürl. Kiracı)		Üretim İçin Hazır Durumda		
14	Has-Ek Et Ve Et Ürl. Ltd. Şti.		Üretim İçin Hazır Durumda		

Kaynak: Gerede Sanayi ve Ticaret Odası



Fotoğraf 15: Organize Sanayi Bölgesi Giriş Kısmından Bir Görünüm

Gerede'nin konumu itibari ile hammadde ve büyük pazarlara yakın olması, çevresiyle güçlü bir ulaşım ağının bulunması, iş gücünün varlığı, mevcut sanayi tesislerinin Gerede'de kurulmasında etkili olan başlıca faktörler arasındadır. Bu sebeple de her geçen gün yeni sanayi tesisleri kurulmaktadır.



Harita 20: Gerede İlçesi Fonksiyonel Alanlar Haritası



Fotoğraf 16: Organize Sanayi Bölgesinden Bir Görünüm

Organize sanayi bölgesinin 30 Milyon Dolarlık yatırım ve sağladığı istihdam sayısı ile ilçedeki en büyük firmaları arasında yer alan İlmet Metal Firması, Suat

Yamanel tarafından 25 yılı aşkın süre önce açılmıştır. Faaliyet alanı demir çelik sektörüdür. Daha önce ve hala devam eden hurda ticareti de yapmaktadır. 2014 yılında demir çekme haddehanesini kurup fabrika olarak üretici durumuna gelmiştir. 2018 yılı ağustos ayında kendi hadde ihtiyacı olan kütüğü üretmek için 180 bin ton/yıl kapasiteli çelikhanesini kurarak üretim yapmaya başlamıştır. Firma bünyesinde 130 kişi, haddehane 70 kişi ve şoförler ile birlikte toplamda 250 civarında kişi çalışmaktadır. İlave yatırım ile kapasite artırımı yapılarak 250 bin ton/yıl üretimi hedeflenmektedir (URL 32).



Fotoğraf 17: İlamet Metal Fabrikasından Bir Görünüm (URL 33)



Fotoğraf 18: İlamet Metal Fabrikasından Bir Görünüm

3.1.3.6. Ticaret Faaliyetleri

Geçmişte, Gerede ipek yolu tüccarlarının konaklama yeri olmuştur. Restorasyon çalışmaları yapılan kiliseli tüccar hanı ticari faaliyetler için uzun yıllar varlığını sürdürmüştür. İpek yolunun önemini yitirmesiyle kapalı ekonomi faaliyeti içinde, halkın kendi ürettikleriyle yaşadığı bir haldeyken, Ankara, İstanbul ve Doğu Karadeniz kara yollarının faaliyete geçmesiyle ekonomik hayatta da canlanma başlamıştır. Başlangıçta tarım, hayvancılık, orman işçiliği, küçük ticarethaneler seviyesinde yürütülen ekonomik faaliyetler zamanla büyük fabrikaların kurulmasıyla genişlemiştir.

Köylerde üretilen yağ, yoğurt, peynir, tavuk, hindi, kaz, küçükbaş ve büyükbaş besi hayvanları gibi ürünlerin çoğu ilçe sakinlerince tüketilir. Hayvan ve Emtia Panayırı sonbaharda iki kez yapılır ve ilçe için ticaretin büyük bölümünü oluşturur. Panayıra çevre şehirlerden de katılım oldukça yüksektir. İlçe merkezinde ticari hayat demircilik, bakırcılık, ayakkabıcılık, marangozluk, dericilik, kuyumculuk, oto tamirciliği ve nakliyecilik dallarında yoğunlaşır.



Fotoğraf 19: Gerede Mayhası'ndan Bir Görünüm



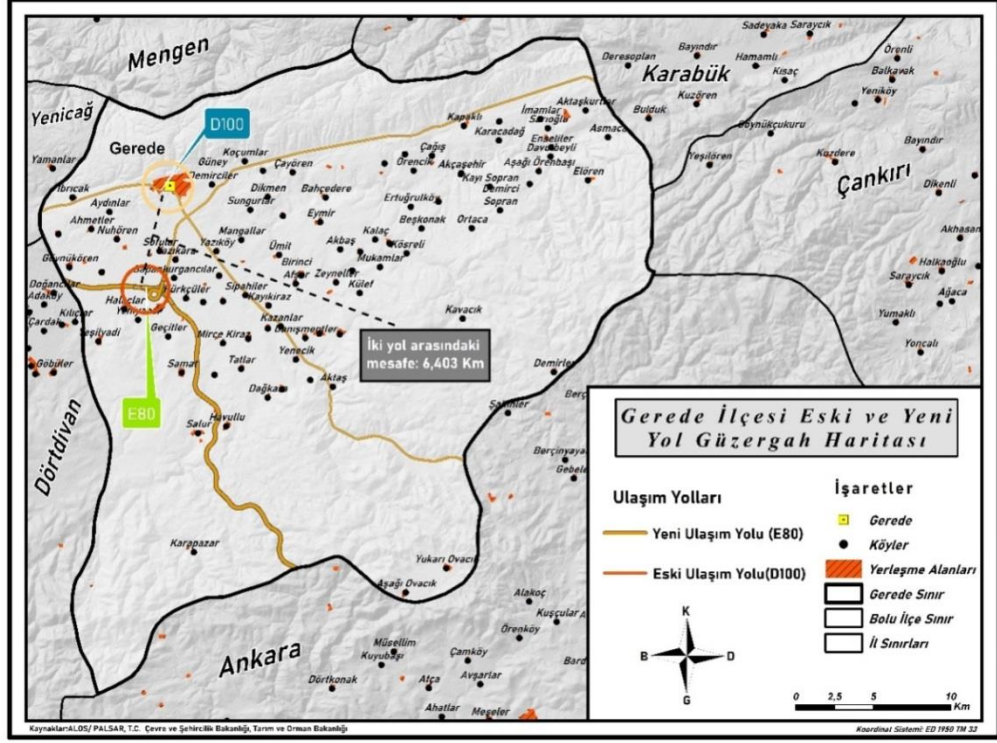
Fotoğraf 20: Gerede Mayhası Pazar Yerlerinden Bir Görünüm

Ticaretin yoğun olduğu bir diğer zaman da her cumartesi kurulan -salgın döneminde cuma günleri kurulmuştur- pazardır. Pazarda hem ilçe halkı hem de çevre illerden gelen tüccarlar ürünlerini satmaktadır. İlçe halkı kendi yetiştirdikleri veya topladıkları ürünleri ev ekonomilerine katkı için burada değerlendirir. Genelde keş, tereyağı, hindi, kaz, yumurta ve dönemine göre çeşitli mantarlar burada alıcı bulmaktadır.

3.1.3.7. Ulaşım Faaliyetleri

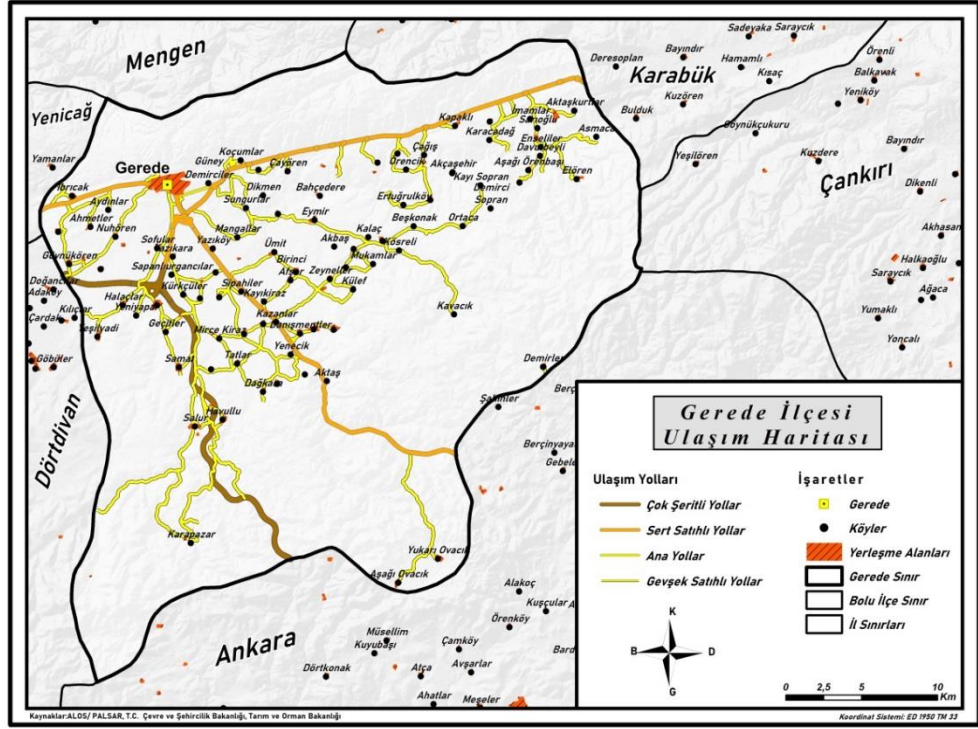
Ulaşım faaliyetleri insanların bir amaç dahilinde (iş, ticaret, turizm, eğitim, sağlık vb.) bir yerden başka bir yere erişmesi sağlar ve dolayısıyla yaşamsal bir faaliyet olarak öne çıkar. Bununla birlikte bir ülkede, bölgede ulaşım sistemlerinin gelişmesi ekonomik gelişim ve değişimlerle bağlantılıdır. Diğer taraftan ulaşım faaliyetleri diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de doğal (yeryüzü şekilleri, iklim) ve beşeri (nüfus, sanayi, ulaşımaya yatırım faaliyetleri, teknolojik gelişmeler vb.) coğrafya etmenlerinin etkisinde kalarak gelişmiştir/gelişmektedir (Aydın ve Oral, 2019).

karayolunun etkinliğini büyük ölçüde azaltsa da iki büyük otoyolun ilçeden geçmesi büyük bir nüfus potansiyeli oluşturmaktadır.



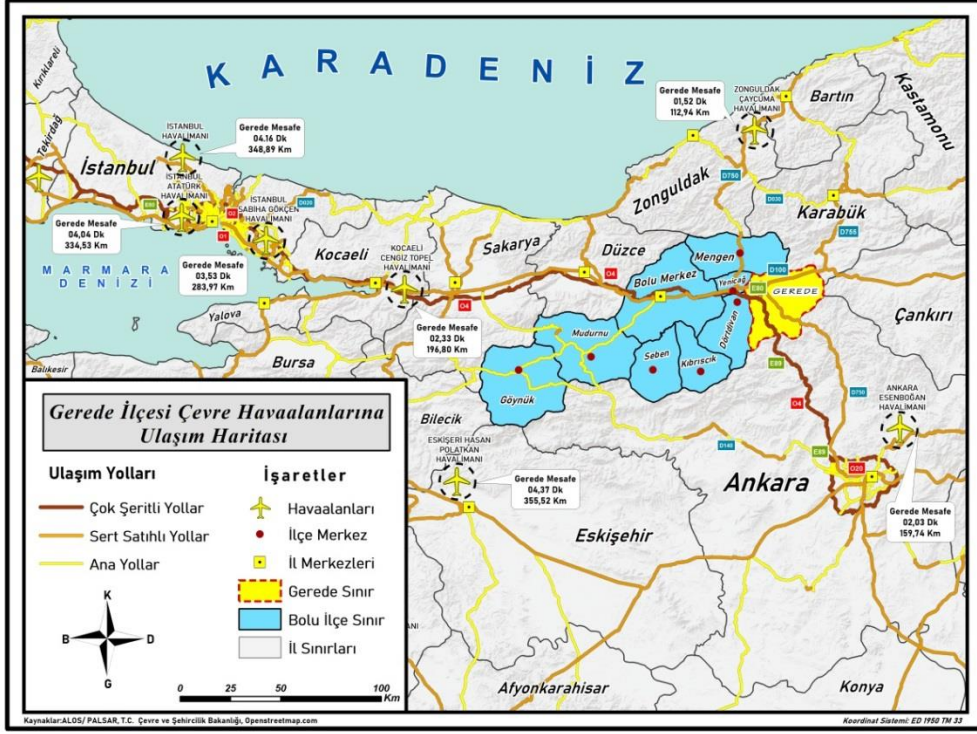
Harita 22: Gerede İlçesi Eski ve Yeni Yol Güzergah Haritası

İlçenin ulaşım haritası incelendiğinde demiryolu ve havayolunun olmamasına karşın oldukça gelişmiş bir karayolu ulaşım ağına sahiptir. Tüm köylerin hem giriş hem de çıkış yolunun olması ulaşımı kolaylaştırmıştır. İlçe merkeziyle köyler arasında asfalt yollar ve gevşek sırtlı yollar bulunmaktadır.



Harita 23: Gerede İlçesi Ulaşım Haritası

Havayolu ulaşım sistemleri günümüzde turistik gezilerde çok fazla kullanılmaktadır. Bunda zaman tasarrufu önemli bir yer tutmaktadır. Ancak Bolu ilinde havayolu ulaşımı bulunmamaktadır. Bununla birlikte önemli havalimanlarına oldukça yakındır. Ankara havalimanına 159km, Kocaeli havalimanına 196 km ve İstanbul Sabiha Gökçen havalimanına 283 km karayolu mesafesinde bulunmaktadır (Harita 24).



Harita 24: Gerede İlçesi Çevre Havaalanlarına Ulaşım Haritası

4. DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.1. Gerede İlçesinin Turistik Çekicilikleri

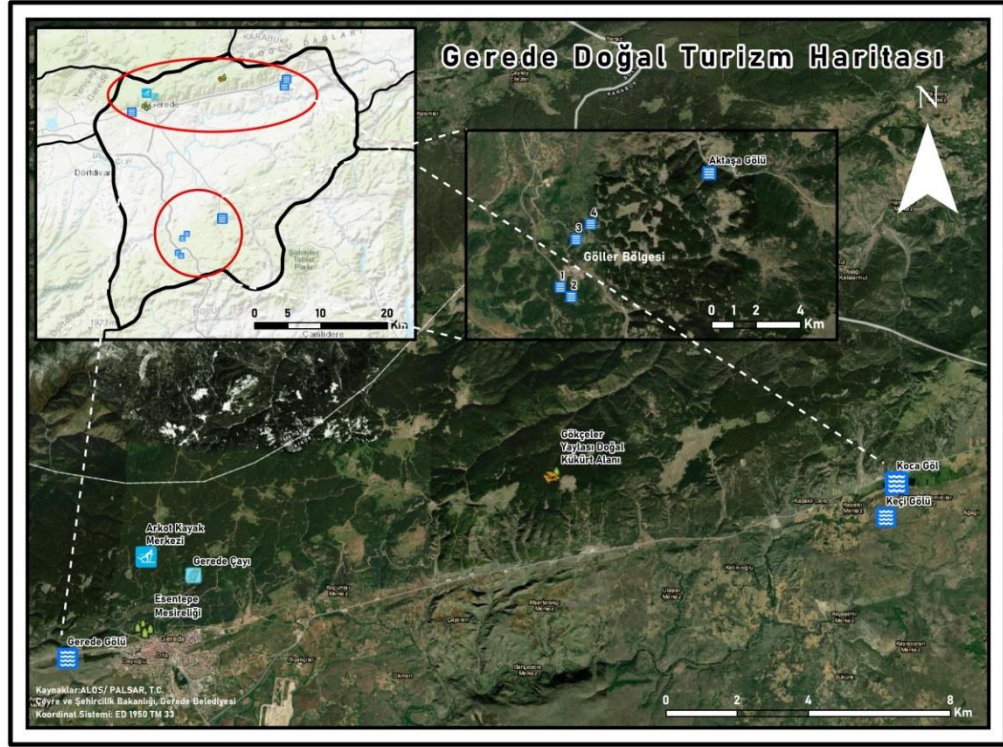
Herhangi bir turizm bölgesinde, turistleri o bölgeye ziyaret etmeye çeken bütün değerleri, turizm çekicilikleri olarak isimlendirmek mümkündür. İlçenin hem doğal hem de beşerî özellikleri turizm türlerinin gelişmesine katkı sağlamıştır. Yeryüzü şekillerinin kısa mesafelerde değişiklik göstermesi ve iklimsel koşullar, kış turizmi ve yaylacılık turizmine zemin hazırlamıştır. Yerleşme tarihinin MÖ. 3. yüzyıla kadar uzadığı ilçede tarihi ve kültürel değerler önemli bir yer tutar bunlara başta tarihi kale, han ve camiler örnek verilebilir.

Turizm de çekiciliklerin başında ulaşım gelmektedir. İlçenin lokasyonuna bakıldığında Ankara ve İstanbul gibi büyük şehirlerin geçiş güzergâhında yer alması önemli bir avantajdır. E80 ve D100 karayollarının varlığı önemli bir insan sirkülasyonunun yaşanmasına sebep olmaktadır.

Gerede'nin turistik çekiciliklerine doğal ve beşerî çekicilikler olarak değinilecektir.

4.1.1. Doğal Turistik Çekicilikler

Gerede ilçesi kendine özgü doğal özellikleriyle bölgesel anlamda önemli bir yere sahiptir. Kuzeyde Arkut dağları ve güneyinde Köroğlu dağlarının arasındaki graben sahada yer almaktadır. İki dağ sırası topografik açıdan çeşitlilik oluşturmaktadır. Bunlara bağlı yaylacılık faaliyetleri, kış turizmi ve yürüyüş sporları için oldukça elverişlidir. Sahanın kışlarının soğuk ve kar yağışlı geçmesi yazlarının ise serin olması çevresindeki iklim bölgelerinden farklıdır ve bu durum cazibe yaratmaktadır. Orman bitki örtüsünün varlığı mesire alanlarının geniş yer kaplamasına sebep olmuştur.

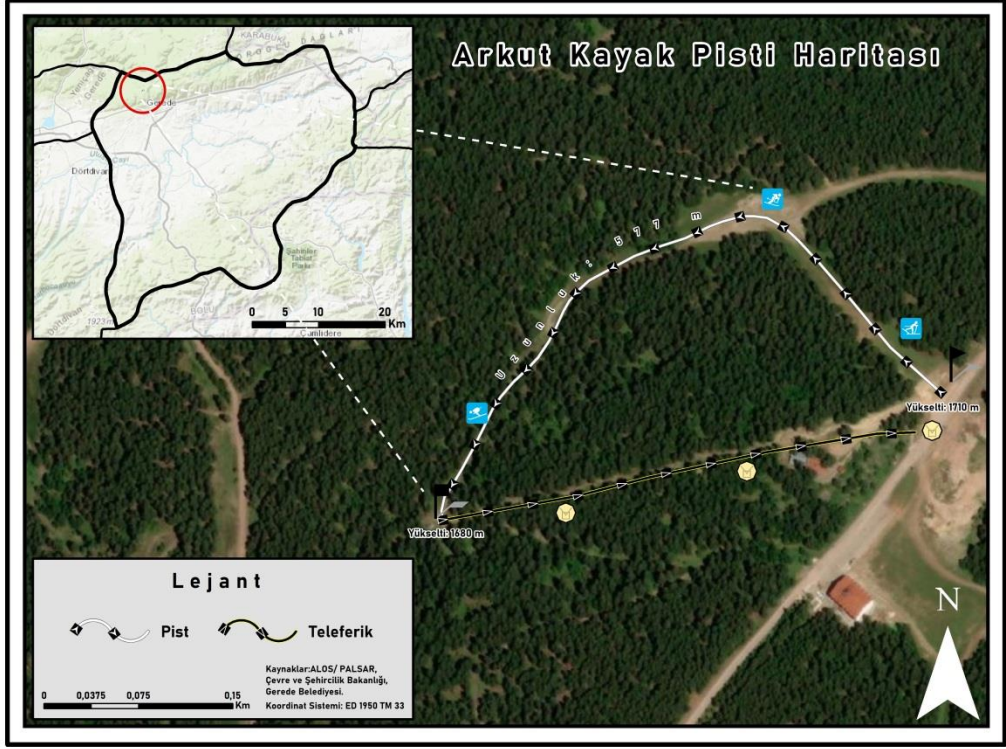


Harita 25: Gerede Doğal Turizm Haritası

4.1.1.1. Kış Turizmi

Arkut Dağı Kayak Merkezi

Kış yağışlarının kar şeklinde düştüğü ve karın yerde kalma süresinin uzun olduğu iklim bölgelerinde eğim ve yükselti özelliklerinin uygun olduğu yerlerde kış turizmi yapılabilmektedir. Gerede ilçesi iki büyük dağ sırasının bulunduğu bir konumda bulunmaktadır. İlçenin kuzey kesimlerini oluşturan Arkut dağı 1900 metreyi bulan yükseltisiyle kış turizminin yapıldığı sahadır (Harita 26). Arkut kayak merkezinin seçiminde eğimin ve yükseltinin fazla olduğu kuzey bakı yönlü yamaç tercih edilmiştir. Kuzey bakı yönünün tercih edilmesinin nedeni ise karın yerde kalma süresinin fazla olmasıdır. 1800 metre rakımlı Arkut Dağı Kayak Merkezi, İlçe'nin 4 kilometre kuzeyinde yer almaktadır. 900 metrelik slalom, 5000 metrelik mukavemet pistine sahiptir (URL 17).



Harita 26: Arkut Kayak Pisti Haritası

Ulusal ve uluslararası kuzey disiplini müsabakalarının yapılacağı tescilli parkur 2002 yılında açılmıştır. Mevcut pistler ve pistlerin tamamlayıcısı konumundaki mekanik tesisler, Ciğercilerdağı Tepesi, Rumşah Yaylası ve Keçikale Tepesi arasında 1600-1700 metre yükselti kuşağında yer almaktadır. Kayak alanları özellikle kayağa yeni başlayanlar, kayaklı koşu ve Alp disiplini kayak için idealdir.



Fotoğraf 21: Arkut Kayak Pistinden Bir Görünüm

Arkut dağı kayak merkezinin işletmesi The Sign otel işletmesi tarafından yürütülmektedir. Bu otel hem spor kampları hem de kış turizmi için gelenlerin konakladığı 80 yatak kapasiteli bir işletmedir. Esentepe mesireliğinde kurulmuştur. Yaz ve kış mevsimlerinde tam kapasite doluluk yaşamaktadır. Konaklamaya alternatif olarak pistlerin yakınında bulunan ve kışın kullanılmayan yayla evleri kullanılabilir (Erhan, 2015).

Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı Gerede Kayak Eğitim Merkezi de yine Arkut dağı kayak merkezinin olduğu alana kurulmuştur. Burada tüm yıl boyunca eğitim verilmekte olup yazları tekerlekli kayaklarla çimen üzerinde eğitim verilirken kışları kar örtüsü üzerinde eğitim verilir. Mevcut durumda 15 öğrenci bu eğitim merkezinde kalmaktadır.



Fotoğraf 22: Gerede Kayak Eğitim Merkezinden Bir Görünüm

Harita 26'de görüldüğü üzere Arkut kayak merkezinin yanında Gerede Kayak Eğitim Merkezi'ne bağlı kayaklı koşu parkuru bulunmaktadır. Türkiye'de düzenlenen ilk kayak maratonu olan Anadolu Kayak Maratonu, Anadolu Maraton Derneği, Estonya Büyükelçiliği ve Gerede Kaymakamlığı'nın işbirliği ile 16 Mart 2008 tarihinde Gerede'de düzenlenmiştir. Bu tarihten itibaren ulusal ve uluslararası birçok yarışmaya ev sahipliği yapmıştır. Kayaklı koşu Balkan Turnuvası 2008 yılından itibaren Gerede kupası olarak adlandırılmış olup her yıl Gerede de yapılmaktadır. Bu yarışmaya Rusya, Bulgaristan, Romanya ve Hırvatistan başta olmak üzere balkan ülkeleri katılmaktadır. Bu parkurun tüm yıl boyunca kullanılmasında ormanlık pistlerin varlığı ve ulaşım imkanları önemli bir yer tutmaktadır. Yapımı devam eden Biatlon parkurunun da faaliyete geçmesiyle kış sporları çeşitliliğinin artacağı düşünülmektedir.

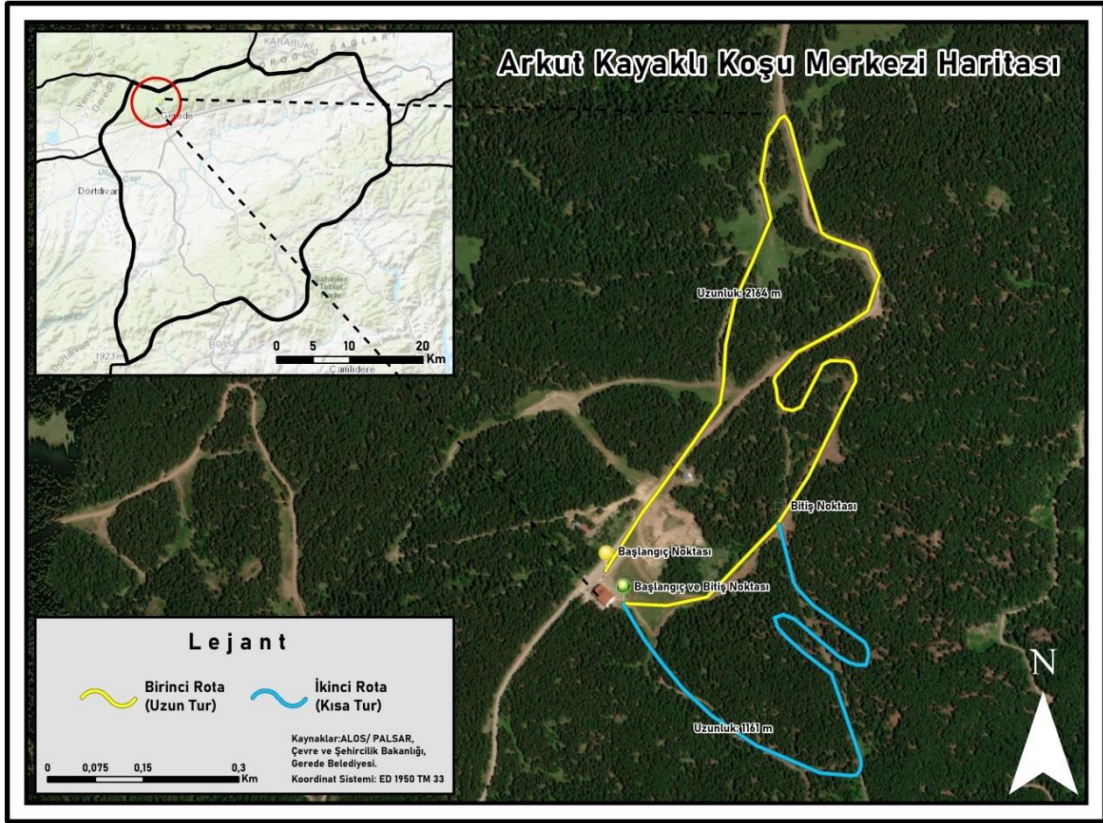


Fotoğraf 23: Kayaklı Koşu Yarışmalarından Bir Görünüm

Kayaklı koşu parkurunda ulusal olarak da birçok etkinliğin yapıldığı saha da 2021 yılında ilk kez kayaklı oryantirik Türkiye şampiyonası düzenlenmiştir.

Yaz aylarında kayaklı koşu yapılamadığından kışa hazırlık için tasarlanan tekerlekli kayak pistler yapılmıştır ve bu sayede yazın dahi yoğun katılım sağlanmıştır. Son olarak 2021 yılında Ukrayna milli takımı yaz kampını Gerede de yapmıştır.

Son yıllarda kayaklı koşu yarışmalarının yapılmasıyla tanınırlığını arttıran Gerede kış turizmi haber kanallarında sıkça yer almaktadır. Bu tanıtımlar ilçe turizmi için oldukça önemlidir.

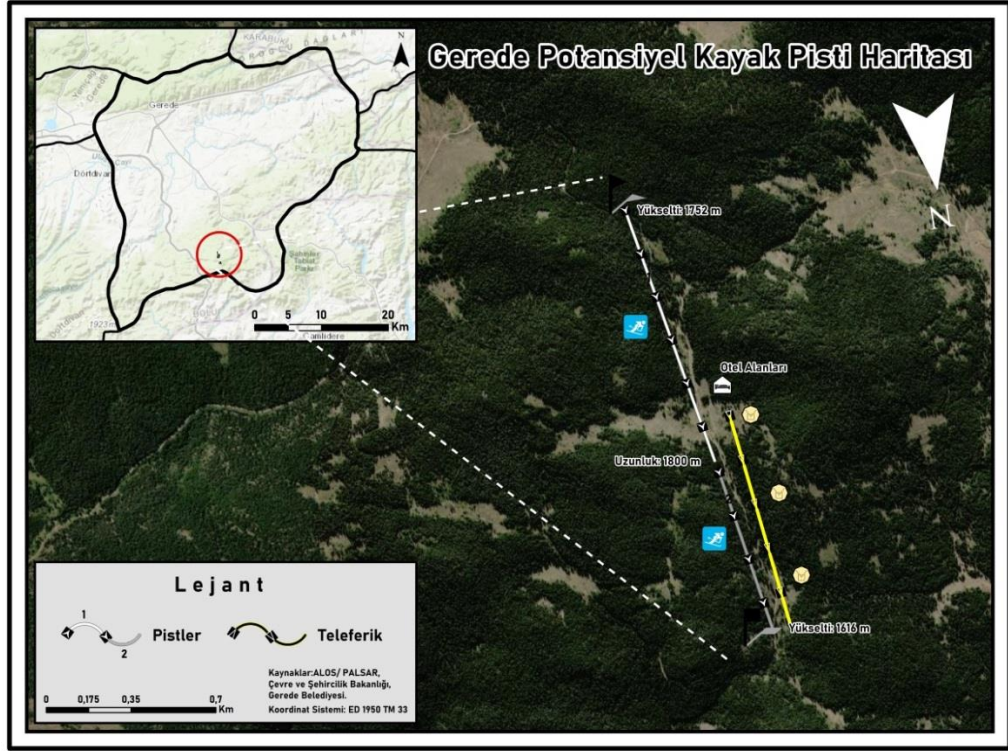


Harita 27: Arkut Kayaklı Koşu Merkezi Haritası

Yeni Pist Önerileri

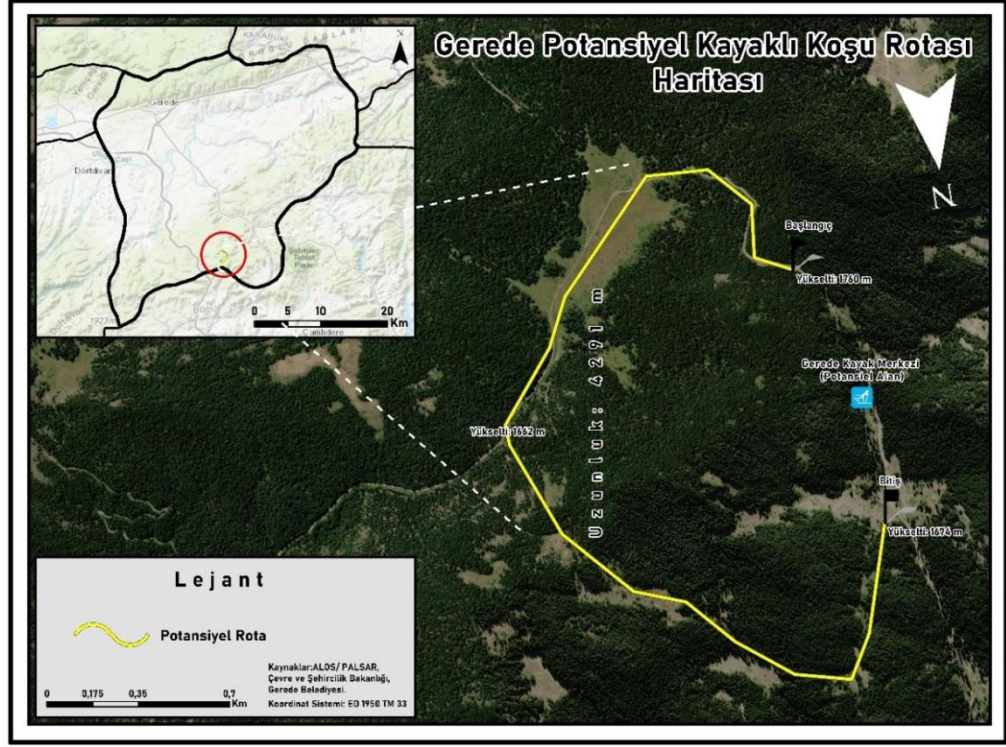
Gerede ilçesi kış turizmi için oldukça elverişli alanlara sahiptir ancak mevcut pistlerin konumu ve özellikleri çekici nitelikte değildir. E-80 karayolunun yapılmasıyla birlikte ilçe durak noktası olmaktan uzaklaşmıştır. D-100 karayolu aktif olmasına rağmen ulaşımda ana hat değişmiştir. Bu da yerli turistlerin gelmesini etkilemiştir. Bu durumun ilçenin turizmini olumsuz etkileyeceği açıktır. Bu nedenlerle hem ulaşım sistemindeki bu değişikliğin olumsuz sonuçlarını aza indirmek hem de daha kullanışlı bir turistik alan oluşturmak amacıyla yeni bir kayak merkezi planlanmıştır. Kayak merkezinin yerinin tespitinde E-80 karayoluna yakınlık, kuzey bakı yönlü arazi, uygun eğim koşulları, yükselti ve bitki örtüsünün seyrek olması kriterleriyle hazırlanan uygunluk testleri sonucunda Köroğlu dağlarının kuzey yamaçlarında Cankurtaran Tesisleri'nin bulunduğu alanda kayak merkezi olacak bir alan belirlenmiştir. Bu merkez ilçenin güneyinde Mürdükler ve Sapanlı yaylası mevkinde bulunmaktadır. Arkut kayak merkezinden daha eğimli ve daha uzun bir pist olarak tasarlanmıştır. Alp

disiplinine uygun olarak tasarlanan pistleri ve buna bağlı teleferikle oldukça önemli bir turistik merkez olacaktır.



Harita 28: Gerede Potansiyel Kayak Pisti Haritası

2008 yılından itibaren kayaklı koşu yarışmalarına ev sahipliği yapan Gerede bu alanda her geçen gün tanınırlığını arttırmaktadır. Kayak merkezi olarak tasarlanan alanda kayaklı koşu içinde uygunluk analizi yapılmış olup 4291 metre uzunluğunda kayaklı koşu pist güzergahı belirlenmiştir.



Harita 29: Gerede Potansiyel Kayaklı Koşu Rotası Haritası

İğlo Köyleri ve Kar Festivalleri

Gerede Belediyesi ev sahipliğinde eğlenceli aktivitelere sahne olan Kar Festivalleri ilk olarak 2020 yılında yapılmış olup salgın nedeniyle bir yıl aradan sonra 2.'si 3-6 Şubat 2022 tarihleri arasında Esentepe Mesireliğinde yapılması planlanmış ancak hava koşulları nedeniyle yapılamamıştır. 2020 yılında yapılan festivalde 50 civarında standın açıldığı, kar oyunlarının yapıldığı ve sahne gösterilerinin düzenlendiği Kar Festivaline girişler ücretsiz şekilde yapılmıştır. Festivalde; Maskot, Mini Disco, Aşuk ile Maşuk, Jönglör, Ateşbaz, Mini İllüzyon, Yüz boyama etkinlikleri ve Bidonla Kayma, Halat Çekme, İp Atlama ve Kardan Kaz yapma gibi çeşitli yarışmalar düzenlenmiştir. İlçe halkı yoğun katılım göstermiştir. Tanıtımlarının yapılmasıyla önemli bir turistik çekiciliğe sahip olacağı düşünülmektedir.



Fotoğraf 24: Gerede Kar Festivallerinden Bir Görünüm



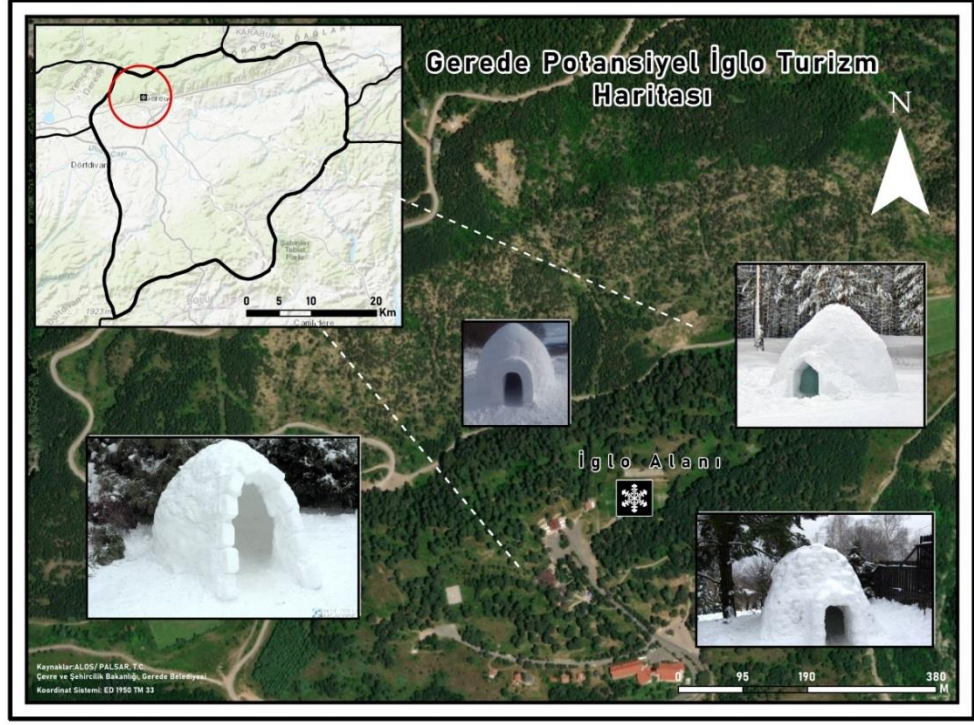
Fotoğraf 25: Gerede Kar Festivallerinden Bir Görünüm

Gerede ilçesi kış yağışlarını kar şeklinde almaktadır ve karın yerde kalma süresi uzundur. Bu sebeple kar örtüsünün turistik bir değere dönüştürülmesi gerekmektedir.

Esentepe mevkisinde bulunan çim saha yıl içinde çeşitli etkinliklerin yapıldığı alandır. Yazları yağlı güreşler ve futbol turnuvaları olarak kışları ise kar festivallerinin düzenlendiği önemli bir yerdir. Kar festivallerinin yapıldığı tarihlerde iglolardan oluşan mini bir köy yapılır ve tanıtımı organize edilirse çok sayıda yerli ve yabancı turistin gelmesi sağlanabilir. Esentepe sahası bunun için oldukça elverişlidir. Gerede fen lisesi olarak yaptığımız geleneksel iglo etkinliğinin tecrübesiyle bu yapılar ocak ve şubat aylarında yıkılmadan ayakta kalmaktadırlar.



Fotoğraf 26: Gerede Fen Lisesi İglo Etkinliğinden Bir Görünüm



Harita 30: Gerede İglo Turizm Konum Haritası

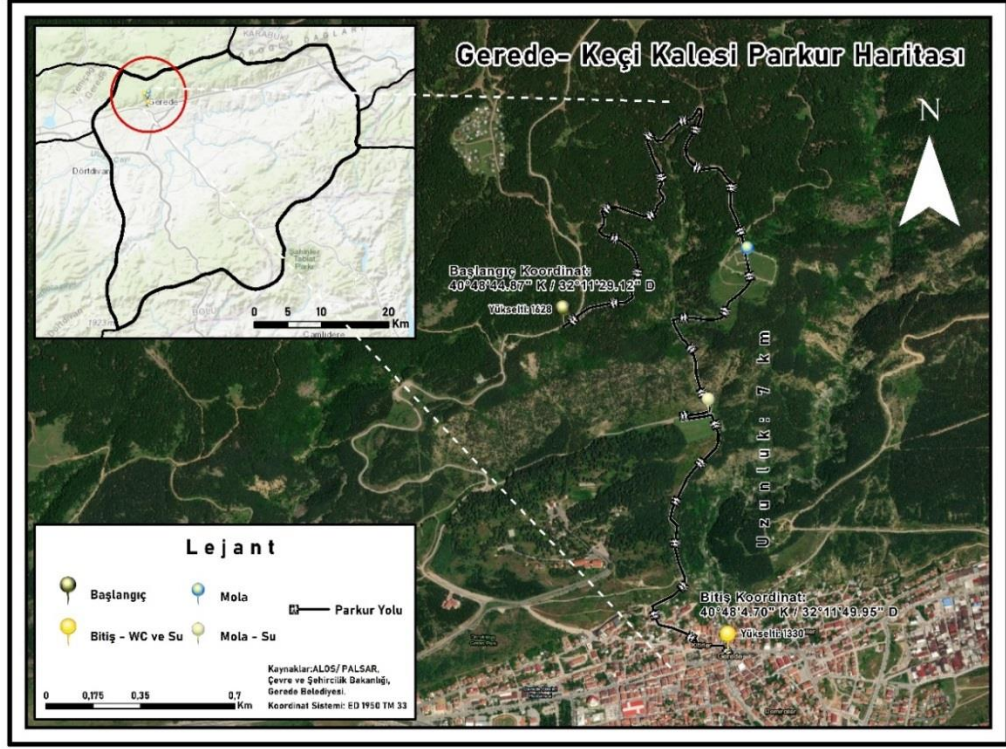
Günümüzde Kanada ve Finlandiya da turistik konaklama amacıyla kullanılmaya başlamıştır. Dünya da bu tip turistik alanların henüz yaygınlaşmadığı düşünülürse ciddi bir potansiyel taşımaktadır.



Fotoğraf 27: Finlandiya da İglolardan Bir Görünüm (URL 5)

Doğa Yürüyüşleri

Gerede yaz aylarında oldukça serin geçen bir ilçedir. Şehrin bittiği yerden başlayan Arktik dağları orman örtüsüyle kaplıdır. Temiz havasıyla ve uygun rotalarıyla doğa yürüyüşleri yapmak için oldukça elverişlidir. Ankara gibi yarıkurak iklim özellikleri taşıyan ve şehrin bunaltıcı etkisinden sıyrılmak isteyen insanlar için uygun mesafede oluşu önemli tercih sebeplerinden birisidir. Doğa yürüyüşlerini planlı hale getirmek amacıyla Gerede ilçe merkezinden başlayarak Keçi kalesine, buradan da Arktik kayak merkezine gidilen 7 kilometrelik patika bir güzergâh belirlenmiştir.



Harita 31: Gerede-Keçi Kalesi Parkur Haritası

Dünya da olduğu gibi ülkemizde de şehirleşme artmış ve insanların doğayla olan ilişkisi azalmıştır. Bu durum özellikle şehirlerde yaşayanların doğa hasreti çekmelerine yol açmıştır. Gerede ilçesinde coğrafi özelliklerin çeşitli olması doğa yürüyüşü için oldukça elverişlidir. Varolan yürüyüş parkurlarının artırılarak farklı güzergahların belirlenmesi amacıyla yapılan uygunluk analizleri sonucunda 3 tip potansiyel yürüyüş parkuru belirlenmiştir. Bunlarda ilki orta yaş ve üzeri için tasarlanan 1636 metrelik kısa rotadır. Bu rota Kitirler mahallesinin kuzeyinden başlayarak eski keçi kalesi yolunu takip ederek keçi kalesinde son bulmaktadır. İkinci rota uzun parkur olarak tasarlanmıştır. 10,8 kilometre uzunluğunda olan bu yol, ilçe merkezinin tabakhane muhitinden başlar ve Kavacığın Düzü mesireliğinden geçerek Gerede çayının doğu yamacından devam ederek Bucak yaylasına ulaşılır. Devamın da Sungurlar yaylasına gider ve oradan güneye Keçi kalesine ulaşılır.

Futbol Tesisleri



Fotoğraf 28: Esentepe Futbol Kamplarından Bir Görünüm

Esentepe mevkinde bulunan kamp alanları 2020 yılında yenilenmiş ve standartları yükselmiştir. İki kamp alanı da özellikle süper lig takımları tarafından tercih edilmektedir. 2021 yılında Esentepe kamp alanlarına Başakşehir, MKE Ankaragücü ve Sivasspor futbol kulüpleri gelmiştir ve 20 gün kamp yapmışlardır. TFF 1.Lig ve TFF 2. Lig takımlarından ise Ankara Keçiörengücü, ve Bursaspor kulüpleri kamplarını burada yapmıştır. Kamp yapmak için futbol dışında güreş federasyonu ve kayaklı koşu takımları yaz aylarında Gerede'yi tercih etmektedir. Kamp dönemlerinde çok sayı da insan sporcuları yakından görebilmek için katılım sağlarlar ve ilçe turizmüne katkı sağlanır. Yaz dönemlerinde turnuvalar yapılarak katılımlar artırılabilir.



Fotoğraf 29:Başakşehir Futbol Takımı Esentepe'de

Kamp için gelen sporcular The Sign Otel, Elifim Resort Otel, Kaya Gereenpark Otel ve Gerede Kayak Eğitim Merkezin’de konaklamaktadırlar. 2020 yılında Beşiktaş kulübü The Sign Oteli işletmesini satın almış önemli altyapı çalışmaları yapmıştır. Aynı anda birden fazla takımın kamp yapabilmesi için konaklama imkanlarının artırılması gerekmektedir. Ülkemizin büyük spor kulüpleri kamp dönemlerini yurt dışında geçirmektedir. Bunun en önemli nedeni birden fazla takımla kamp yaparak hazırlık maçları düzenleyebilmeleridir. İlçenin ulaşım imkanlarının gelişmiş olması yerli ve yabancı spor takımlarının gelebilmesi için elverişlidir.

İzci Kampları

Yaz aylarının serin geçtiği oksijen miktarının fazla olduğu Gerede, birçok izci kulübünün gelip eğitimlerini aldığı alandır. Ormanlık sahalarda gruplar halinde gelen bu etkinlikte birçok faaliyet yürütülmektedir.



Fotoğraf 30: Esentepe de İzcilik

Sahada sürdürülen izci kamp faaliyetleri, Gençlik ve Spor Müdürlüğü bünyesinde yapılmaktadır. Arkut Dağları Akkay Tepe civarında 1645 metre yükseltide futbol sahası yapılmak üzere düzeltilmiş olan alanda, yazın izci eğitimi kampları yapılmaktadır.

İzci kaplarına gelenlerin çoğunluğu İstanbul ve Ankara'dan gelmektedir ve bu yönüyle de bölgesel kalmaktadır. Bu kampsam da son izci eğitim kampını Bahçelievler Belediye Spor Kulübü 1-7 ağustos 2022 tarihinde yapmıştır. İzcilik kamplarının ilçenin turizm değerine olacak katkısı önemli olacaktır. Yeterli tanıtımların yapılması ve buna uygun altyapı çalışmalarının tamamlanmasıyla turizmde çekiciliği artacaktır.

ATV-Jeep Safari parkurları

Ülkemizde eğlence faaliyet listelerinin başlarında yer alan jeep safari turları her geçen gün biraz daha popüler olmaya devam etmektedir. Eğlenceli bir şekilde doğa turları yapmak isteyen bireyler kuşkusuz jeep safari turlarını tercih etmektedir. Jeep safari turları özellikle turizm faaliyetleri kapsamında oldukça tercih edilen ve ilgi gören bir doğa etkinliğidir. Grup veya toplu bir şekilde yapılan bu eğlenceli faaliyet

türü genel olarak turizm açısından zengin olan ve aktif faaliyet yapan yerlerde tercih edilmektedir. İlçenin doğal özellikleri bu turizm çeşidine oldukça elverişlidir ancak günümüzde bireysel yapılan ve turistik değer taşımayan bir durumdadır. İlçenin mevcut fiziksel yapısına uygun olarak yapılacak planlamalarla önemli bir turizm kaynağına dönüşebilir.

4.1.1.3. Anıt Ağaçlar

Anıt ağaçlar ülkemizde önemli bir turistik çekicilik kaynağıdır. Anıt ağaçlar genel itibariyle yaş, çap ve boy itibari ile kendi türünün normal ölçülerinin dışında bulunan ve koruma altına alınan ağaç türleridir. 2006 yılında yapılan çalışmalar sonucunda bu özellikleri taşıyan 11 anıt ağaç tespiti yapılmıştır. Bu ağaçlardan 7'si sarıçam 4'ü ise karaçam ağaçlarıdır. Bu ağaçların en genci 235 en yaşlısı 730 yaşında olduğu tespit edilmiştir (URL 25). Anıt ağaçlar ilçenin kuzeyinde bulunan Esentepe mevkinde de bulunmaktadır. Anıt ağaçların günümüze kadar ulaşmasında Ramazan Dede Türbesi'nin de aynı alanda bulunması etkili olmuştur. Esentepe mesirelik sahasının bu anıt ağaçlarla birlikte turistik değeri de oldukça artmıştır. Yeterli tanıtım ve yatırım sağlandığı takdirde ilçenin turizmine katkısı olacaktır.

4.1.1.4. Yayla Turizmi

Son yıllarda özellikle gelişmiş ülkelerde tüketici haklarının korunmasına yönelik çalışmalar ve bunların doğal sonucu olarak ortaya çıkan toplumsal duyarlılık, tüketiciyi her sektörde odak noktası haline getirmiştir. Bu kapsamda, insan odaklı ve tüketici memnuniyetine duyarlı turizm sektöründe yer alan bütün unsurlar için bu durum, son yıllarda oldukça belirginleşmiştir. Müşteri profilinde meydana gelen değişiklikler, pazarı ihtiyaç duyulan talebe uygun ürün geliştirmeye zorlamaktadır. Önümüzdeki yıllarda, turistlerin değişen istek ve ihtiyaçlarına cevap verebilecek farklı alanlarda yeni turizm türlerinin ön plana çıkacağı öngörülmektedir. Bu turizm türlerinin başında da yayla turizmi gelmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı da, turizm ürünlerini çeşitlendirmeyi ve kıyı alanları üzerindeki baskıları azaltacak ve turizmin sosyo-ekonomik faydalarını daha az gelişmiş bölgelere dağıtacak şekilde yayılmayı

sağlayacak politikalar izlemektedir (Sökmen, 2008) Bu kapsamda bakanlık tarafından geliştirilen projelerden biride yayla turizmi projesidir.



Fotoğraf 31: Hasbeyler Yaylasından Bir Görünüm

Yaylacılık Türk kültür hayatında oldukça önemli bir yere sahip olup, yöre insanı için hayvancılık yaparak, kazanç sağlamanın yanı sıra, hem bir tutku, hem bir özlem, hem de bir eğlence aracı olmuştur. Yayla etkinlikleri, yayla kültürü ve bozulmamış doğada yaşamak diğer insanların da ilgisini çekmiş ve bu yaşama tarzına katılmalarını sağlamıştır. İç turizmi faaliyeti olarak ele alınan yayla turizmi giderek özendirilmiş olup, dış turizme de hitap eder hale dönüştürülmektedir (Tunç ve Saç, 1998: 30).

Yaylaların doğa turizmi yanında, turizmde işlevlerini çeşitlendirmek ve turizm mevsimini uzatmak için sıcak su kaynağı çoğalan yaylalara kaplıca tesisleri, karın yerde kalma süresinin uzun olduğu yaylalara mekanik tesisler, alpinizm hatları üzerinde bulunan yaylalara dağ evleri yapılmalıdır. Yaylalar gelecekte kış turizminin daha çok ilgi alanı olacaktır. Böylece yaylaların bütün yıl boyunca turizmde kullanımı mümkün olacaktır (Doğaner, 2001: 211).

Yayla turizmi turistik ürünün turizm pazarında zaten belli bir ihtiyacı karşılıyor olması, mevcut talebin, daha sistematik duruma getirilebilecek ürün ile, bölge dışı ulusal ve uluslararası satış şansını da artırılabilir. Ülkemizde bu güne kadar, birkaç istisna dışında, yayla turizmi turistik ürünü, geleneksel, yöresel bir yaklaşım düzeyinde kalmış, henüz bir ürün olarak da üretimi gerçekleştirilememiştir. Turizm Bakanlığı'nın, birçok alternatif turizm potansiyeli ile birlikte, yaylaları da kapsayan çalışmaları, bu alanda ki düşüncelere, işadamları ve turizmcilere yeni ufuklar ve imkânlar sunmaktadır (İTO, 1997:39).

Yayla turizmi projesi çerçevesinde, Türkiye'de bütün elverişli yerlerin tespiti için 1990 dan bu yana çalışılmaktadır. Tabii, geleneksel ve yerel boyuttaki turizm hareketleri, artık bölgesel ve milli boyuta hatta uluslararası boyuta ulaşabilecek bir duruma doğru gelişmektedir (İTO, 1997: 41) Geleneksel olarak, mevsim ve üretim biçimlerinin zorlaması sonucu yerleşen alışkanlıklar, modern kent hayatından tabiata, yeşile yönelişte yeniden bir çekim noktası oluşturmuştur.



Fotoğraf 32:Rumşah Yaylasından Bir Görünüm

4.1.1.5. Çokrak

Arkut dağlarının kuzey yamaçlarında Çayören yaylası mevkisinde bulunan kükürtlü suyun çıktığı bir alandır. Suyu acı ve soğuktur. Burası yaz aylarında oldukça yoğun ziyaret edilmektedir. Ziyaretçiler buradan çıkan suyun cilt hastalıklarına iyi geldiğini düşünmektedir. Ormanların içerisinde yer alması temiz havası ile önemli bir doğal varlıktır. Çokrak ile ilgili herhangi bir bilimsel çalışmanın yapılmasıyla buradan çıkan suyun içeriği ve değeri daha iyi anlaşılacaktır. Mevcut haliyle yeterli şekilde değerlendirilememektedir.



Fotoğraf 33: Çokrak'tan Bir Görünüm

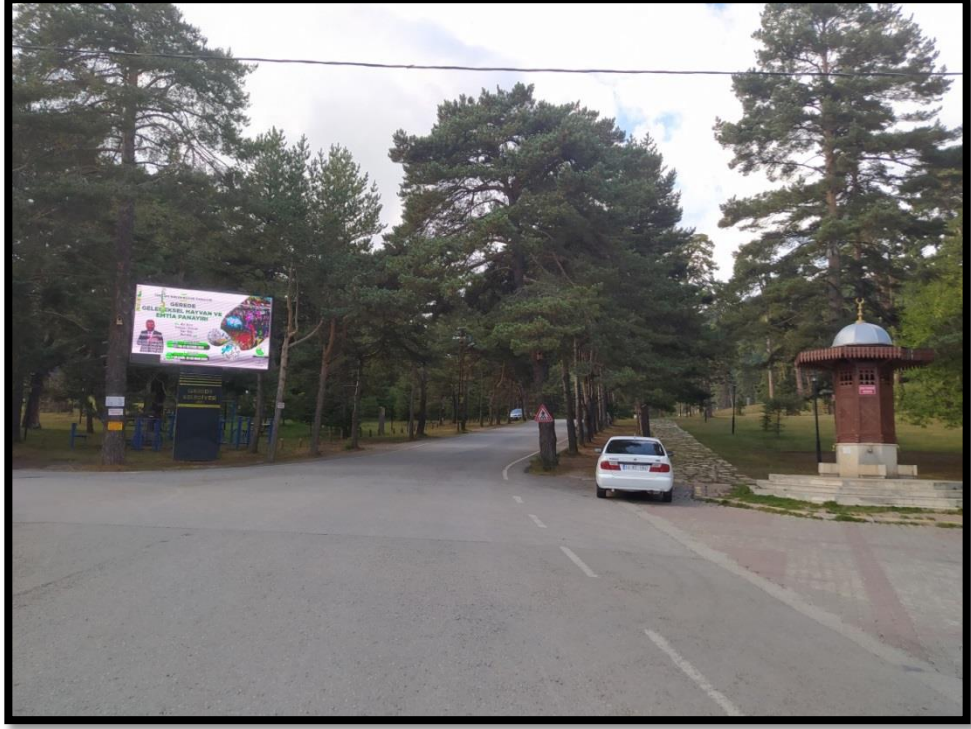


Fotoğraf 34: Çokrak'tan Bir Görünüm

4.1.1.6. Mesirelik Alanlar

Esentepe Mesireliği

İlçe merkezinin kuzeyinde Arkut dağlarının güney yamaçlarında bulunan bu alan sarıçam ve karaçam ağaçlarının oluşturduğu ormanlık bir sahadır. Daha önceleri bu alanın ismi Ramazan Dede olarak bilinse de 17 Temmuz 1934'te ilçeyi ziyarete gelen Atatürk tarafından değiştirilmiştir. Çok esintili ve güzel bir havası olması sebebiyle bu sahanın Esentepe olmasına karar vermiştir.



Fotoğraf 35: Esentepe Mesireliğinden Bir Görünüm

Esentepe mesireliği Şehrin sosyalleŐtiđi ve çok sayıda etkinliğin yapıldığı bir yerdir. Piknik alanları, ocuk parkları, egzersiz alanları, tenis kortu, basketbol sahası yılın büyük bölümünde aktif olarak kullanılmaktadır. Haftasonları yoğun ilginin olduğu bu alanda restoran, kafe ve ayevi gibi imkanlar bulunmaktadır. Ormanların içerisinde doğal çim spor sahası festivallerin düzenlendiği yerdir.



Fotoğraf 36: Esentepe Mesireliğinden Bir G6r6n6m



Fotoğraf 37: Esentepe Mesireliğinden Bir Görünüm

Esentepe bir çok etkinliğin yapılabildiği bir mesirelik alandır. 2022 yılında tamamlanan tenis kortu ve basketbol oyun alanı oldukça önemli değer katmıştır. Standartlara uygun olarak yapılan tenis kortu yazların serin geçtiği ilçede bu sporla ilgilenenlerin gelebileceği ve ormanların içinde bol oksijenle sporunu yapabildiği bir yerdir. İlçe merkezinde de biri kapalı olmak üzere iki adet tenis kortu bulunmaktadır. Henüz turistik bir değer taşıyor olsa da tanıtımlar yapılırsa bir çok tenissever yazları buraya gelebilir. Benzer spor alanlarının tanıtılmasında ünlü sporcuların da katıldığı turnuvaların yapılması oldukça etkili olmaktadır. İlçede de böyle etkinlikler yapılırsa hem sporcular gelmiş olur hem de Gerede'nin tanıtımı sağlanır.



Fotoğraf 38: Esentepe Tenis Kortu

Kavacığın Düzü Mesire Alanı

Orman Genel Müdürlüğü'nün "Kent Ormanı Projesi" kapsamında Gerede Orman İşletme Müdürlüğü ve Gerede Belediyesi işbirliğinde yapılan bir mesire alanıdır. Yöre halkı tarafından "Kavacığın Düzü" olarak nitelendirilen mesire alanında 2 adet Çocuk Oyun Grubu, 1 adet Fitness Spor Aletleri, 2 adet Seyir Terası, 11 adet Kamelya, 1000 metrelik Yürüyüş patikası, 1 adet Otopark, 30 adet Piknik Masası bulunmaktadır ve bir adet mescit bulunmaktadır. İlçenin bir km kuzeyinde bulunan hakim tepeye yapılmış bu mesire bir çok insanın zaman geçirdiği bir alan durumundadır. Esentepe mesire alanının yeterli gelmediği durumlarda yöre halkı zamanını burada geçirmektedir. Eski deri sanayi bölgesinden ulaşımı sağlanan bu alana kısa sürede ulaşılması tuvalet ve mescit imkanının da bulunması turizm açısından avantaj oluşturmaktadır. Yeterli tanıtımların yapılmasıyla önemli bir turistik değer taşıyacaktır.

4.1.1.7. Seyir Yeri

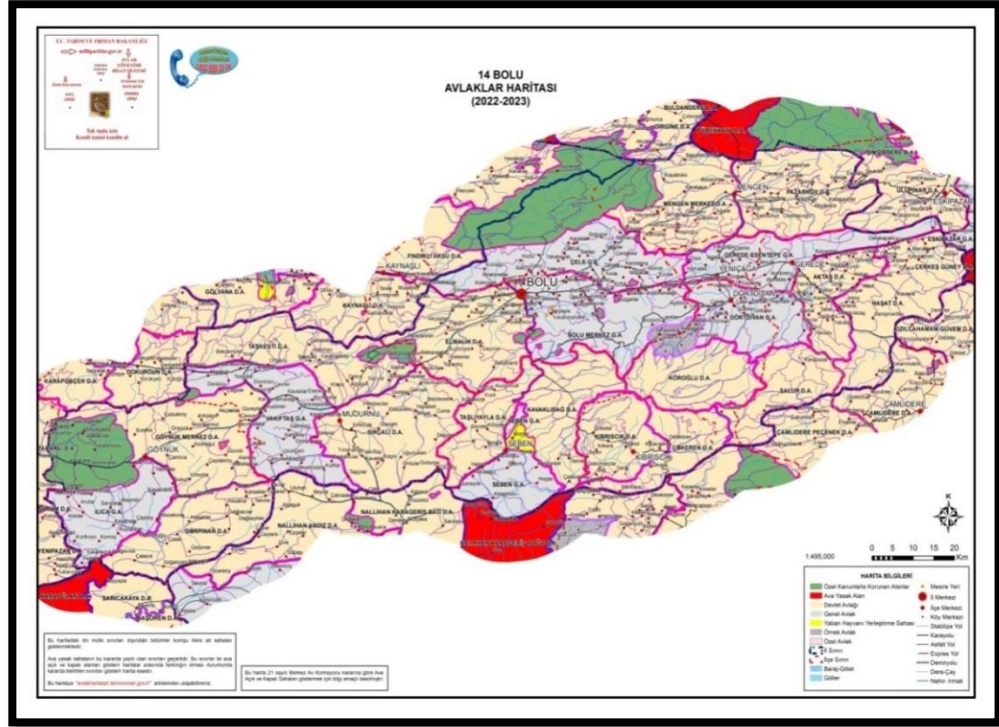
İlçenin kuzeyinde Arkut kayak merkezine gidiş yolu güzergahındaki bu alan Gerede'nin seyir yeri olarak kullanılmaktadır. Birçok insan ilçeye kuş bakışı bakmak ve hatıra fotoğrafı çektirmek için buraya çıkmaktadır. Herhangi bir altyapı ve turizm yatırımı yapılmamıştır bu açıdan turistik değerinden oldukça uzaktır. Birçok turistik yerde seyir terasları şehrin daha iyi tanınmasına hizmet etmektedir. İlçe seyir yerinin de gerekli çalışmaların yapılarak turistik bir değere ulaştırılması önem arz etmektedir.



Fotoğraf 39: Esentepe Seyir Yeri

4.1.1.8. Av Turizmi

Gerede ilçesinde Gerede Celal Acar Örnek Avlağı Esentepe Genel Avlağı, Aktaş Köyü Avlağı, Salur Köyü Avlağı ve Haşat Köyü Avlağı olmak üzere 5 avlak sahası bulunmaktadır (harita 34). Genel itibariyle tüm yasal av hayvanlarına avlanma izni verilse de ağırlıklı tür domuzdur. İlçeye Ankara ve İstanbul başta olmak üzere çevre şehirlerden avcılar gelmektedir. Her av hayvanı için farklı bir zaman olsa da genel olarak avlanma zamanı Ağustos ayında başlayarak Ocak ayında bitmektedir. Avcılar için konaklama imkanları genişletilirse turizme katkısı olabilir.



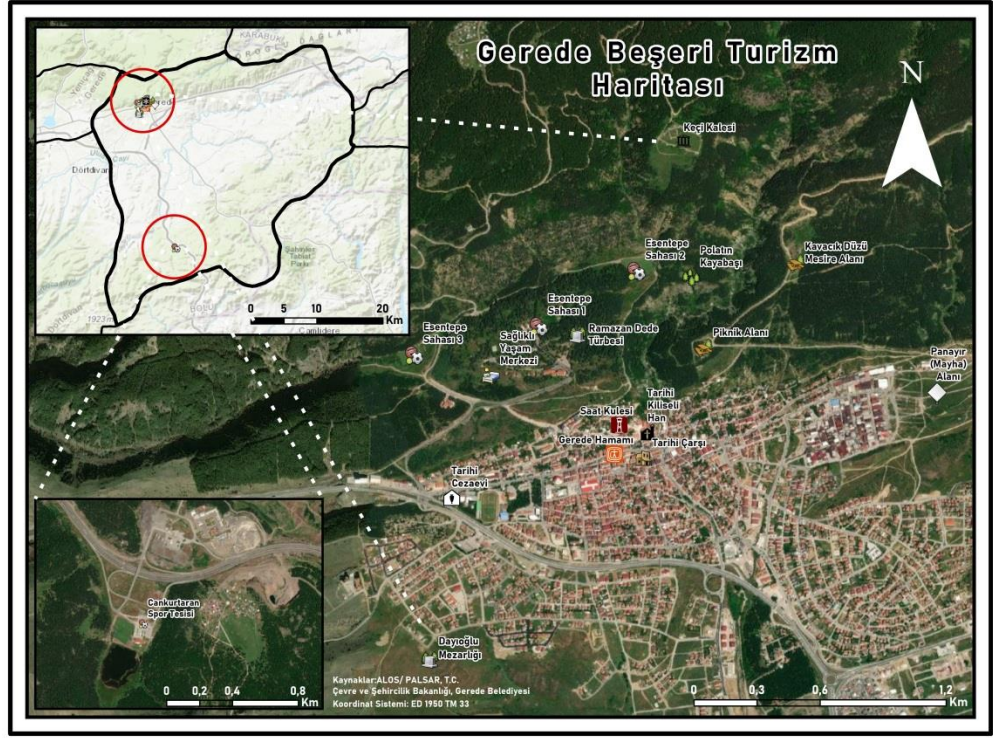
Harita 34: Bolu Avlaklar Haritası (URL 6)

4.1.2. Tarihi ve Dini Turistik Çekicilikler

İnsanların sürekli ikamet ettikleri ve her zamanki olağan ihtiyaçlarını karşıladıkları yerlerin dışında dini inançlarını gerçekleştirmek ve dinlerce kutsal sayılan merkezleri görmek amacıyla yaptıkları turistik seyahatlerin tümüne inanç ya da din turizmi denilmektedir (Şenol, 2015).

Gerede ilçesi tarihi ve dini turizm açısından birçok turistik değere sahiptir. Bunda ilçenin coğrafi konumu oldukça etkili olmuştur. İlçe MÖ. 3. yüzyıldan itibaren yerleşmelerin bulunduğu bir yerdir. Bu açıdan birçok medeniyetin ve inancın izlerine rastlanılmaktadır.

Günümüzde bilgi birikiminin artmasıyla birçok insan kendilerine ait tarihi ve dini alanları öğrenmekte ve bunları yerinde gözlemlemek istemektedir. İlçenin farklı tarihi dönemlere ait kalıntıları turistlerin oldukça ilgisini çekecek özelliktedir.



Harita 35: Gerede Beşeri Turizm Haritası

4.1.2.1. Çoğullu Köyü Kemer Köprü

Çoğullu köyünün girişinde, Ulusu Çayı üzerinde yer almaktadır. 1207 yılında yapılan ve 18 metre uzunluğu olan köprü, Harpuşa köprü tipinde inşa edilmiş ve moloz taş örgülüdür. Basık sivri kemerli köprü, tek gözlüdür. Kesme taştan yapılmıştır ve yapı özelliğini korumaya devam etmektedir. İlçenin turistik değer taşıyan tek tarihi köprüsü olmasına rağmen yeterince tanıtımı yapılmadığından ziyaretçilerin uğrak noktalarından değildir (URL 28).



Fotoğraf 40: Çoğullu Köyü Kemer Köprüsünden Bir Görünüm

4.1.2.2. Kaleler

Asar Kalesi

Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından tescillenen kale yapılarından Asar Kalesi, Gerede'nin 20 km doğusunda Örencik, Çağış ve Akçaşehir köylerinin yakınında, her yöne hakim kayalık bir tepe üzerindedir. Gerede Çayı'nın güneyinde bulunan kaya kitlesinin üst kısmı surla çevrilmiştir ancak günümüzde sadece kuzey surları kalıntı halde varlığını koruyabilmiştir. Son yıllarda kaçan hazine avcılarının kalenin birçok alanını kazmaları oldukça zarar vermiştir. Kalenin çevresinde bol miktarda Bizans seramiği görülmekte, bu da kalenin Bizans dönemine ait olduğunu göstermektedir. Günümüzde kalıntı halinde olup herhangi bir restorasyon çalışması yapılmamıştır. İlçenin turizm potansiyelleri arasında yer alan bu tarihi yapının ciddi bir çalışmayla restore edilmesi ve turizme kazandırılması gerekmektedir.



Fotoğraf 41: Asar Kalesinden Bir Görünüm



Fotoğraf 42: Asar Kalesinden Gerede Çayına Bakış

Keçi Kalesi

Keçi kalesi, Arkut dağlarının güneyinde ve ilçe merkezine 5 km uzaklıkta yer almaktadır. Bulunduğu alan itibariyle hakim bir konumdadır. MÖ. 327’de bağımsız bir krallık haline gelen Bithynialılar döneminden kalan Keçi Kalesi 1995 yılında restore edilmiştir. Kale hakkındaki rivayete göre şehre saldırı olduğunda halk mal ve hayvanlarıyla beraber kaleye sığınır ve kendilerini savunurlarmış. Yine böyle bir durumda kale etrafına yerleşen düşman gündüzleri kaleye saldırmakta fakat başarılı olamamaktaymış. Günlerce saldırılar devam etmiş ve kalede yiyecek sıkıntısı başlamış. Bir gece burada bulunan halk kaledeki tüm keçilerin boynuzlarında mum yakarak, kalenin dışına salmışlar. Bir anda büyük bir ordunun üzerlerine geldiğini sanan düşman oradan kaçıp dağılmış ve Geredeliler keçileri sayesinde düşmandan kurtulmuş. Kalenin ismi de buradan gelmektedir (URL 29).



Fotoğraf 43: Keçi Kalesi

Keçi kalesi bulunduğu konum itibariyle yürüyüş parkurlarının da uğrak noktası durumundadır. Arkut merkezine çıkarken yolun sağ kısmında kalmaktadır. Ziyaretçiler için oldukça çekici bir alandır. Çevrede zengin floristik çeşitliliğin varlığı ve

manzarasıyla önemli bir turistik değerdir.1995 yılında yapılan restorasyon çalışmaları yeterli koruma sağlamamış ve bugün bazı kale duvarları yıkılmaktadır. Bunların yapılarak turistik potansiyeline kavuşturulması gerekmektedir.



Fotoğraf 44: Keçi Kalesi

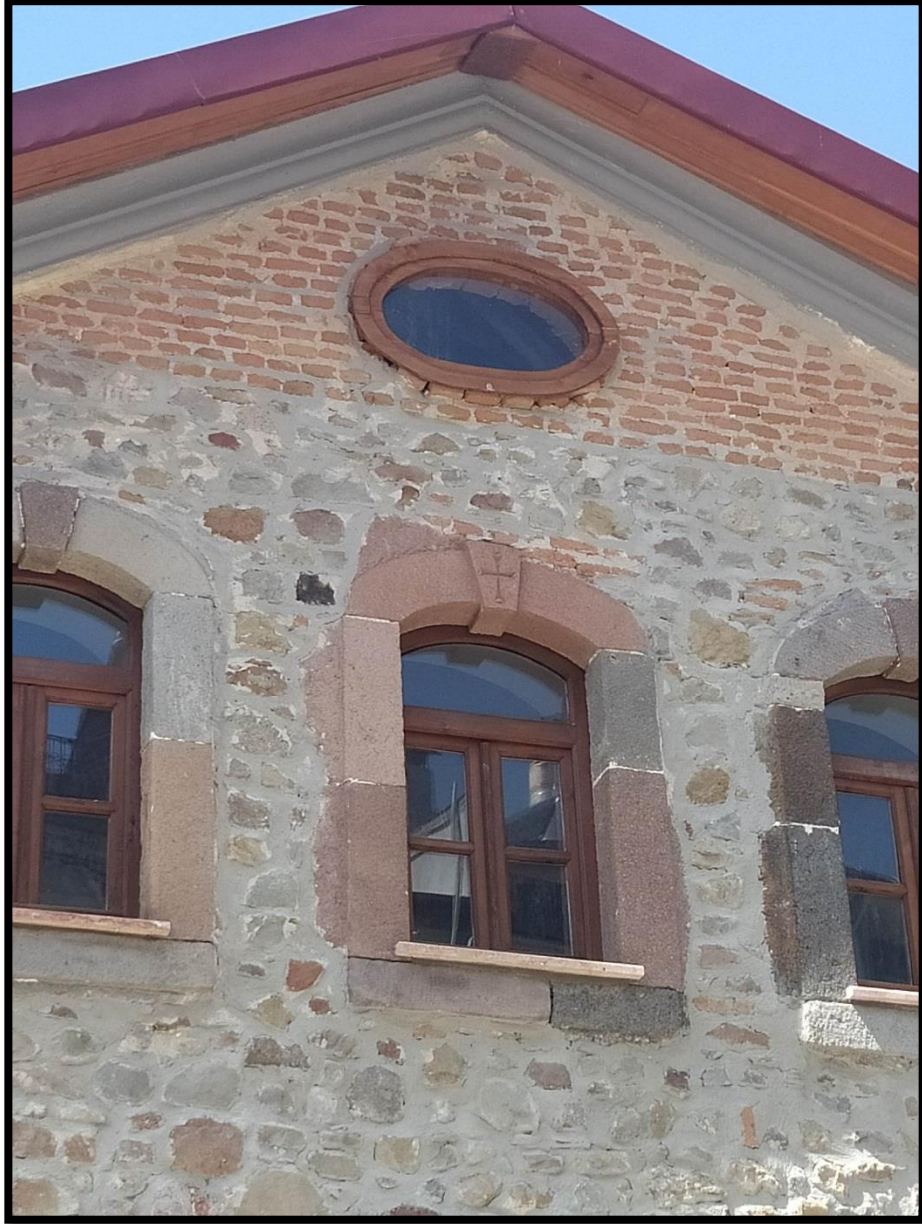
4.1.2.3. Kiliseli Tüccar Hanı

İlçenin tarihi ipek yolu üzerinde bulunmasından dolayı birçok tarihi yapısı bulunmaktadır. Ticaret yolu üzerlerinde hanlar ve kervansaraylar tüccarların alışveriş yaptığı ve dinlendiği alanlar olarak bilinmektedir. İlçede bulunan Kiliseli Tüccar Hanı Bizanslılardan kalma konaklama yeridir. Yapım tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte 13. yüzyıldan kaldığı düşünülmektedir. Kitirler mahallesinin çarşı bölümünde ve Dayıoğlu Deresi'nin batı yamacında bulunan yapı iki katlı olup alt katı hayvan barınağı, alışveriş merkezi ve kahvehane bölümünü üst katı ise konaklama odalarını kapsar. Binaya güneyde at arabası ve süvari girecek kadar büyük bir kapıdan girilerek üstü açık büyük bir avluya geçilir. Avlu etrafında alt kat batı ve kuzey cepheleri taş, doğu cephesi ahşap sütunlarla çevrili odalar halindedir. Bu bölüm dinlenme ve alışveriş yapmaya müsait tarzdadır. İki ahşap merdivenle çıkılan üst katta ise yatak odaları

bulunmaktadır. Yapının inşasında moloz taş kullanılmış olsa da zamanlar eklentiler ve düzenlemelerle yığma tuğlalarda kullanılmıştır. Doğu cephesindeki köşelerin üçgen alınlıklarında oval pencereler açılmıştır. Soldaki alınlığın penceresinin kilit taşında “Maşaallah 1315” ibaresi, sağdaki kilit taşında ise haç motifi yer almaktadır. Bu yazı ve işaretler neticesinde arka kubbenin kilise olarak kullanıldığı kanaatine varılmıştır. 1970’lerde başlayan restorasyon çalışmalarıyla binanın dışına yapılan badana özenle kaldırılarak orijinal taşlar ortaya çıkartılmıştır. Çalışmalara 2019 yılına kadar ara verilmiş olup tekrar başlanmıştır. Tarihi han tamamlandığında üst katları butik otel, alt katları ise lokanta, kafeterya ve yöresel ürün ticaret merkezi olacaktır.



Fotoğraf 45: Kiliseli Tüccar Han'ı ve Gerede Çayı



Fotoğraf 46: Kiliseli Tüccar Hanı

4.1.2.4. Gerede Kent Müzesi

1900'lerde inşa edilen Gerede Cezaevi, Adalet Bakanlığı'nın uygulaması kapsamında 2012 yılından itibaren mahkûm almayarak 2013 yılında resmi olarak kapatılmıştır. Milli Mücadele Komutanlarından Hüsrev Gerede ve Gazeteci-Yazar Merhum Mehmet Şevket Eygi'ye kadar birçok isminde kaldığı tarihi cezaevi, Doğu Marmara Kalkınma Ajansından alınan bütçeyle ve belediyenin organize etmesiyle Kent Müzesi'ne dönüştürülmektedir. Çalışmalar kapsamında Kent Müzesi'nin

yapılacağı alanda bulunan bahçe içerisinde renkli küp taşlar ile kilim dokuması işlemesi ve çevre düzenlemesi yapılıyor. Ayrıca alanda bulunan iki binada tadilat ve tamirat çalışmaları da sürdürülüyor. Yapılacak restorasyon işlemleri kapsamında 4 adet sergi salonu, kafeterya ve dolaşım sergi alanlarının oluşturulacağı müzede toplam 314 metrekarelik alanın tadilat edilmesi ve 3 bin 424 metrekare arsanın ise açık alanlarının düzenlenmesi planlanmaktadır. Günümüzde büyük ölçüde tamamlanmış olan müzeye ilginin fazla olacağı düşünülmektedir. İlçe de müze olmayışı turistik açıdan dezavantaj oluşturmaktaydı. Yapılan müze, Gerede turizmine olumlu yansıtacaktır.



Fotoğraf 47: Gerede Kent Müzesi (URL 7)

4.1.2.5. Tarihi Türbe ve Camiler

Aşağı Tekke Camii ve Türbesi: Seviller mahallesinde yer alır. Türbede metfun olan Halveti Şeyhlerinden Hacı Halil Efendi, Mustafa Efendi ve Mesut Efendi tarafından H.1259'da (1844) yaptırılmıştır. 1957 yılında yeniden imar edilmiştir.



Fotoğraf 48: Aşağı Tekke Camii ve Türbesi

Yukarı Tekke Camii ve Türbesi: Kabiller Mahallesi'nde, Hicri 1267'de Abdullah Efendi tarafından yaptırılmıştır.

Yıldırım Bayezit Camii: Şehir merkezinde 1335'te Sultan Yıldırım Beyazıt tarafından yaptırılmış, 1944 yılı depremiyle yıkılmış ve yeniden inşa edilmiştir.

Ramazan Dede Yatırı: Esentepe mesireliğindedir. 1071 Malazgirt savaşından sonra Anadolu'yu fethetmek için çıkan Horasanlı akıncı Türklerinden Ramazan Dedenin küçük bir tepede bulunan kabri gelenler tarafından ziyaret edilmektedir.



Fotoğraf 49: Ramazan Dede Türbesi

Sapanlı Dede Türbesi: Rivayete göre Ramazan Dedenin uç kardeşinden biri veya onun gibi akıncılardandır. Urgancılar köyünde bulunmaktadır.

Şaban Dede Mezarı: Havullu Köyü güneyindeki çamlık tepede bulunmaktadır. Akıncı Türklerindedir.

Gazi Dede Mezarı:Güney Demirciler Köyü Gaziler Mahallesi'ndedir. Akıncı Türklerindedir.

4.1.2.6. Gerede Evleri

Geleneksel konutlar bulunduğu şehrin halkının gelenek-göreneklerini, kültürünü, sosyal ve ekonomik durumunu gösteren yapı topluluğudur. Gerede geleneksel konutları da şehrin karakterini ortaya çıkaran en önemli göstergelerin başında gelmektedir. Şehirde 20. yüzyıl başlarında oldukça fazla sayıda geleneksel konut bulunmasına rağmen günümüzde bu sayı yirmilere kadar düşmüştür. Sınırlı sayıda kalan konutların çoğu Esentepe olarak bilinen dağın eteklerinde yer alan

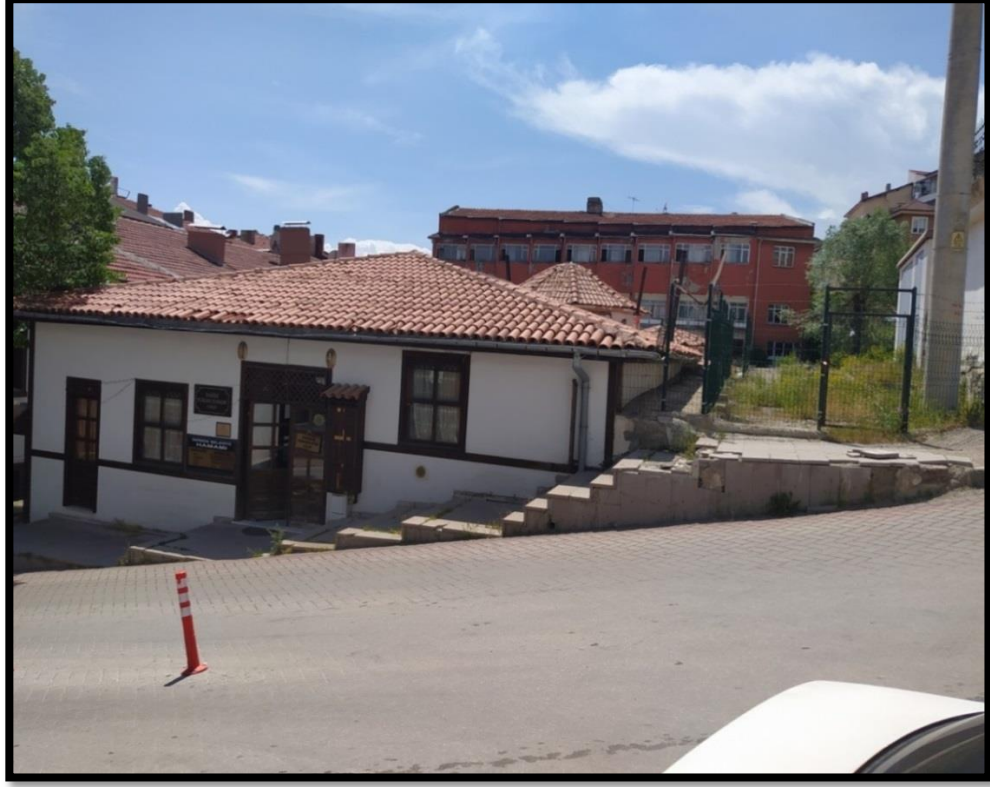
Kabiller ve Kitirler mahallerinde bulunmaktadır. Şehirde hızlı kentleşme ve betonarme yapıların artması ile birlikte Türk mahalle dokusu kaybolmuştur. Günümüzde ayakta kalan geleneksel konutlar bu betonarme yapıların arasında abidevi bir görüntü sunmaktadır. Gerede evlerinde; Ahşap, taş, kerpiç, metal ve sac malzeme kullanılmıştır. Ahşap kolay ulaşılabilir malzeme olmasından dolayı yoğun olarak tercih edilmiştir. Yapım tekniği olarak ahşap çatki ve yığma görülmektedir. Evlerin cepheleri çıkmalar, pencere dizileri ve balkon uygulamaları ile hareketlendirilmiştir. Zemin üzerine bir veya iki katlı oluşturulan evlere sokak üzerinden ve bahçe içerisinden giriş yapılabilmektedir. Plan olarak iç ve orta sofa plan tipi uygulanmıştır. Çatı örtüsü olarak kırma ve beşik çatı tercih edilmiş, çatı kaplama malzemesi olarak ise sac, alaturka ve marsilya kiremit kullanılmıştır. Süsleme olarak ise geleneksel konut mimarimizde olduğu gibi dış cepheler sade özellik göstermesine rağmen iç mekânda ahşap ve alçı ile bezeme yoğunluktadır. Şehir insanının ortaya koymuş olduğu halk kültürünün sembollerinden olan Gerede evleri, biçimsel ve mekânsal boyutta geleneksel konut mimarisini yansıtmaktadır. Günümüzde ayakta kalan evlerin inşa tarihlerinin belirlenmesi konusunda başvurulabilecek kayıt ve kitabe oldukça sınırlıdır. Tarihlendirme konusunda Darendeler Konağı ikinci kat oda tavanında yer alan H.1308 tarihi ile Taraşlar Konağı güney cephe yüzeyinde yer alan M.1931 tarihli kitabe öncelikli ve yönlendirici bilgi kaynağı olmuştur. Gerede halkı ve ev sahiplerinden alınan bilgiler de göz önünde bulundurularak çevredeki yörelerde yer alan evlerle yapılan karşılaştırmalar sonucu genel bir tarihlendirmeye gidilmiştir. Bu bilgiler ve değerlendirmeler sonucunda Gerede evleri 19.yüzyıl sonu 20.yüzyıl başına tarihlendirilmiştir. Şehir halkından ve kaynaklardan alınan bilgiler daha erken tarihli evlerin çoğunun 1944 depreminde yıkıldığı ya da ev sahiplerinin bilinçsizce evlerini yıktırarak yerine betonarme bina yaptırdıkları yönünde olmuştur (Güler, 2021).

Gerede evleri genel olarak Safranbolu evleri mimarisine benzese de 1944 depremi sonrası pek çoğunun ayakta kalamaması sonucu turistik değer oluşturamamıştır. Ancak var olan tarihi evlerin aslına uygun restorasyon süreci sonucunda kazanılması ve tanıtımlarının yapılması turistik bir çekicilik kazandıracaktır.

4.1.2.7. Hamamlar

Yukarı hamam

Yıldırım Bayezid Ankara savaşı sırasında buradan geçerken burada bir takım kişilerin hayvan derileri ile uğraştıklarını, bunların tabak esnafı olduğunu görür ve şehre bir hamam ve köprü yaptırır. Esentepe arkasındaki hamam ve köprü kalıntıları, Yıldırım Bayezid zamanında yaptırılan hamam gibi yapılar Gerede'nin Eski İpek yolu olarak anılan Bağdat yolu üzerinde bir konaklama yeri olduğunu, yine Fuat Köprülü'nün Köprülüler devrinde Gerede'de iki tane kervansaray olduğundan bahsetmesi bu görüşü desteklemektedir. İlk olarak 15. yüzyılda yaptırıldığı sanılmaktadır. Duvarları moloz taştan inşa edilmiş olup, sıvalıdır. Doğu cephesinde, iki kanatlı bir kapıdan ahşap soyunmalık kısmına geçilmektedir. Tavan kısmı 8 ahşap sütun üzerinde durur. Sekizgen ahşap tavanın orta göbeği kanatlar halinde çitalarla süslenmiştir. Soyunma odasından beşik tonozla örtülü küçük bir mekana, buradan da yıkanma odasının da bulunduğu küçük kubbeli bir mekana geçilmektedir. Batı cephesinde kömürlük, ocak, su deposu ve yıkanma yeri vardır. Kuzey cephesi arazinin meyilli olmasından dolayı bahçe duvarına bitişiktir. Güney cephesinde pencereler yer almaktadır. Üstte ortada bir büyük ve iki küçük kubbe ile örtülüdür. Günümüzde halen kullanılmakta olup haftanın belirli günlerinde kadınlara da hizmet vermektedir.



Fotoğraf 50: Yukarı Hamamı

4.1.2.8. Gerede Tarihi Çarşısı

Kitiler mahallesi sınırları içerisinde yer alan ve ilçenin tarihini yansıtan çarşıda kiliseli han başta olmak üzere birçok tarihi bina bulunmaktadır. Bu dükkanların bir çoğu yıkılma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. İlçelerin tarihi dokusunu yansıtan bu tarz yapılar turistlerin oldukça ilgisini çekmektedir. Günümüzde restorasyon çalışmalarının olduğu bu çarşı da Arasta projesi de hayata geçirilmiştir. Projeye göre atıl durumda olan dükkanlar yıkılarak yerine şehir silüetine uygun tarihi görünümlü 12 adet dükkân, 6 adet ofis, 1 adet kafeterya, 1 adet restoran, millet kıraathanesi, hanımlar lokali, yöresel ürün pazarı ve el sanatları ürün satış dükkânları yapılacaktır. Bitme safhasına gelen proje tamamlandığında tarihi çarşı turistik bir değere kavuşacaktır. Yeterli tanıtım yapıldığı takdirde ilçeye katma değer sağlayacaktır.



Fotoğraf 51: Arasta Çarşısı

4.1.2.9. Çalar Saat ve Kulesi

Kitirler Mahallesi'nin Şehir merkezi bölümünde 1882'de Ahmet Usta tarafından yapılmıştır. Yapı ahşap kare planlı bir kule şeklinde olup cumhuriyet devrinde zaman zaman tamir edilmiştir. Şu anda çalışmayan saati çalışır hale getirilirse tarihi özelliğini göstermeye devam edecektir. Şehirlerin merkezinde bulunan bu tarz yapılar ziyaretçiler için oldukça önemlidir. Günümüzde fotoğrafçılık turizmin bir parçası haline gelmiştir. Turistler gittikleri yerlerin sembolleriyle fotoğraf çekmek ve sosyal medyalarında paylaşmak istemektedir. Bu yüzden sembol olabilecek yapıların bakımının ve tanıtımının önemsenmesi gerekmektedir.



Fotoğraf 52: Çalar Saat ve Kulesi

4.1.3. Kültürel Turistik Çekicilikler

Kültür kavramının içinde barındırdığı oldukça geniş bu özellikleri sebebiyle, birçok turistin, turistik faaliyetlere katılırken toplumlara ait kültürleri, değerleri tanıma isteği içinde olduğunu görmek mümkündür. Turistlerin seyahatlerinin bir parçası olarak değişik kültürleri görmek tanımak için yaptıkları bu seyahat ve konaklamalar kültür turizmi olarak tanımlanır. İnsanlar eski uygarlıklara ait olan kültürel dokuları görmek istemektedirler. Turistler, bu nedenle daha çok kültürel çekicilikleri olan

alanları görmek için ziyaretler gerçekleştirir. Bu doğrultuda turizmin çeşitlenmesi açısından kültür ve diğer turizm kaynakları ülkelere birçok yönden yararlar sağlar. Türkiye çok eski zamanlardan beri yerleşmeye sahip olması dolayısıyla da kültürel ve tarihi değerlere sahiptir. (Karabağ, 2006)

4.1.3.1. Yağlı Güreşler

Gerede de yağlı güreşlerin tarihi cumhuriyetimizin ilk yıllarına kadar uzanmaktadır. Sonuncusu 2022 de yapılan 71. Esentepe yağlı güreşleri büyük bir katılımı ile gerçekleşmiştir. 250 sporcu ve 14 kategoride yapılan bu büyük etkinlik 2018'den itibaren Ramazan Dede'yi anma etkinlikleri kapsamında yapılmaktadır. Tarihi Kırkpınar yağlı güreşlerinden sonra önemli bir yeri bulunan Esentepe yağlı güreşleri ağustos ayında yapılmaktadır. Türkiye'nin her bölgesinden izleyici gelmektedir. Son olarak 2022 yılı Ağustos ayında yapılan güreşlere bakan düzeyinde katılım gerçekleşmiş ve bu güreşlere Kırkpınar Başpehlivanı Cengizhan Şimşek katılarak yine şampiyon olmuştur.



Fotoğraf 53: Gerede Yağlı Güreşlerinden Bir Görünüm



Fotoğraf 54: Gerede Yağlı Güreşlerinden Bir Görünüm

4.1.3.2. Gerede Hayvan ve Emtia Panayırı (Mayha)

Mayha, Arapça kökenli bir kelime olup canlı hayvan ve ticari eşyaların satıldığı yer anlamına gelmektedir. Gerede şehrinin tarihi İpek Yolu güzergahında bulunması ticari faaliyetlerin yapılmasına sebep olmuştur. Mayha'nın başlangıç tarihi tam olarak bilinmese de elde ki veriler 16. Yüzyıldan itibaren yapıldığını göstermektedir. 1863 yılına kadar yılda bir gün olarak kurulan Mayha'nın kaymakamlık yılda iki dönem ve üçer gün yapılmasına karar verilmiştir. Günümüzde belediyenin organize ettiği festival her yıl Eylül ayının üçüncü haftası (Cuma, Cumartesi, Pazar) ve ikincisi, Ekim ayının ikinci haftası (Cuma, Cumartesi, Pazar) olarak yılda iki defa yapılmaktadır.



Fotoğraf 55: 1965 Yılı Gerede Panayırı (URL 8)



Fotoğraf 56: Gerede Panayırından Bir Görünüm



Fotoğraf 57: Gerede Panayırından Bir Görünüm

Çevre il ve ilçelerin de yoğun olarak rağbet ettiği bir tür ticari fuar olan Gerede Panayırı'nda canlı hayvan alım satımından, kızarmış kaz satışına, çamaşır satışından bakliyat satışına her tür eşya ve malzeme satışı yapılmaktadır. Özellikle kaz, şakşak helvası, köfter ve keş panayırın simgesi durumundadır.



Fotoğraf 58: Gerede Panayırından Bir Görünüm



Fotoğraf 59: Gerede Panayırından Bir Görünüm



Fotoğraf 60: Gerede Panayırından Bir Görünüm

Gerede Mayhası yapıldığı dönem itibariyle de önem arz etmektedir. Ürünlerin hasatlarının yapıldığı ve insanların kış mevsimi için hazırlık yaptığı bir zamanda kurulmaktadır. Çevre illerden de birçok üretici ürünlerini bu festivalde sergilemeye gelmektedir. Bu yönüyle de yerel olmaktan ziyade bölgesel bir özellik göstermektedir.



Fotoğraf 61: Gerede Panayırından Bir Görünüm



Fotoğraf 62: Gerede Panayırından Bir Görünüm

Gerede Mayhası içerdiği birçok faaliyet bakımından festival özelliği göstermektedir. Türkiye'nin 5. büyük panayırı olmasında hem ticaretin hem de kültürel aktivitelerin oldukça fazla önemi vardır. Kültürel yiyeceklerin yanı sıra ilçenin kültürünü yansıtan el yapımı ürünler ve canlı hayvanlar bu festivale değer katmaktadır. Geniş pazaryeri, lunapark, gösteri ve eğlence merkezlerinin bileşkesi sayılabilecek yerel sosyal eğlence etkinliklerinin yapıldığı Gerede Panayırı aynı zamanda bölgesel bir fuar ve pazarı andıran, eğlencesi bol bir organizasyon niteliğindedir. Birçok yaş gurubunun ilgisini çeken bu panayıra yılda 100 binden fazla ziyaretçi gelmektedir.



Fotoğraf 63: Gerede Panayırından Bir Görünüm

Son yıllarda yapılan çalışmalarla önemi ve turist çekme kabiliyeti artan panayır ilçenin turizmi için oldukça önemlidir. Panayır alanının eski deri sanayisinin yanında kurulması ve toprak zeminde yapılması festivalin önündeki engellerdir. Son yıllarda deri sanayisinin yeni bölgesine taşınması süreci yürütülse de henüz sonuçlanmamıştır. Altyapısının geliştirilmesi ve tanıtımlarının yapılmasıyla birçok turist için çekici bir nitelik kazanacaktır.

Gerede ilçesi sahip olduğu kültürel turistik çekiciliklerini tanıtım noktasında oldukça geri kalmıştır. Birçok yerleşim yeri turistik değerini tanıtılabilmek için film veya dizi yapımcılarıyla anlaşarak çekimlerin kendi bölgelerinde yapılmasını sağlamaktadır. Dizi ve film çekimlerinin yapıldığı alanlar izleyiciler tarafından ziyaret edilerek turistik faaliyetlerin arttığı görülmektedir (Aydın ve Koçak 2022).

Gastronomi

Sahanın tarım ve hayvancılığa dayanan ekonomik yapısı doğal olarak yemek kültürüne de yansımıştır. Yetiştirilen ürünler arasında tahıl ürünlerinin, özellikle buğdayın ilk sırada olması hamur işlerine önem verilmesini sağlamıştır. Patatesli köy ekmeği, bazlamaç, kül kömeci, cizleme ve kedi batmaz gibi hamur ürünleri önemli yer tutar. Bunların yanında palize ve yalamuk başta gelen tatlı çeşitleridir. Özellikle kaz, şakşak helvası, köfter ve keş ilçe mutfağının simgesi durumundadır

Ayrıca doğal ortamda yetişen ve farklı isimler ile anılan mantarlar da çeşitli şekillerde tüketilmektedir.

Mantarlar

İlçede doğal olarak yetişebilen birçok mantar türü bulunmaktadır. İlkbahar ve sonbahar mevsimlerinde toplanan mantarlar hem ev ekonomisine katkı hem de toplandıktan sonra kışlık birer erzak olarak değerlendirilmektedir. En yaygın olarak bulunan mantar türleri kanlıca, Tellice ve Porçini mantarıdır. Salgın döneminde mantar toplayıcılığı oldukça yaygınlaşmıştır. Mantar dönemlerinde civar şehirlerden de oldukça fazla kişi ilçeye gelmektedir.

Tellice Mantarı

Özellikle diğer mantar türlerine göre çok farklı bir görünümündedir. Bu doğrultuda saçaklı bir görüntü sunarken aynı zamanda şapkası bulunmaz. Sonbahar ve ilkbahar mevsimlerinde ormanlık sahaların nemli bölgelerinde bulunur. Yöre halkının toplayıp kışlık olarak saklamasının yanında çarşıda ve pazarda cuma günleri satılmaktadır.



Fotoğraf 64: Tellice Mantarı

Porçini Mantarı

Porçini mantarı yağışı seven bir mantar türü olarak ön plana çıkmaktadır. Bu sebepten dolayı Türkiye'de en çok Karadeniz Bölgesi'nde yer alır. Haziran ve temmuz ayları arasında çam ve meşe ağaçlarının diplerinde bu mantara rastlamak mümkündür. Arktik dağlarının kuzeybatı kesimlerinde toplanılan bu mantar özellikle turistik mekanların kullandığı bir üründür ve burada toplanılan tüm mantarlar ilçe dışına satılmaktadır. Ahmetler yaylasının bu aylarda nüfusu bu sebeple oldukça artış göstermektedir.



Fotoğraf 65: Porçini Mantarı

Kanlıca Mantarı

Batı Karadeniz de karaçam ormanlarının altında gelişen bir mantar türüdür. İlkbahar ve sonbahar dönemlerinin yağışlı geçtiği zamanlarda oldukça fazla bulunmaktadır. İlçenin kuzey ve güneyindeki dağlarda yöre halkının hem kışlık için hem de pazarda satmak için topladığı oldukça sevilen bir mantar türüdür.



Fotoğraf 66: Kanlıca Mantarı

4.1.3.3. Dericilik Üzerine İşletmeler

İlçe de ki dericilik 900 yıllık tarihiyle Türkiye'nin büyükbaş hayvan deri üretiminin önemli bir kısmını karşılamaktadır. Birçok marka firmanın kemer, cüzdan, ayakkabı ve çanta gibi ürünlerinin fason üretimi yapılmaktadır. İlçenin mevcut konumu göz önüne alındığında bu ürünlerin tanıtımı ve sergilenmesiyle birçok kişinin uğrak noktası olacaktır. Dericiliğin turizme kazandırılması yönünde henüz yeterli çalışma yürütülememektir (Kılınç, 2019).

4.1.3.4. Köyler Arası Futbol Turnuvaları

Gerede de geleneksel hale gelmiş köyler arası futbol turnuvaları Esentepe mevkiindeki çim sahada yapılmaktadır. Ağustos ve Eylül aylarında yapılan bu turnuvaya köy takımlarıyla birlikte ilçedeki kurumlarda katılabilmektedir. Oldukça fazla katılım olan bu turnuvaya 2022 yılında 24 takım katılmıştır. Gerede belediyesinin organize ettiği bu etkinlik festival gibi yapılmaktadır.



Fotoğraf 67: Köyler Arası Futbol Turnuvaları



Fotoğraf 68: Köyler Arası Futbol Turnuvaları

4.1.3.5. Rahvan At Yarışları

Türkiye'de ilk organize rahvan yarışları Ödemiş'in Çaylı kasabasında 1961 yılında yapılmıştır. Bu tarihten itibaren ülkenin birçok yerinde yapılmaya başlanmıştır. Günümüzde en büyük yarışlar Balıkesir iline bağlı Karapürçek'te yapılmaktadır.



RAHVAN AT YARIŞLARI

GEREDE BELEDİYESİ, GELENEKSEL SPOR DALLARI FEDERASYONU
ve GEREDE RAHVAN ATÇILAR KULÜBÜ İşbirliği ile

Mustafa ALLAR
Belediye Başkanı

Soner AĞARLI
Kulüp Başkanı

11. GEREDE KOŞUSU

Yer: Yeni Karayolları Bakımevi Karşısı
Tarih: 31 Temmuz 2022 Pazar
Saat: 12.00

ÖDÜLLER

Baş	: 10.750 ₺
Baş Atır	: 8.500 ₺
Büyük Orfa	: 7.500 ₺
Küçük Orfa	: 6.500 ₺
Düffü Tay	: 5.500 ₺
Uçlu Tay	: 5.000 ₺
İthal A	: 3.750 ₺
İthal B	: 2.500 ₺
Deste	: 2.000 ₺
İkil Tay	: 4.000 ₺

Yarış Kuralları

Federasyonumuzun en son çalıştayında alınan kurallar geçerlidir.

Tertip Komitesi

Soner Ağarlı 0541 944 31 53
İbrahim Çankırılmaz 0536 680 5078
Halim Özmen 0533 383 2028
İsmail Özmen 0535 498 0745
Ali Demirel 0532 400 6165

Tüm Rahvan Atçıları ve Atlı Spor Sevenleri İlçemize Bekliyoruz

Fotoğraf 69: Rahvan At Yarışları Duyurusu

Gerede ilçesi rahvan at yetiştiriciliğinin önemli merkezlerinden birisidir. İlçede ki yarışlar ise 1987 yılında yapılmaya başlanmış ancak bazı dönemlerde ara verilmiştir. 2022 yılında 11'incisi düzenlenen yarışlara oldukça geniş katılım olmuştur. Yarışmanın yapıldığı alan ilçenin güneyinde sanayi sitesinin olduğu yerdir. 700 metrelik toprak parkuru bulunmaktadır. Bu yarışların turizme kazandırılması için atların ve binicilerin konaklama imkanlarının geliştirilmesi ve tanıtımların yapılmasıyla mümkün olacaktır. Mevcut durumda turistik değeri oldukça yetersizdir (URL 31).



Fotoğraf 70: Rahvan At yarışlarından Bir Görünüm

5. BEŞİNCİ BÖLÜM

5.1. Gerede Turizmi ve Çözüm Önerileri

Çalışmada, Gerede'nin mevcut ve potansiyel turistik değerlerinin ortaya konulması için 10 çiftçi, 10 esnaf, 20 işçi, 10 memur ve 10 turizm sektörü çalışanı ile görüşme yapılmıştır. Elde edilen verilerin yorumlanmasında betimsel analizden yararlanılmıştır. Görüşmeler sonucunda elde edilen bulguları vurgulamak amacıyla uygun alanlarda katılımcıların görüşlerine doğrudan yer verilmiştir. Katılımcı ifadeleri (Örneğin; 1K [kadın], 2E [erkek]) şeklinde kodlanarak gösterilmiştir. Aynen alıntı yapılan sunumlarda katılımcılara verilen kodlar; “K1-K10 çiftçi, K11-K20 esnaf, K21-40 işçi, K41-K50 memur ve K51-K60 turizm sektörü çalışanıdır”.

Yapılan betimsel analiz dört temel boyut altında toplanmıştır. Bunlar;

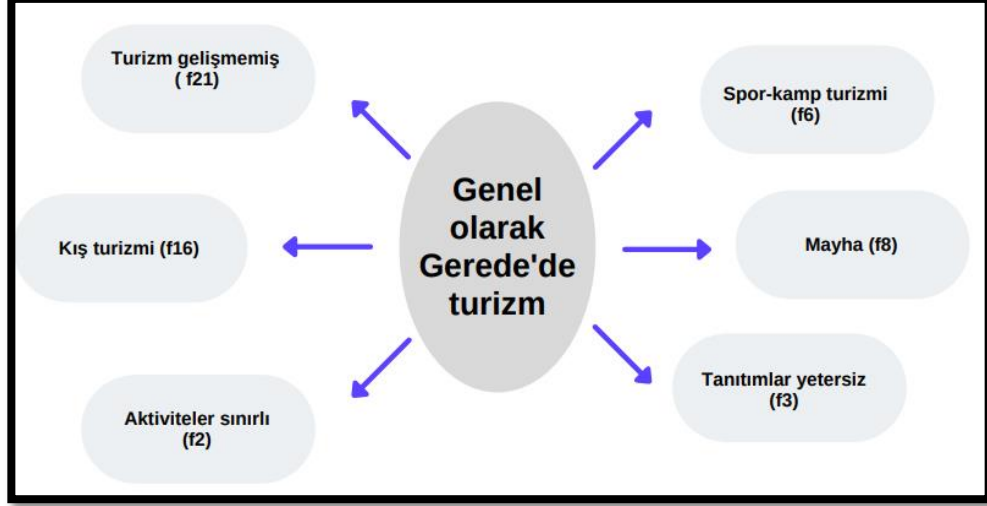
- 1) Gerede'de turizmin genel durumu
- 2) Gerede'nin turizm potansiyeli
- 3) Turizmin Gerede'ye etkileri
- 4) Covid-19 salgınının Gerede turizmine etkisi

Boyut 1: Gerede de turizmin genel durumu

Bu boyut altında Gerede halkının “turizme bakış açısı” ve ifade sıklıkları Şekil 1.2 ve 3'te sunulmuştur.

Soru 1: Gerede'nin turizm faaliyetlerine yönelik düşünceleriniz nelerdir?

Şekil 1: Katılımcıların turizm faaliyetlerine yönelik düşünceleri ve ifade sıklıkları



Şekil 1 de katılımcıların genel olarak Gerede'de turizm faaliyetlerine yönelik görüşleri “*turizm gelişmemiş, kış turizmi, alternatifler sınırlı, Mayha, Spor-kamp turizmi, tanıtımlar yetersiz*” şeklinde altı başlık altında toplanmaktadır.

Turizm Gelişmemiş

Katılımcıların büyük çoğunluğu Gerede'de turizmin gelişmediğini belirtmiştir. Bu durum katılımcıların (K26) “... Gerede de turizm yok ve geleceğini de sanmıyorum. Çünkü Gerede de gezilebilecek güzel bir yer yok.” ve (K35) “...Turistler gelmez. Çünkü burası küçük bir ilçe ve dikkat çekici yerler yok” şeklinde ki ifadeleri ile özetlenmektedir. Bu ifadeler katılımcılar Gerede'nin turistik değerlerinin az olduğunu düşünmektedir. Bunun nedeni olarak ilçenin küçük olması ve aktivitelerin sınırlılığı görülmektedir. Turistik çekiciliklerin olmaması turizmin gelişmemesine yol açmıştır yorumu yapılabilir.

Kış Turizmi

Yapılan görüşmelerde katılımcıların önemli bir kısmı Gerede'deki turizmin kış turizminden ibaret olduğunu ifade etmişlerdir. Bu durum katılımcıların (K52)

“...Soğuk hava koşullarından dolayı kış turizmi oldukça gelişmiştir.” , (K59) “...kış turizmi harici gelişim gösterememiştir.” ve (K10) “... kış turizmi dışında gelişmiş bir faaliyet yok” şeklindeki ifadeleri ile özetlenmektedir. Bu ifadelerden yola çıkarak Arkut kayak merkezinin varlığı ve uzun geçen kış döneminin turistik değer taşıdığı yorumu yapılabilir.

Alternatifler Sınırlı

Katılımcıların Gerede’de turistik alternatiflerinin sınırlı olduğunu dile getirmişlerdir. Bu durumu katılımcı (K21) “...Gerede küçük bir yer olduğundan turizm açısından daha az faaliyetleri var bunların çoğaltılması gerektiğini düşünüyorum” ve (K35) “...turistler çoğunlukla kışın geliyor ve kayak dışında başka aktivite bulamıyor” şeklinde ifade etmiştir. Bu ifadelerden yola çıkarak alternatif turistik çekiciliklerin az olması ilçenin turizmi için sınırlayıcı olduğu sonucuna varılabilir.

Mayha

Görüşmelerde eylül ayında organize edilen ve Mayha olarak bilinen Gerede panayırının turistik değeri olduğu ifade edilmektedir. Bu durum katılımcıların (K30) “... Yılda bir kere olan kocaman panayır biraz yardımcı oluyor.” ve (K3) “...panayır Gerede de olabilecek turizm faaliyetlerine örnek verilebilir” şeklindeki ifadeleri ile özetlenebilir. Bu ifadeler uzun yıllardır devam eden panayırın turistik bir değer taşıdığını göstermektedir.

Spor-kamp Turizmi

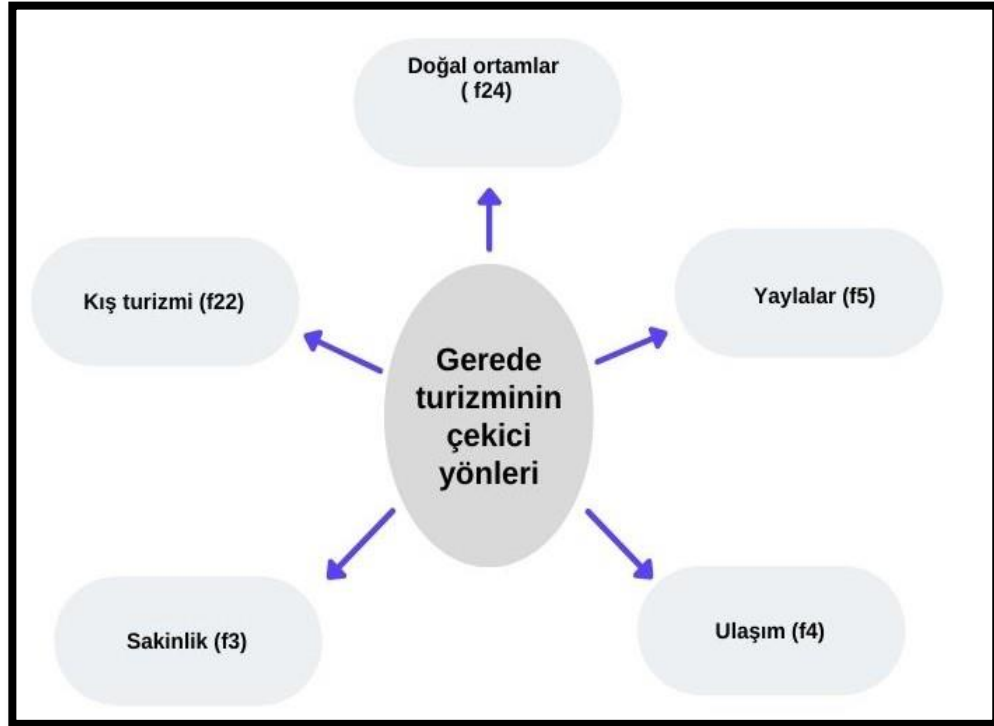
Yapılan görüşmelerde spor-kamp etkinliklerinin turistik değeri olduğu ve geliştirilip turizme kazandırılması gerektiği ifade edilmiştir. Bu durumu katılımcılardan (K58) “... Futbol takımları için kamp etkinlikleri açısından önemli bir potansiyele sahiptir” ve (K46) “...Yaz aylarının serin geçmesi spor kampları için elverişlidir” şeklindeki ifadeleriyle özetlemek mümkündür. Katılımcıların görüşleri doğrultusunda ilçenin fiziki özelliklerinin spor-kamp turizmine uygun bir yer olduğunu göstermektedir.

Tanıtlar Yetersiz

Katılımcıların bir bölümü Gerede'nin turistik değerlerinin yeterli derecede tanıtılmadığını düşünmektedir. Bu durumu katılımcılardan(K36) “...*Turizm konusunda iyi bulmuyorum, yeterince bilgi verilmiyor. Başka şehirden biri Gerede hakkında hiçbir şey bilmiyor. Çünkü Gerede tanıtılmıyor.*” ve (K41) “...*Tanıştığım birçok insan sadece ismini duymuş hiçbir özelliği bilinmiyor*” şeklindeki düşünceleriyle açıklamışlardır. Bu ifadelerden ilçenin turistik değerlerinin yeterince tanıtımının yapılmadığı sonucuna varılabilir.

Soru 2: Gerede turizminin çekici faktörleri nelerdir?

Şekil 2: Katılımcıların Gerede turizminin çekici faktörleri ile ilgili görüşleri ve ifade sıklıkları



Şekil 2 de katılımcıların Gerede turizminin çekici yönlerine yönelik görüşleri “doğal ortamlar, kış turizmi, yaylalar, sakinlik ve ulaşım” olmak üzere 5 başlık altında toplanmıştır.

Kış Turizmi

Gerede turizminin çekici yönlerine yönelik görüşlerinde kış turizmi ağırlık kazanmıştır. Bu durumu katılımcılar (K21) “... *İklim şartları sebebiyle daha çok kış*

turizmi olması. Örneğin Esentepe, dışardan gelen turistler oraya gidebilirler çünkü doğayla iç içe.” ve (K5) “...kar yağması ve kayak için uygun olması.” Görüşleriyle özetlemişlerdir. Bu ifadelerden yola çıkarak ilçenin iklimsel koşullarının kış turizmine elverişli olduğu sonucuna varılabilir.

Doğal Ortamlar

Doğal ortamlarda bir diğer çekici özellik olarak öne çıkmaktadır. Yapılan görüşmelerde katılımcılardan (K10) “...doğayla iç içe olması.” ve (K58) “...yeşil doğası, temiz ve bol oksijeni.” Şeklindeki ifadeleriyle durumu özetlemişlerdir. Bu ifadelerden yola çıkarak sahanın doğal ortamlarının turistik bir değer taşıdığı yorumu yapılabilir.

Yaylalar

Yapılan görüşmelerde yaylaların turistik çekiciliği olduğunu ve bunun değerlendirilmesi gerektiğini katılımcı (K25) “...Birçok yaylamız var ve ormanların içerisinde bulunuyor. Bu yaylalar turistik olarak kullanılmalıdır.” İfade etmektedir. Katılımcının düşüncesinden hareketle yaylaların turizme katılması gerektiği sonucuna varılabilir.

Ulaşım

Katılımcıların bir bölümü ulaşım imkanlarının ilçenin turizmine elverişli olduğunu belirtmiştir. Bu durumu katılımcı (K34) “...Kavşak noktası olması turistlerin gelmesini kolaylaştırır.” Şeklinde ifade etmiştir. Bundan hareketle ilçenin ulaşım güzergahlarına yakın olması turistik bir çekicilik kazandırmıştır yorumu yapılabilir.

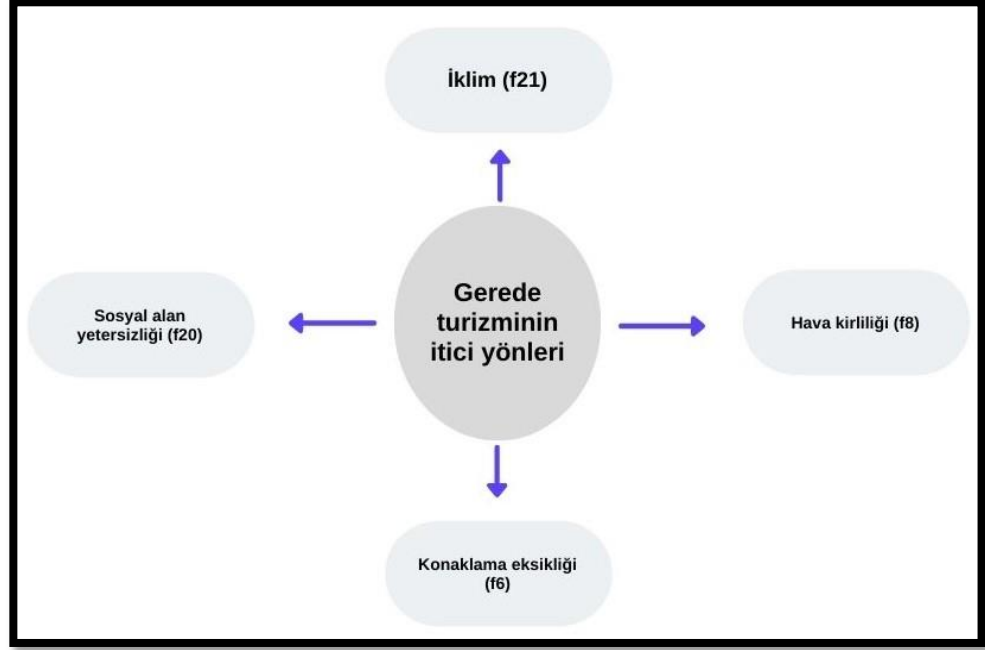
Sakinlik

Yapılan görüşmelerde katılımcılar ilçede gürültü kirliliğinin olmayışının çekici bir özellik taşıdığını dile getirmiştir. Bu durumu katılımcı (K45) “...Burada nüfus az ve trafikte fazla araç yok. Bu yüzden kafa dinlemeye insanlar buraya gelir.” Şeklinde

ifade etmiştir. Katılımcının ifadesinden hareketle ilçenin sessiz ve sakin oluşu turistik bir özellik taşımaktadır sonucuna varılabilir.

Soru 3: Gerede turizminin itici faktörleri nelerdir?

Şekil 3: Katılımcıların Gerede turizminin itici faktörleri ile ilgili görüşleri ve ifade sıklıkları



Şekil 3’de katılımcıların Gerede turizminin itici faktörlerine ilişkin ifadeleri “iklim, sosyal alan yetersizliği, hava kirliliği ve konaklama eksikliği” olmak üzere 4 başlık altında toplanmıştır.

İklim

Katılımcıların önemli bir kısmı ilçenin iklimsel koşullarının turizmde itici bir etkiye sahip olduğunu düşünmektedir. Bu durumu katılımcılardan (K4) “...*havanın sürekli çok soğuk olması*” ve (K15) “...*Gerede de kış hiç bitmez.*” şeklindeki ifadeleriyle belirtmişlerdir. Bu ifadelerden hareketle ilçenin ikliminin turizm açısından itici bir özellik taşıdığı sonucuna varılabilir.

Sosyal Alan Yetersizliği

Yapılan görüşmelerde katılımcılar sosyal alanın yetersizliği üzerinde durmuştur. Bu durumu katılımcılardan (K13) “...Kış turizmi için gelen birisi belli bir saat dışında sosyal ortamlara katılamaz. Geç saatlerde caddeler aktif olmaz bu durum iticidir.” ve (K3) “... Herhangi bir sosyal hayatı olmaması, herhangi bir AVM tarzı yapının olmaması” şeklinde ifade etmişlerdir. Katılımcıların görüşlerinden hareketle sosyal alan yetersizliğinin ilçenin turizminde itici bir faktör olduğu yorumu yapılabilir.

Hava Kirliliği

Katılımcıların bir bölümü ilçenin havasının kirli olduğunu bu yüzden de turistlerin gelmediğini belirtmişlerdir. Bu durumu katılımcı (K46) “...Tabakhanenin kokusunu ve dumanını alan hiç kimse Gerede’ye gelmek istemez.” Şeklinde ifade etmiştir. Katılımcının ifadesinden yola çıkılarak ilçede sanayi faaliyetlerinin hava kirliliğine yol açtığı ve bunun da itici bir faktör olduğu sonucuna varılabilir.

Konaklama Eksikliği

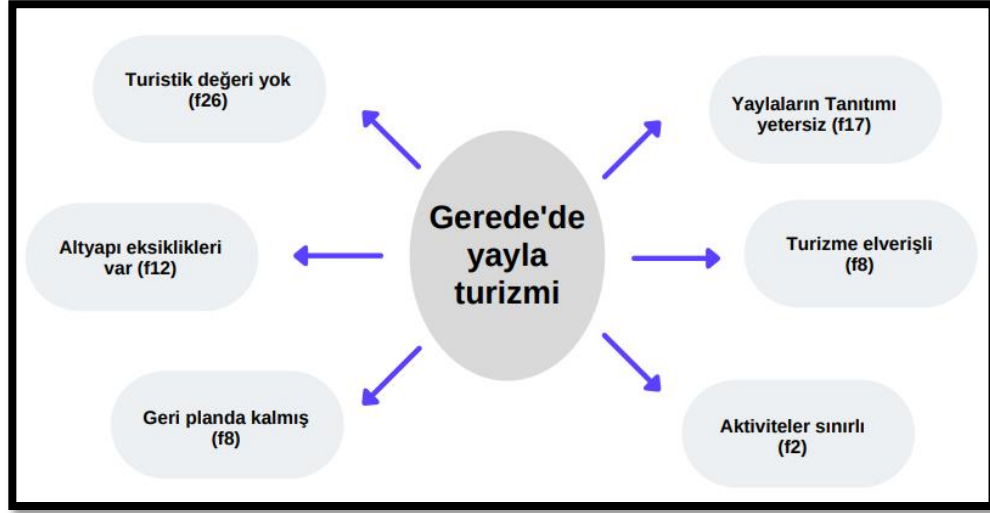
Katılımcıların bir kısmı yeteri kadar konaklama tesisinin bulunmayışının turizmi olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Bu durumu katılımcı (K26) “...Gerede’ye turist gelse de kalacak yer mi var.” Şeklinde ifade etmiştir. Bu ifadeden hareketle ilçenin yeteri kadar konaklama tesisinin bulunmadığı ve bunun da itici bir özellik taşıdığı sonucuna varılabilir.

Boyut 2: Gerede de turizm potansiyeli

Bu boyut altında katılımcıların “Gerede de turizm potansiyeli ile ilgili düşünceleri” ve ifade sıklıkları Şekil 4.5.6.7 ve 8 de gösterilmiştir.

Soru 4: Gerede de yayla turizmi hakkında neler söylersiniz?

Şekil 4: Gerede de yayla turizmi ile ilgili görüşler ve ifade sıklıkları



Şekil 4 de katılımcılar Gerede’de yayla turizmine yönelik görüşleri “*turistik değeri yok, yaylaların tanıtımı yetersiz, altyapı eksiklikleri var, turizme elverişli, geri planda kalmış ve aktiviteler sınırlı*” şeklinde altı başlık altında toplanmıştır.

Turistik Değeri Yok

Katılımcıların bir kısmı yaylaların turistik bir değer taşımadığını belirtmiştir. Bu durumu katılımcıların (K9) “*...yayla diye bir şey yok, ben yaylaları biliyorum bu yaylalar sadece ekilmenin bırakıldığı boş tarım arazileri.*” ve (K5) “*...Yaylalarımız oldukça güzel ama turizm yapıldığını düşünmüyorum*” ifadeleriyle özetlenebilir. Bu görüşlerden hareketle yaylaların turistik bir değerinin olmadığı yorumu yapılabilir.

Yaylaların Tanıtımı Yetersiz

Katılımcılar ilçenin yaylalarının önemli olduğunu ve turistik değer taşıdığını ancak tanıtımların yetersiz oluşunun potansiyelinden uzak olmasına sebep olduğunu düşünmektedir. Bu durumu katılımcılar (K16) “*...Gerede’nin yaylaları güzel ama tanınmadığı için turistik değeri olduğunu söyleyemem.*” ve (K 12) “*... Gerede’nin yaylaları güzel ve halk misafirperver, lakin gerekli reklam yapılmadığından pek bilinmiyor ve tanınmasına fırsat verilmiyor*” şeklinde ifade etmişlerdir. Katılımcıların görüşlerinden yola çıkılarak yaylaların turistik bir değeri olduğu ancak tanıtımlarının yapılamadığından potansiyelinden uzakta olduğu sonucuna varılabilir.

Altyapı Eksikleri Var

Katılımcıların bir kısmı yaylalarda alt yapı eksiklerinin turizmi olumsuz yönde etkileyeceğini düşünmektedir. Bu durumu katılımcılardan (K26) “...*Yerel yönetim yaylalara daha çok önem verip-yayla yollarını düzelterek- yaylaların gelişmesini sağlayarak turist çekilebilir.*” , (K45) “... *Elektrik ve su altyapısının yetersiz oluşu bölge halkını sıkıntıya sokuyor.*” ve (K13) “...*Yaylaların uzak ve yollarının kötü olmasından dolayı gelişemiyor*” görüşleriyle değerlendirmelerini yapmıştır. Bu düşüncelerden hareketle yaylaların turistik değerine ulaşamamasında alt yapı eksikliklerinin olması etkilidir yorumu yapılabilir.

Turizme Elverişli

Katılımcıların bir bölümü yaylaların turizme elverişli olduğunu belirtmişlerdir. Bunu katılımcıların (K24) “...*Doğayla iç içe olması ve oksijen bakımından zengin olması insanları çekiyor.*” ve (K44) “...*İnsanların şehrin yoğunluğundan kaçıp Gerede'nin temiz havalı yaylalarına sığınabilirler.*” ve (K7) “...*Gerede de birçok yaylanın olduğundan haberdarım. Bu yaylalar sayesinde birçok turist gelebilir. Gerede'nin ormanları, yaylaları çok önemli bir faktördür. Yaz aylarında çok önemli bir gelir kaynağı olabilir*” şeklindeki ifadeleriyle özetlemek mümkündür. Katılımcıların ifadelerinden yola çıkıldığında, ilçenin yaylaları yerel halk için oldukça önemlidir ve bunun turistik bir değeri olduğunu düşünmektedirler ayrıca yaylaların turistik değer taşıdığını ve bunda iklimik faktörlerin etkili olduğu yorumu yapılabilir.

Geri planda kalmış

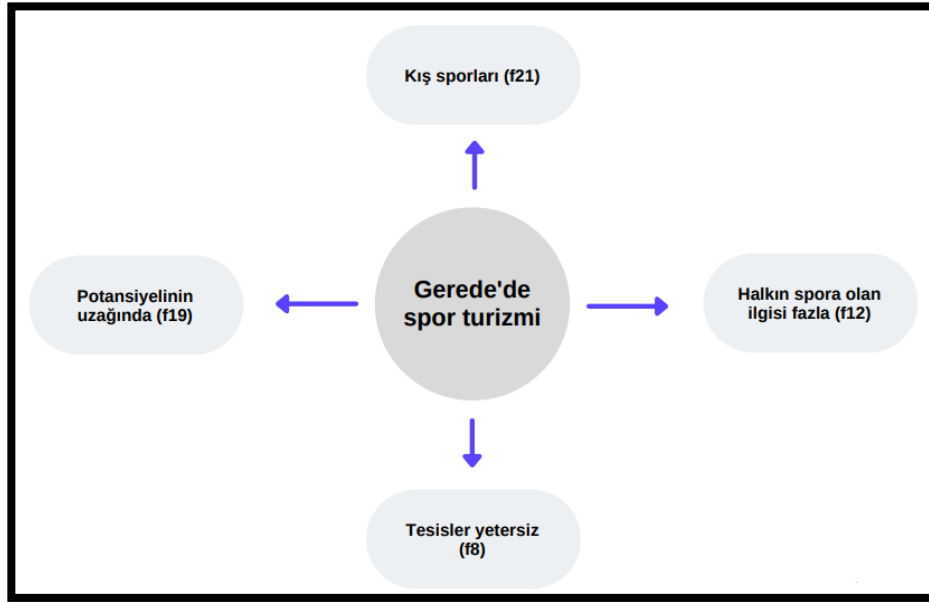
Katılımcıların bir kısmı yaylaların turistik öneme sahip olduğunu ancak yeterince önemsenmediğini düşünmektedir. Bu durumu katılımcı (K8) “... *Yaylalar, daha çok hayvancılık için kullanıldığı için ve kış turizmi ilçenin tek turizm kaynağı olarak görüldüğü için gelişmemiştir*” ifade etmiştir. İlçenin birden fazla turistik değerinin varlığını değerlendirmek oldukça önemlidir. Turistler alternatiflerin fazla olduğu yerleri daha fazla tercih etmektedir. Ancak görüldüğü üzere farklı bir turistik değerini geri planda kaldığını anlamaktayız.

Aktiviteler sınırlı

Yaylalar daha çok hayvancılık ve piknik alanları olarak kullanılması alternatif faaliyetlerin olmayışı turistik çekiciliğini azaltmaktadır. Bu durumu katılımcılar (K34) “...Yaylalar çok fazla bence yaylalara insanları çekecek bazı aktiviteler yapılabilir.” ve (K53) “...Yaylalar turizme katılırsa hiking, at biniciliği gibi aktiviteler olabilir” şeklindeki ifadeleriyle özetlemişlerdir. Bu ifadelerden hareketle yaylaların turizm potansiyelinin altında oluşunu alternatiflerin sınırlı oluşunun etkilediğini yorumlayabiliriz.

Soru 5: Gerede’de spor turizmi hakkında neler düşünüyorsunuz?

Şekil 5: Gerede’de spor turizmi hakkında görüşler ve ifade sıklıkları



Şekil 5 de katılımcılar Gerede’de spor turizmine yönelik görüşleri “*kış sporları, potansiyelinin uzağında, yetersiz tesisler, halkın spora olan ilgisi fazla*” şeklinde dört başlık altında toplanmıştır.

Kış Sporları

Katılımcıların büyük kısmı kış sporlarının fazla olduğunu düşünmektedir. Bu durumu katılımcıların (K39) “...Gerede’de kayak sporu çok ilgi görüyor. Kışın kaymaya geliyorlar ve bu yönüyle spor turizminin gelişmiş olduğunu düşünüyorum.”, (K60) “... kış sporlarında iyi fiziki şartlara sahiptir, fizikişartlardan yararlanmak

amacıyla bazı kulüpler kamp yapmaktadır.” ve (K4) “...kış sporları yapılabilir çünkü sürekli kar yağıyor” şeklindeki düşünceleriyle açıklamak mümkündür. İklim ve yerşekillerinin kış sporlarına elverişli olması katılımcıların bu görüşleri dile getirmelerine yol açmıştır yorumu yapılabilir.

Potansiyelinin Uzağında

Katılımcıların ilçenin önemli bir spor merkezi olabileceğini ve özellikle kış sporunun potansiyelinden çok uzakta olduğunu düşünmektedir. Bu durumu katılımcıların (K57) “... Spor turizmi olarak kayakçılık yaygın ama maalesef hak ettiği yerde değil. Geliştirilirse Erzurum’a rakip olabilir.” ve (K45) “...Sadece belli sporlara veriliyor. Oysaki farklı spor dalları gelişebilir” şeklindeki ifadeleriyle özetlemek mümkündür. Bu ifadelerden yola çıkılarak spor turizminin kış turizmi olarak görüldüğü ve bu durumun diğer spor dallarındaki potansiyeli geri plana düşürdüğü ve spor turizmi için oldukça elverişli olduğu yorumu yapılabilir.

Yetersiz Tesisler

İlçenin mevcut konumu ve tesislerin özelliklerine bakıldığında katılımcıların bir kısmı yetersiz olduğunu dile getirmişlerdir. Bu durumu katılımcıların (K58) “...Özellikle futbol takımlarının kamplarının Gerede’ye çekilmesi faydalı olacaktır. Ancak tesis yetersizliği konaklama yapacak spor takımı sayısını olumsuz yönde etkilemektedir.” ve (K56) “...Spor tesisleri konaklama yatırımlarının mevcut durumu daha iyi hale gelmelidir” ifadelerinde görmekteyiz. Özellikle yetersiz konaklama tesislerinin varlığı aynı anda farklı spor takımlarının kamp yapmasına engel olmaktadır. Hazırlık çalışmalarında farklı takımların müsabakalarının olabilmesi kamp tercihinde önemli bir etkidir. Ancak ilçedeki mevcut durumda en fazla iki takımın kamp yapabilmesine imkan vermektedir. Bu durum yaz kamplarını ilçe de geçirecek olan takımlar için olumsuzluk teşkil etmektedir.

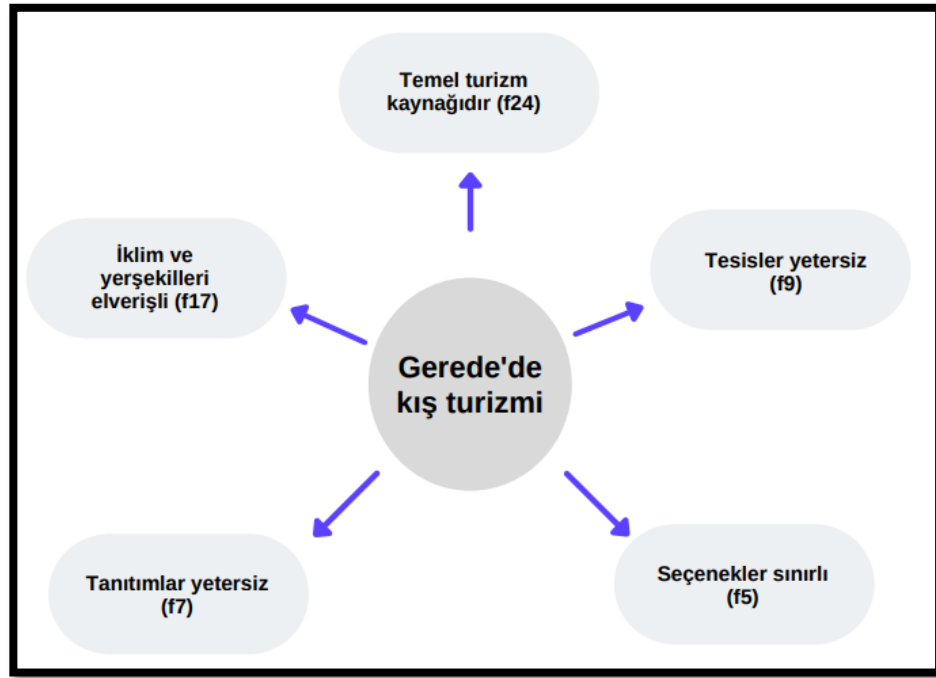
Halkın Spora Olan İlgisi Fazla

Katılımcıların bir bölümü görüşlerinde halkın özellikle futbol sporuna oldukça fazla ilgisi bulunmaktadır. Katılımcı (K46) “...Gerede’de spora karşı yoğun bir ilgi ve

yetenek var. Bu turizmi geliştirebilir” ifadesiyle bu durumu dile getirmiştir. Özellikle yaz aylarında Esentepe mevkinde düzenlenen futbol turnuvasına oldukça geniş bir katılım olmaktadır. İlçe merkezine yeni yapılan profesyonel futbol sahası alt liglerin müsabakalarının yapıldığı ve çok sayıda seyircinin katıldığı bir alandır. Tüm dünyada spora olan ilginin turizme katkısı oldukça fazladır. Bu potansiyel ilçe için de geçerlidir.

Soru 6: Gerede’de kış turizmini nasıl değerlendirirsiniz?

Şekil 6: Katılımcıları kış turizmi hakkında görüşleri ve ifade sıklıkları



Şekil 6’da katılımcıların Gerede’de kış turizmine yönelik görüşleri “*temel turizm kaynağıdır, iklim ve yerşekilleri elverişli, tesisler yetersiz, tanıtımlar yetersiz seçenekler sınırlı*” şeklinde beş başlık altında toplanmıştır.

Temel Turizm Kaynağıdır

İlçenin turizminde kış turizminin payının fazla olduğu görüşü ağırlık kazanmıştır. Bu durumu katılımcıların (K11) “...*Gerede'nin tanınmasının sebebi.*” , (K10) “...*Gerede'nin tek ve en gelişmiş turizmidir.*” ve (K28) “...*kış festivalleri ve kayaklı koşu gibi kış turizmi bulunduğundan bu konuda oldukça iyi olduğunu düşünüyorum*” görüşleriyle özetlenebilir. Katılımcılar Gerede de turizm denilince

sadece kayak turizminin varlığını ve bunun dışında başka bir turistik değerin olmadığını düşünmektedir.

İklim ve Yerşekilleri Elverişli

Katılımcıların bir bölümü iklim ve yer şekillerinin kış turizmine elverişli olduğunu dile getirmişlerdir. Bu durumu katılımcıların (K1) “...*Gerede'nin kışı uzun sürdüğü için il ve ilçe dışından fazla turist geliyor.*” ve (K39) “... *Gerede'de kış turizmi gelişmiştir. Çünkü Gerede'ye yakın olan yerlerde kar az yağdığından insanlar karı görmek için geliyor*” görüşleriyle özetlemek mümkündür. Çevre ilçe ve illerde kış mevsiminin kar örtüsünden yoksun olarak geçmesi ilçenin iklimsel bir avantajı olmuştur. Bu kar örtüsünün yer şekillerinin de uygunluk göstermesi önemli bir turistik çekiciliğe dönüşmektedir.

Tesisler Yetersiz

Yapılan görüşmelerde tesislerin yetersizliği turizmin gelişmemesinde önemli bir yer tutmaktadır. Konuyla ilgili (K58) “...*Kış döneminin uzun sürmesi önemli bir kış turizm potansiyeline sahip olmasını sağlarken, pist ve tesis yetersizliği profesyonel anlamda işin yapılmasını olumsuz etkilemektedir.*” (K57) “...*Arkut Dağı kayak merkezi yetersiz kalıyor. Yeni alanlar açılabilir*” demiş ve durumu anlatmışlardır. Bu ifadelerden hareketle var olan kış turizmi potansiyelinin önündeki engellerden birisinin tesislerin yetersizliği olduğu sonucu çıkarılabilir.

Tanıtlar Yetersiz

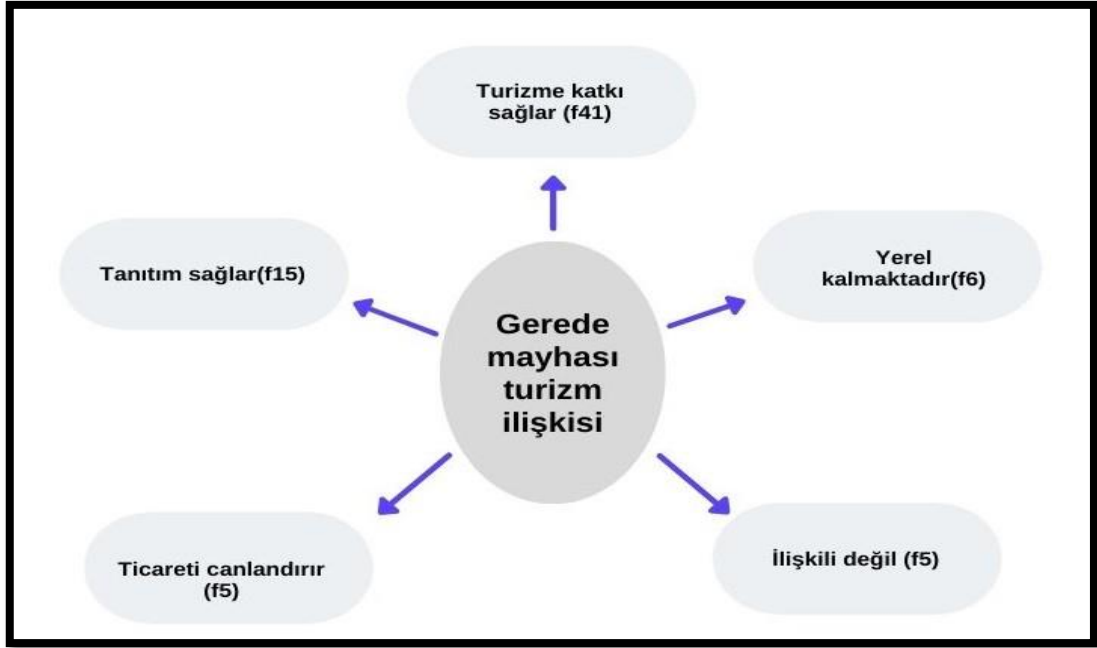
Günümüzde turizmin gelişiminde tanıtımların oldukça büyük bir payı vardır. Mevcut potansiyellerin tanıtımların yetersizliği nedeniyle değerlendirilmediğini (K42) “...*Gerede'deki kurumlar reklam projelerini iyi yaparsa dünyada bile tanınır hale geleceğini düşünüyorum.*” ve (K20) “...*kış mevsimi çok güzel geçiyor ve manzaralar görülmeye değer fakat insanların çoğu bundan habersiz*” görüşleriyle dile getirmişlerdir. Katılımcıların görüşlerinden yetersiz tanıtımın yapıldığı ve durumun kış turizmini olumsuz etkilediği yorumu yapılabilir.

Seçenekler Sınırlı

Kış turizmi oldukça geniş bir kavram olmasına karşın sadece kayak sporu olarak görülmesi ve yatırımlarında bu doğrultuda olması turizmi sınırlandırmıştır. Katılımcı (K45) “...Maalesef sadece kayak sporu yaygın. Oysaki kış oyunları adı altında çok eğlenceli etkinlikler yapılabilir” bu durumu özetlemiştir. Bu ifadeden yola çıkarak kış turizminin çeşitlendirilmesi gerektiği hâlihazırda ki durumda tek tip turistik faaliyetin yapıldığı bununla turizmi sınırladığı yorumu yapılabilir.

Soru 7: Gerede mayhası ile turizm ilişkisi hakkında neler düşünüyorsunuz?

Şekil 7: Katılımcıların Gerede mayhası (panayır) ile turizm hakkında görüşleri ve ifade sıklıkları



Şekil 7 de katılımcıların Gerede Mayhası turizm ilişkisi hakkındaki görüşleri “Turizme katkı sağlar, tanıtım sağlar, yerel kalmaktadır, ticareti canlandırır ve ilişkili değil” şeklinde beş başlık altında değerlendirilmiştir.

Turizme Katkı Sağlar

Katılımcıların bir bölümü Gerede Mayhası'nın turizme fayda sağlayacağını belirtmişlerdir. Katılımcılar (K26) “...Türkiye'nin 3.büyük mayhası o yüzden Türkiye'nin bir çok yerinden tüccarlar, satıcılar, alıcılar, ve turistler gelir. Bu sayede turizm gelişiyor.” ve (K35) “...güzel bir festival olduğu için çoğu yerden insanlar gelebilir ve böylece turizme katkısı olur” şeklinde ifadeleri durumu özetlemektedir. Bu ifadelerden yola çıkarak Mayha'nın geniş katılımlı yapıyor olması yöre halkı için turistik bir değeri olduğu yorumu yapılabilir.

Tanıtım Sağlar

Katılımcıların bir kısmı görüşmelerde ilçenin tanıtım eksikliğini giderebileceğini söylemişlerdir. Bu durumu (K19) “...diğer illerden çok ziyaretçi geliyor ve Gerede daha fazla tanınıyor.” ve (K15) “...İstanbul, Ankara ve Bolu'dan panayıra gelenler oluyor. Gerek alışveriş gerekse gezi için. Bu açıdan Gerede'nin daha fazla tanınmasına katkı sağlıyor” diyerek ifade etmişlerdir. Turizmin gelişmesinde tanıtım önemli bir yer tutmaktadır. Bunun gibi organizasyonların geliştirilmesi turizm dahil bir çok sektörün ilerlemesine sebep olacaktır sonucuna varılabilir.

Yerel Kalmaktadır

Katılımcıların bir kısmı Gerede Mayhası'nın turistik bir değeri olmadığını belirtmişlerdir. Bu durumu katılımcılar (K12) “...yabancılar için ilgi çekici olmasa da Anadolu insanının ilgisini çekiyor.” ve (K9) “...eğlence amaçlı, sadece Geredeliler'in geldiği küçük bir gelenek.” şeklinde dile getirmişlerdir. Bu ifadelerden hareketle Mayha'nın yerel kaldığı ve bu nedenle turistik değerinin çok az olduğu yorumu yapılabilir.

Ticareti Canlandırır

Katılımcıların bir bölümü ifadelerinde Mayha'nın ticareti canlandıracağını belirtmişlerdir. Bu durumu katılımcılar (K31) “...Gerede Mayhası ilgi gören bir faaliyet ve ekonomik yönden iyi bir gelir kaynağıdır.” ve (K52) “...Asırlardan beridir devam etmekte olan bir gelenek olup Gerede halkının sosyo-kültürel ve ekonomik

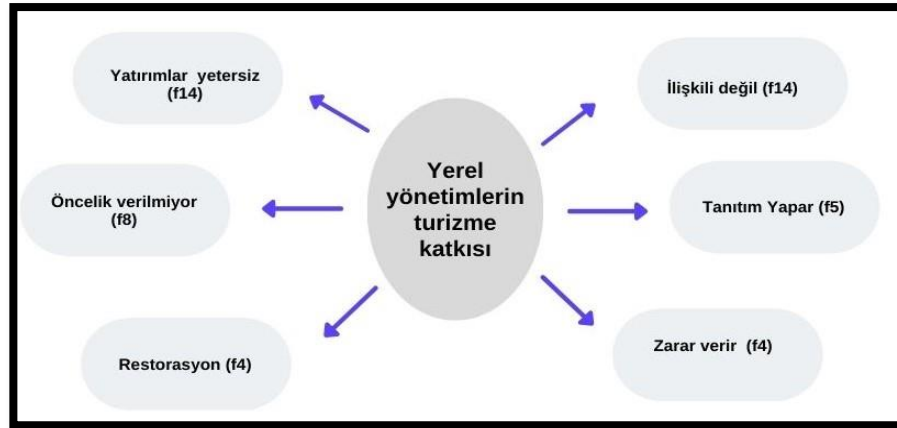
açından gelişmesine katkı sağlamaktadır” şeklinde ifade etmiştir. katılımcıların ifadeleri doğrultusunda Mayha'nın oldukça önemli bir ticaret faaliyeti olduğu ve ilçenin gelişimi için değer taşıdığı çıkarımı yapılabilir.

İlişkili Değil

Katılımcıların bir kısmı Mayha'nın turistik bir değerinin olmadığını oldukça yerel kaldığını dile getirmiştir. Bu durumu katılımcı (K58) “... *Herhangi bir turizm değeri olmamakla birlikte semt pazarı niteliğindedir*” diyerek özetlemiştir. Turizm ile ekonomik ve sosyal etkinlikler doğrudan ilişkili olmalarına rağmen bu konuda yeterli bilginin olmadığı sonucuna varılabilir.

Soru 8: Yerel yönetimlerin turizme katkısı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Şekil 8: Katılımcıların yerel yönetim ile turizm arasındaki ilişkiye yönelik düşünce ve ifade sıklıkları



Şekil 8 de katılımcıların yerel yönetimlerin turizme katkısı hakkındaki görüşleri “*yatırımlar yetersiz, ilişkili değil, öncelik verilmiyor, tanıtım yapar, restorasyon, zarar verir*” şeklinde altı başlıkta toplanmıştır.

Yatırımlar Yetersiz

Görüşmeye katılanların büyük çoğunluğu yerel yönetimlerin turizme yönelik yatırımlarını yetersiz bulmaktadır. Bunu (K27) “...*yerel yönetim Gerede de turizm potansiyelinin farkında olmadıkları için gereken desteği vermiyor ve çalışma yapmıyorlar.*” , (K59) “...*katkısının az olduğunu yeterli tanıtım ve altyapı çalışmaları yapılmadığını düşünüyorum.*” ve (K13) “...*hoşgörülü ve yenilikçi bir yönetim turizmin*

gelişimini olumlu etkiler. Çevre düzenlemeleri, faaliyet alanlarındaki iyileştirmeler ve ulaşım kolaylığı sağlamaları da olumlu etkiler” şeklindeki ifadeleriyle özetlemişlerdir. Yerel yönetimler alt yapı ve tanıtım gibi turizm için oldukça önemli olan yatırımları yaparak turizme destek olabilmektedir. Ancak katılımcıların bunların yetersizliği sonucunda turizmin gelişemediğini düşünmektedir.

İlişkili Değil

Katılımcıların bir kısmı turizm ile yerel yönetimlerin ilişkili olmadığını düşünmektedir. Bu durumu katılımcı (K46) “...yerel yönetim ile turizm arasındaki olası bir katkıdan haberdar değilim” ifade etmiştir. Turizm yerel yönetimlerin destekleri ve planlamalarıyla gelişir ancak bu konuda yeterli bilginin olmadığı anlaşılmaktadır.

Öncelik Verilmiyor

Katılımcıların bir bölümü ifadelerinde yerel yönetimlerin turizme yönelik planlama eksikliklerinin olduğu dile getirilmiştir. Bu durumu katılımcılardan (K3) “...çok fazla katkısı yok turizme öncelik verilmiyor bu yüzden gelişemiyor.” ve (K55) “...Yerel yönetimler turizme açık olsalar da belirli bir yönde gelişme bakışındadırlar. Sadece bir alana yönelip tek tip turizmin gelişimi yönelimindedirler” diyerek açıklamışlardır. Katılımcılar turizm için daha fazla önemin verilmesi gerektiğini ve turistik çeşitliliğin artması gerektiğini düşünmektedir.

Tanıtım Yapar

Yerel yönetimlerin tanıtımlarla turizmi geliştirebileceği görüşünü (K33) “...yıllardır gerçekleşen Gerede panayırına katkıda buldukları söylenebilir ve böylece hala devam ediyor. Geçen yıl her düzenlenmesi ve turizme katkı sağlaması için kar festivali geleneğine girişimde bulundular ve devam edeceğini düşünüyorum.” , (K60) “...yerel yönetim turizmi organize etmede ve tanıtımlarda oldukça fazla bir yere sahiptir.” ve (K16) “...belediye Arkut Dağı kayak merkezi, Esentepe gibi yerleri ülke çapında tanıtarak turizmin daha fazla gelişmesini sağlayabilir” ifadeleri ile dile getirmişlerdir. Turizmin geliştiği birçok yerde tanıtım ve reklamın payı büyüktür. Katılımcılarda bu konuda önemli tespitlerde bulunmuştur.

Restorasyon

Görüşmelere katılanlar bir bölümü, tarihi turistik değeri olan yerlerin restorasyon çalışmalarının yapıldığını söylemiştir. Bu durumu katılımcılardan (K26) “...Eski tarihi bina, kilise ve cami gibi yerleri restore ediyor. Yerel yönetimler turizmi geliştirmek için daha çok çaba gösterebilir.” ve (K57) “...belediyenin bu anlamda çalıştığını düşünüyorum. Tarihi yerleri restore ettiler, bu anlamda Gerede’yi geliştirmeye çalıştıklarını düşünüyorum” şeklindeki ifadeleriyle özetlemişlerdir. İlçe tarihi ipek yolu güzergahında bulunmaktadır. Bu açıdan restore edilecek yapılar bulunmaktadır. Görüşmelerde çalışmaların yeterli olduğu düşüncesi hakim olmuştur.

Zarar Verir

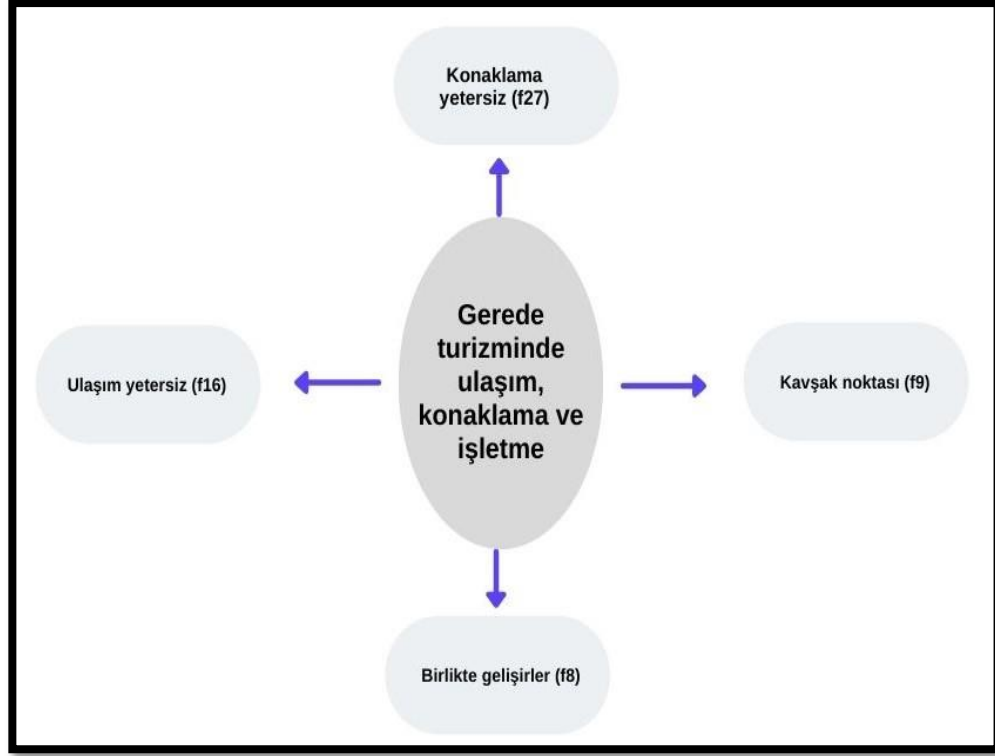
Katılımcıların bir kısmı yerel yönetimlerin turizme zarar verdiğini belirtmişlerdir. Bu durumu katılımcı (K41) “...şu sıralar sosyal medyada yayılan Gerede hayvan barınağı haberleri insanları buradan uzaklaştırıyor ve bu da yerel yönetimin ne kadar zayıf olduğunun kanıtını. Belediye turizme zarar veriyor” şeklinde ifade etmiştir. Bu ifadelerden hareketle görüşmelerin yapıldığı tarihlerde Gerede barınağındaki köpeklerin yetersiz koşullarda kalması birçok sosyal medya ve haber kanalında gündem olması turizmi olumsuz etkilemiştir sonucuna varılabilir.

Boyut 3: Turizmin Gerede’ye Etkileri

Bu boyut altında katılımcıların “Gerede’de turizmin etkileri ilgili düşünceleri” ve ifade sıklıkları Şekil 9. 10 ve 11 de gösterilmiştir.

Soru 9: Turizmin gelişmesinde ulaşım, konaklama ve işletme organizasyonu hakkında neler söylersiniz?

Şekil 9: Katılımcıların turizm ile ulaşım, konaklama ve işletme organizasyonu arasındaki ilişkiye yönelik düşünceleri ve ifade sıklıkları



Şekil 9 de katılımcıların Gerede turizmde ulaşım, konaklama-işletme hakkındaki ifadeleri “konaklama yetersiz, ulaşım yetersiz, birlikte gelişirler, kavşak noktası” şeklinde dört başlık altında toplanmıştır.

Konaklama Yetersiz

Turizmde ulaşım ve konaklama imkanları oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Ulaşımın ve konaklamanın geliştiği bölgelerde turizmin gelişme daha kolay olabilmektedir. İlçedeki durumu (K33) “...Ulaşım yeterli fakat konaklama ve işletme çok iyi gelişmemiştir belki de Gerede’yi geliştirmiş bir ilçe yapamayan budur.”, (K9) “...hiçbir yerde oteli bıraktım motel bile olmaması önemli bir problemdir.” ve (K36) “...konaklama çok sıkıntılı uzaktan gelen bir insan güzel ve tasarımı özel bir yer beklerken sıradan konaklama alanları var” şeklindeki ifadeleriyle özetlemiştir. Ulaşım

olarak önemli bir güzergahta bulunması turizm için avantaj oluştururken konaklama imkanlarının yetersizliği dezavantaj oluşturmaktadır.

Ulaşım yetersiz

Katılımcıların bir kısmı görüşmelerde ilçenin kış aylarının uzun sürmesi ve karın yerde kalma süresinin fazla olması ulaşımı olumsuz etkilediğini düşünmektedirler. Bu durumu katılımcı (K42) “... kış aylarında ulaşım şartları zor olduğu için kış turizmi açısından olumsuz yönde etkilemektedir.” Ve (K31) “...yayla turizminin gelişmesi için ulaşım geliştirilmelidir” diyerek ifade etmiştir.

Birlikte Gelişirler

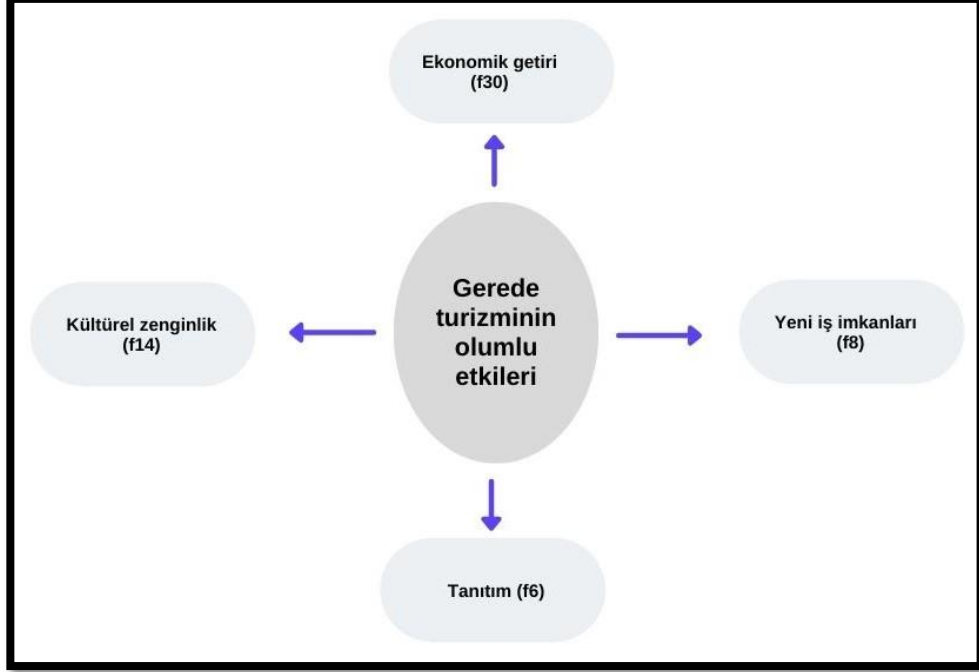
Görüşmelerde turizm ile ulaşım ve konaklama imkanlarının paralel gelişme gösterdiği vurgulanmıştır. Bu durumu katılımcılardan (K38) “...daha konforlu bir turizm için bunlar gerekli unsurlardır. Ulaşımın kolaylığı ve ucuzluğu, konaklama imkanları ve işletmeler olumlu etkiler.”, (K49) “...ulaşım, konaklama ve işletme biraz daha geliştirilmelidir. Çünkü yol üstü bir ilçe için iyi ama turizm bölgesi için yetersiz.” ve (K31) “...turizmin gelişmesinde ulaşım, konaklama ve işletme organizasyonu önemli bir yere sahiptir” diyerek ifade etmişlerdir. Görüldüğü üzere konaklama ve ulaşım imkanlarının gelişmediğini buna bağlı olarak turizmde yeteri kadar gelişemediği görüşü ağırlık kazanmıştır.

Kavşak Noktası

İlçenin bulunduğu coğrafi konum sebebiyle yüzyıllardır ana ulaşım güzergahlarının üzerinde bulunmaktadır. Bu sebeple ilçe için “kavşak noktası” denilmektedir. Bu durumu katılımcılardan (K26) “...Ankara-İstanbul yolu üzerinde olduğu için insanların dinlenmek için hem konaklayıp hem de gezebilecekleri bir yer ama kış aylarında ulaşım kapanıyor.” ve (K26) “...bir çok ulaşım güzergâhında bulunmasıyla kavşak nokta özelliğindedir ve ulaşım imkanları oldukça gelişmiştir” şeklindeki ifadeleriyle özetlemişlerdir.

Soru 10: Gerede’de turizmin olumlu etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Şekil 10: Katılımcıların turizmin olumlu etkilerine yönelik düşünce ve ifade sıklıkları



Şekil 10 da katılımcıların Gerede turizminin olumlu etkilerine yönelik ifadeleri “*ekonomik getiri, kültürel zenginlik, yeni iş imkânları ve tanıtım*” şeklinde dört başlık altında toplanmıştır.

Ekonomik Getiri

Katılımcıların bir bölümü turizmin ilçeye ekonomik getiri sağlayacağını belirtmiştir. Bu durumu katılımcılardan (K26) “...*Ülke ekonomisine katkı sağlanır ve Gerede'nin gelişmesi sağlanır.*” ve (K32) “...*Turizm gelişirse ekonomi gelişir ve şehir gelişir.*” Şeklinde ifade etmiştir. Bu ifadeden hareketle turizmin hem ilçe ekonomisini için hem de ülke ekonomisi açısından önemli olacağı sonucuna varılabilir.

Kültürel Zenginlik

Katılımcıların bir kısmı turizmin kültürel zenginliğe sebep olabileceğini belirtmişlerdir. Bu durumu katılımcılardan (K22) “...*halkın sosyal aktivitesi artar ve*

insanlar biraz daha sosyalleşebilir.” ve (K49) “...Kültürel etkileşime girilir.” Şeklinde ifade etmişlerdir. İfadelerden yola çıkılarak turizmin kültürel gelişime yol açabileceği yorumu yapılabilir.

Yeni İş İmkanları

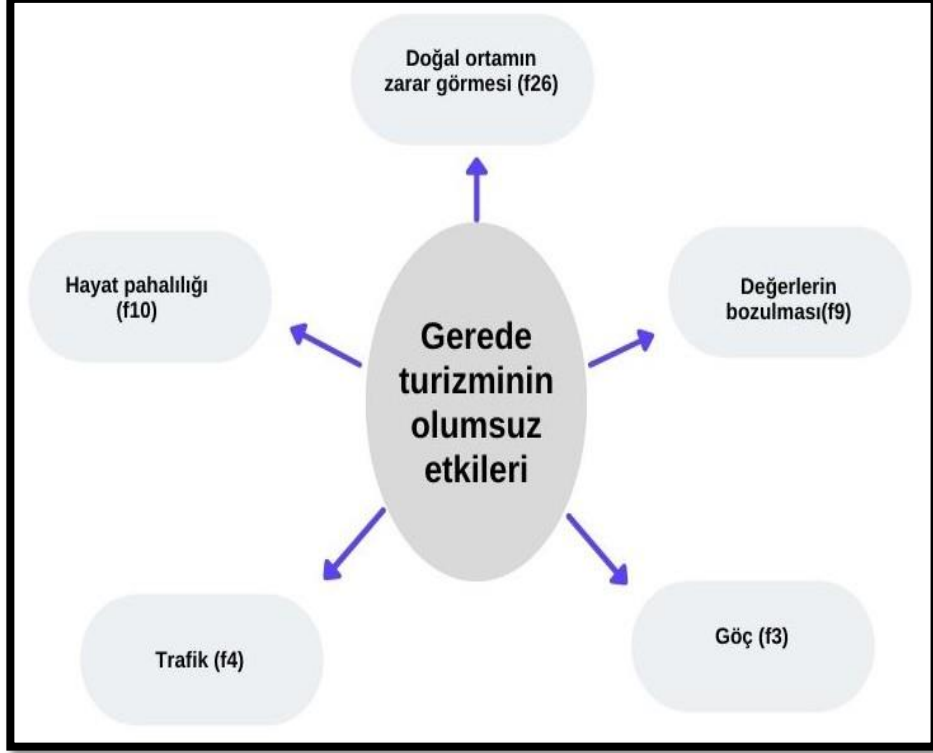
Katılımcıların bir bölümü turizmin ilçede yeni iş imkanları oluşturacağını belirtmişlerdir. Bu durumu katılımcılardan (K59) “...*Daha çok istihdam sağlanır.”* ve (K55) “...*Halka ekonomik getirilerinin olması, insanların daha fazla iş bulma imkanlarının artması, farklı kişiler tanıyarak kendilerini geliştirerek bakış açılarını değiştirmelerine sebep olabilir”* şeklinde ifade etmişlerdir. Bu ifadelerden yola çıkarak iş imkanları ve sosyal hayatın zenginleşmesi gibi olumlu etkilerinin olacağı yorumu yapılabilir.

Tanıtım

Katılımcıların bir kısmı turizmin ilçenin tanıtımına olumlu katkıları olacağını belirtmiştir. Bu durumu katılımcı (K28) “...*Gerede 'ye kayak yapmaya gelen turistler başka yerlere gidince bizim buraların güzelliğini anlatır.”* Şeklinde ifade etmiştir. Bu ifadeden hareketle turizm ile tanıtım arasındaki ilişkinin önemli olduğu yorumu yapılabilir.

Soru 11: Gerede’de turizmin olumsuz etkileri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Şekil 11: Katılımcıların turizmin olumsuz etkilerine yönelik düşünce ve ifade sıklıkları



Şekil 11 de Gerede turizminin olumsuz etkilerine yönelik ifadeleri “ *doğal ortamın zarar görmesi, hayat pahalılığı, değerlerin bozulması, trafik ve göç*” şeklinde beş başlık altında toplanmıştır.

Doğal Ortamın Zarar Görmesi

Katılımcıların büyük bölümü turizmin doğaya zarar vereceğini belirtmişlerdir. Bu durumu katılımcılardan (K33) “...*doğal ortam bozulur.*” ve (K60) “... *çevrenin bozulması ve sakinliğin yitirilmesi.*” Şeklinde ifade etmişlerdir. Bu ifadelerden yola çıkarak turizmin ilçenin doğal ortamlarına zarar vereceği sonucuna varılabilir.

Hayat Pahalılığı

Katılımcıların bir kısmı turizmin hayat pahalılığına yol açacağını belirtmişlerdir. Bu durumu katılımcılar (K25) “...*turizmin artmasıyla fiyat artışları*

olur.” ve (K29) “...fırsatçuların artacağını ve her şeyin daha pahalı olacağını düşünüyorum.” Şeklinde ifade etmişlerdir. Bu ifadelerden hareketle turizmin hizmet ve ürünlerin fiyatlarının artmasına yol açacağı sonucuna varılabilir.

Değerlerin Bozulması

Katılımcıların bir bölümü turizmin ilçe değerlerine zarar vereceğini belirtmiştir. Bunu katılımcı (K55) “...Yerel halkın kendi örf, adet ve geleneklerini olumsuz yönde değiştireceklerine inanmaları ve yaşam tarzlarının değişime uğrayacaklarına olan endişeleri artar.” Şeklinde ifade etmiştir. Bu ifadeden yola çıkarak turizmin kültürel değerleri bozabileceği sonucuna varılabilir.

Trafik

Katılımcıların bir kısmı turizmin trafik sorunlarına yol açabileceğini belirtmiştir. Bunu katılımcı (K8) “...çevre kirliliği, ses kirliliği ve trafik sorunları artar.” Şeklindeki ifadesiyle özetlemiştir. Bu ifadeden hareketle turizmin ilçede nüfus ve araç artışına neden olacağı ve var olan trafik alt yapısının buna yetmeyeceği yorumu yapılabilir.

Göç

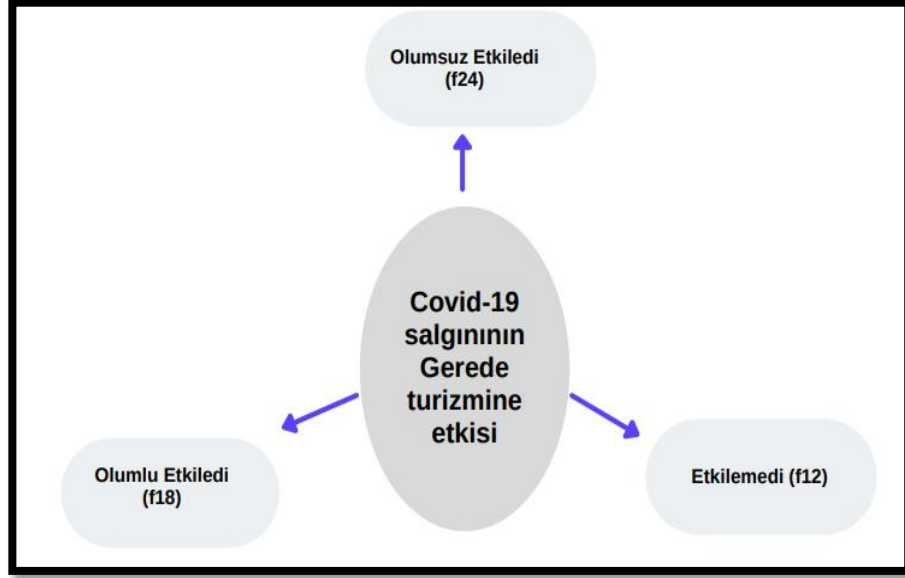
Katılımcıların bir bölümü ilçedeki turistik faaliyetlerin ilçeye olan göçün artmasına neden olacağını dile getirmiştir. Bunu katılımcı (K58) “...dış göç ile demografik yapı değişebilir ve toplumsal normlarda bir değişim olacaktır” şeklinde ifade etmiştir. Bu ifadeden yola çıkarak turizmin gelişmiş olduğu birçok yerleşim yerine göçün arttığı ve bunun farklı sonuçlarının olduğu görülmektedir. İlçenin de turizminin gelişmesiyle nüfus hareketliliğinin yaşanacağı ve bunun olumsuz sonuçları olacağı yorumu yapılabilir.

Boyut 4: Covid-19 salgınının Gerede turizmine etkisi

Bu boyut altında katılımcıların “Covid-19 salgınının turizme etkisi ile ilgili düşünceleri” ve ifade sıklıklarına Şekil 12 de gösterilmiştir.

Soru 12: Salgının Gerede turizmine olan etkisini nasıl değerlendirirsiniz.

Şekil 12: Katılımcıların turizm ve salgın ile ilgili düşünceleri ve ifade sıklıkları



Şekil 12 da katılımcılar Covid-19 salgınının Gerede turizmine etkisine yönelik görüşleri “*olumsuz etkiledi, olumlu etkiledi, etkilemedi*” şeklinde üç başlık altında toplanmıştır.

Olumsuz Etkiledi

Katılımcıların bir bölümü salgının turizmi olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Tüm dünyayı etkisi altına alan salgın turizm sektörü üzerinde de ciddi sorunlara yol açmıştır. İlçenin coğrafi konumu ve mevcut turizm durumu göz önüne alınarak bu salgından etkilendiği görülmektedir. Bu durumu katılımcılardan (K52) “...*Dünyada olduğu kadar Gerede’yi de fazlasıyla etkiledi. Esnaflar ve gezmeyi seven halkımız bu durumdan muzdarip oldu.*”, (K39) “...*salgın Gerede turizmini kötü etkiliyor. Salgın yüzünden mayha yapılamamıştı.*”, (K23) “...*Özellikle mayhayı olumsuz etkilediğini ve zararının çok olduğunu düşünüyorum.*” ve (K50) “...*Salgın döneminde çoğu şeyin iptal edilmesi ve ertelenmesi doğrultusunda Gerede de Mayha gibi turizm faaliyetleri iptal edilmiştir. Bu durum turizmi olumsuz etkilemiştir*” şeklindeki ifadeleriyle özetlemişlerdir. Katılımcıların görüşlerinden yola çıkarak özellikle Mayha gibi festivallerin salgın sebebiyle yapılamaması ticareti başta olmak üzere birçok olumsuz etkiye neden olduğunu yorumu yapılabilir.

Olumlu Etkiledi

Katılımcıların bir bölümü salgının ilçe turizmini olumlu etkilediğini belirtmiştir. Bu durumu katılımcılardan (K59) “...*Gerede sakin ve dağlık yapısıyla pandemi döneminde kalabalık ortamlardan uzaklaşmak için ideal bir alternatif olmuştur.*”, (K26) “...*salgınla büyük şehirlerden kaçmak isteyen insanlar buraya geldi ev aldılar, yerleştiler ve iş kurdular. Çoğu insan burada kalmaya karar verdi ve bu durumun olumlu etkisi oldu.*”, (K24) “...*şehir hayatından ve kalabalıktan uzaklaşmak için tercih edilmiş olabilir.*” ve (K62) “...*bu salgın gösterdi ki doğa her şeydir. Şehrin kalabalığından kaçan insanlar yaylalara doğru gittiler çünkü buralarda virüsün yayılma oranı daha azdı*” şeklindeki ifadeleriyle açıklamışlardır. Salgın dönemlerinde özellikle büyük şehirlerde yaşayan insanlar daha çok zorlanmıştır. Sokağa çıkma yasaklarının olduğu zamanlarda köylerde bu yasaklar hissedilmemiştir ve birçok şehirlerde yaşayan insan kırsal yerleşmeleri tercih etmişlerdir. Katılımcıların görüşmelerde salgının ilçe turizmine olumlu katkısı olduğunu ve birçok insanın buraya geldiğini dile getirmişlerdir. Katılımcıların düşüncelerinden de hareketle ilçenin nüfusunun az olması ve doğal ortamların geniş yer kaplaması insanları Gerede’ye çekmiş ve turizm için olumlu olmuştur sonucuna varılabilir.

Etkilemedi

Katılımcıların bir kısmı ilçenin mevcut turizm faaliyetlerinin çok sınırlı olduğunu ve bu sebeple salgının etkisinin olmadığını düşünmüşlerdir. Bu durumu katılımcı (K18) “...*Salgından önce turizmin olduğunu düşünmüyorum bu sebeple salgının etkilediğini düşünmüyorum.*” ve (K13) “...*çok fazla turistik bir yer olmadığı için zararının o kadar çok olduğunu düşünmüyorum*” şeklindeki ifadesiyle özetlemiştir. Katılımcı yorumlarından ilçeye salgın öncesi gelenlerin fazla olmadığı bu yüzden de salgınla bu durumda bir değişim gözükmediği yorumu yapılabilir.

5.2. Gerede’de Turistik Konaklama İmkanları

Gerede doğal güzellikleri, tarihi ve kültürel zenginlikleri ile turizm açısından zengin bir potansiyele sahiptir. İlçenin var olan turistik çekicilikleri yıl boyunca turist

ekecek zelliktedir. Herhangi bir yerin turist çekebilme potansiyeli  şeye bağlıdır. Turizmin temel unsurları ya da turizmin arz kaynakları denilen ve turizmin  A'sı olarak nitelendirilen (attractions, accessibility, accommodation) bu  şey ekicilikler, erişim ve konaklamadır (zg, 2007)

İlçenin konaklama tesislerinin yörenin kültürel ve doğal özellikleriyle geliştirilmesi turizm potansiyelini kullanma imkânı verecektir.

5.3. Turistik Konaklama

Turizm faaliyetlerinin önemli bir bölümünü konaklama oluşturmaktadır. Yeme-içme tesisleri, seyahat acenteleri ve konaklama tesisleri turizm sektörünün gelişiminde büyük rol oynamaktadır. Zengin bir turistik potansiyele sahip Gerede ilçesi kavşak noktasında bulunmasına rağmen konaklama hizmetleri yeterince gelişememiştir. Var olan tesislerin konforu ve yetersizliği turizm talebini olumsuz yönde etkilemektedir.

Son yıllarda yapılan yeni konaklama tesisleri bu olumsuzluğu gidermeye çalışsa da yeterli düzeyde değildir. Konaklama tesislerinde uzman personel sayısının arttırılması fiyat-performans dengesinin kurulmasıyla turizm talebi karşılanabilecektir.

5.3.1. Turizm İletme Belgeli Konaklama Tesisleri

Gerede ilçesinde 2022 yılı itibariyle, turizm işletme belgeli 4 adet konaklama tesisi bulunmaktadır. Bu tesislerin  ilçe merkezinde bir tanesi de Esentepe mevkisinde hizmet vermektedir. Tesislerin toplam oda sayısı 265'tir. Bunların toplam yatak sayısı ise 510'dur.

İlçede ki turizm faaliyetlerinin artabilmesi için tesis sayısı ve kalitesinin artması gerekmektedir. Bu doğrultuda son yıllarda hizmete giren Elifim Resort Otel ilçe standartlarına göre oldukça yüksek bir konfor ve hizmet vermektedir. Bu yönüyle ilçeye gelen turistlerin konaklamasına büyük katkı vermektedir.

Tablo 15: Turizm İşletme belgeli Konaklama Tesisleri

Tesisin Adı	Türü	Sınıfı	Oda Sayısı
Elifim Resort Hotel	Hotel	4 yıldızlı	67
Kaya Greenpark Otel	Otel	3 yıldızlı	88
TheSign Esentepe	Otel	3 yıldızlı	80
Dudu Konak Otel	Otel	2 yıldızlı	30
Toplam	-	-	265

Kaynak: Bolu Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2022.

Turizm işletme belgeli konaklama tesislerinin son iki yıl istatistiklerine bakıldığında 2020 yılında 174 yabancı 5121 yerli olmak üzere toplamda 5295 kişi konaklama yapmıştır. Ortalama kalış sürelerine bakıldığında 1,57'lik gibi kısa bir süre kalınmıştır. 2021 yılı verilerinde ise bir önceki yıla göre konaklayanların sayısı oldukça düştüğü görülmektedir. Bunda salgın sürecinin ve ekonomik koşulların etkili olduğunu söylemek mümkündür. Turizmin gelişimi açısından konaklama süresinin uzun olması turistlerin harcamalarını arttırmakta ve ekonomik bir değer taşımaktadır. İlçenin bu duruma karşı çözüm üretmesi gerekmektedir. Kampanyalar ve hizmet standartlarının yanında tanıtım faaliyetlerinin artırılması gerekmektedir.

5.3.2. Belediye İletme Belgeli Konaklama Tesisleri

İlçeye gelen yerli ve yabancı turistlerin konaklama tercihleri arasında, belediye belgeli oteller de kısmen önemli yer tutmaktadır. İlçede bulunan belediye belgeli konaklama tesisleri, toplamda 53 oda ve 92 yatak kapasitesiyle hizmet vermektedir. Belediye belgeli tesislerin turistlerin konaklamasında, turizm işletme belgeli konaklama tesisleri kadar öneme sahip değildir. Bu sebeple yeni tesislerin inşasının yanı sıra mevcut tesislerde de oda sayısının, yatak kapasitesinin ve hizmet kalitelerinin turistlerin ihtiyaçlarını karşılayacak düzeye ulaştırılması gerekmektedir.

Tablo 16: Belediye İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri

Adı	Türü	Sınıfı	Oda Sayısı
Konuk Otel	Butik otel	2 Yıldızlı	26
Abı Revan	Butik otel	2 Yıldızlı	12
Grand Tepe	Butik otel	3 Yıldızlı	15
Tolam	-	-	53

Kaynak: Bolu Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2022.

Belediye işletmeli konaklama tesislerinde daha çok yerli turistler kalmaktadır. Bu yerli turistlerin birçoğu ilçenin kavşak noktası olmasından ötürü yolculuklarına ara vermek isteyenlerin bir gecelik konakladığı tesislerdir. Fiyatları diğer otellere kıyasla daha düşük olan bu tesislerin konfor seviyesi de oldukça düşüktür. Karayollarıyla yolculuk yapan ve mola olarak kullanılan tesisler ilçenin tanıtımı için oldukça önemlidir. Yeterli ilgi ve konforu bulamayan konuklar bir sonraki mola yerini değiştirmekte veya ilçeye ilgili çevrelerine olumsuz şeyler aktarmaktadır. Bu yolcuların turizm kapsamında bir tanıtım fırsatı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Tesislerin şehrin kültürünü yansıtacak özellikte ve hizmet standardının yükseltilmesi gerekmektedir.

5.3.3. Gençlik ve Spor Müdürlüğüne Bağlı Konaklama Tesisleri

İlçenin iklim ve yerşekilleri sportif faaliyetler için oldukça elverişlidir. Kış aylarında kayak sporu ve yaz aylarında futbol kampları için birçok yerli ve yabancı turist gelmektedir. Gerede'nin sportif faaliyetlerini geliştirmek amaçlı Arkut dağı kayak merkezinin bulunduğu sahaya 2011 yılında yapımı başlayan ve 2015 yılında tamamlanan kayak eğitim merkezi yapılmıştır. 50 odalı bu tesis sporcuların konakladığı önemli bir yerdir. Kış aylarında kayaklı koşu yaz aylarında ise çim kayağı çalışmalarını sürdürmek için sporculara imkan sağlamaktadır. Turizm açısından değerlendirilmesi gereken bu tesis mevcut durumda sadece öğrenci merkezli hizmet vermektedir.

6. ALTINCI BÖLÜM

6.1. Gerede İlçesinin Turizm Potansiyeli İle İlgili SWOT Analizi

Günümüzde sosyal bilimlerle ilgili yapılan çalışmalarda oldukça yaygın olan bu yöntem ilk olarak 1960'larda Harvard Üniversitesi'nin profesörleri olan Learned, Christensen, Andrews ve Guth tarafından geliştirilmiştir. Daha sonraları 1970'li yıllarla birlikte birçok alanda planlama amacıyla kullanılmaya başlanmıştır. SWOT Analizi; bir bölgede mevcut iç ve dış faktörlerin etkileri dikkate alınarak, o alanını sahip olduğu güçlü yönlerden ve fırsatlardan en üst düzeyde yararlanılması, tehditlerin ve zayıf yanların etkisinin en aza indirgenmesi ana fikri ile planlanmış ve kurgulanmıştır. Bir ülkede bir bölgede ya da bir alanda turizm politikaları belirlenirken SWOT analizi tekniğinden yararlanılarak, bir ülkenin turizm potansiyelinin içsel (güçlü ve zayıf yönler) ve dışsal (fırsatlar ve tehditler) faktörlerinin ortaya konulması açısından önemli bir yöntemdir (Yücenur, 2010).

Modern dünyada turizmde sınırları belli mekânların planlanmasında ve turizm politikalarının belirlenmesinde önemli bir yeri olan bu yöntem, aynı zamanda turizm, kuruluş ve işletmelerinin yönetimi açısından da kullandığı bir yöntemdir. SWOT analizi bazı kaynaklarda durum analizi olarak da değerlendirilmektedir.

Gerede ilçesi ile ilgili yapılan bu araştırmanın içeriğinde yapılan analiz ve sentezlere dayanarak araştırma alanının güçlü ve zayıf yönleri, fırsatlar ve tehdit unsurları SWOT analizi uygulaması yapılarak ortaya konulmuştur.

Gerede ilçesinin turizmi ile ilgili SWOT analizinin sonuçları:

6.1.1. Güçlü Yönler

- Gerede'de turizm hareketlerinin geliştirilmesine yönelik güçlü bir isteğin olması.
- Spor turizmi için uygun coğrafya ve iklim yapısı,
- Kayak Turizmi için Uluslararası Kayak Federasyonu tarafından tescillenmiş pistler,
- Orman içinde kayak mukavemet pistinin varlığı.
- Kayak pistlerinin karayoluna yakın olması,

- Geliştirilebilecek spor alt yapısının bulunması,
- Ormanlık alanlardaki yaylaların varlığı,
- Tarihi ve kültürel değerlerin bulunması,
- Gerede Hayvan ve Emtia Panayırı'nın uzun yıllardır kurulması.

6.1.2. Zayıf Yönler

- Tek başına talep çekebilecek turistik ürünlerin yeterli talep oluşturmaması,
- Gerede'nin Batı Karadeniz turlarında bir koridor şehri ya da varış yeri olarak yer almaması,
- Dericilik şehri imajının, turizm şehri algısının önünde yer alması,
- Şehir merkezinin turistlerin gezme, yeme-içme, eğlenme ve hediyelik eşya satın alma ihtiyaçlarına karşılık verebilecek nitelikte donatılara sahip olmaması,
- Gerede'nin tanıtımının potansiyel turizm pazarlarında etkin şekilde yapılamaması,
- Destekleyici turistik ürünlerin niteliklerinin geliştirilmemiş olması,
- Yaylaların rekreasyon ve peyzaj planlamasının yapılmamış olması,
- Kurumlar arası iletişim ve koordinasyon eksikliğinin bulunması,
- Yöre halkının turizm bilinç düzeyinin düşük olması.

6.1.3. Fırsatlar

- Ulaşım açısından Marmara, Karadeniz ve İç Anadolu bölgelerinin kesiştiği bölgede yer alması,
- Coğrafi özellikleri itibarıyla birçok farklı doğal turistik özelliğine sahip olması,
- Yaz aylarının serin geçmesi,
- Spor kampları için uygun sahaların ve konaklamanın varlığı,
- Büyük şehirlere olan mesafesi,
- Tarihi ve kültürel mirasının büyük oranda korunmuş olması,
- Panayır gibi çeşitli festivallerin yapılması,
- Gelişmiş bir sanayisinin olması.

6.1.4. Tehditler

- Kuzey Anadolu fay hattının bölgeden geçmesi,
- Özellikle deri sanayisinin oluşturduğu çevre kirliliği,
- Tarihi eserlerin çevresinde görülen bakımsızlık ve kirlilik
- Yöre halkının turizmin geleneklere zarar vereceği düşüncesi,
- Gerede'nin sahip olduğu turistik ürünler açısından markalaşmış güçlü rakiplerinin varlığı,
- Turizmde rekabet gücünün zayıf olması.

Gerede, mevcut turizm arzı ile sürdürülebilir biçimde turist çekme ve çektiği turistlerin geceleme süresini uzatma yeteneğine henüz yeterli düzeyde ulaşamamıştır. Ayrıca talebin günübirlik faaliyetlerine yönelmiş olması nedeniyle turizm hareketlerinin katma değeri yüksek değildir. Öte yandan potansiyel turistik arz verileri Gerede'de turizm hareketlerinin gelişmesine imkân verecek niteliktedir. Kış, spor ve yayla turizmi Gerede turizmi için en önemli kaynakları oluşturmaktadır. Yapılan SWOT analizi ilçenin turizm durumunu da ortaya koymaktadır. Buna göre güçlü yönlerin daha da geliştirilmesi ve bunun turizme katılması ve ilçe için fırsat olabilecek unsurların çalışmalarının yapılması önemli olacaktır. Zayıf yönlerin değerlendirilip tehdit sayılabilecek unsurların etkisinin aza indirgenmesi gerekmektedir. Yeterli çalışmalar yapıldığında mevcut potansiyeli ile gelişmiş ve rekabet gücü olan bir turistik destinasyona dönüşebilecektir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Gerede ilçesi Karadeniz Bölgesi'nin Batı Karadeniz Bölümü'nde Bolu ili sınırları içerisinde kalmaktadır. Bulduğu coğrafi konum itibariyle yüzyıllardır kullanılan ve farklı medeniyetlerin izlerin taşıyan bir yerdir. Doğal özellikleri ve beşeri özellikleriyle birçok turistik çekiciliği bünyesinde bulunduran ilçe de turizm yeterince gelişmemiştir. Günümüzde ülke ekonomisinde turizmin payı gittikçe artmaktadır ve bu bağlamda yatırımlar hızlanmıştır.

Türkiye Kültür ve Turizm Bakanlığının 2007-2023 eylem planında ilçenin İpek Yolu Turizm Koridoru üzerinde yer almasıyla birlikte koridor boyunca yer alan yerleşmelerin doğa turizmi-eko turizm olarak geliştirilmesi ve bölgede yer alan kış turizmiyle de entegrasyonunun yapılması hedef olarak belirlenmiştir. Bu hedefler doğrultusunda kiliseli han, eski çarşı, eski cezaevi gibi tarihi değer taşıyan yerler restorasyon süreci yaşamıştır ve bitme aşamasına gelmiştir. Yine kış turizm merkezi olan Arkut Kayak Merkezi gelişim göstermiştir. Yapılan yatırımların birçoğu bitmiş ancak henüz tamamlanamamıştır.

Çalışma alanının kuzey ve güney kısımlarının engebeli olması buralarda kış turizmi için önem arz etmiştir. Özellikle Arkut Dağları'nın kuzey yamaçları dulda durumunda bulunmaktadır. Dulda yamaçlarda karın yerde kalma süresi ve nemlilik özellikleri başta kayak turizmi olmak üzere geniş bir çatı olarak kabul edeceğimiz kış turizmi için oldukça uygun alanları oluşturur. Arkut Kayak Merkezi bu özelliklerin bulunduğu alana inşa edilmiştir. Ulusal ve uluslararası birçok yarışmaya ev sahipliği yapmış olmasına karşın yeterince tanıtım ve altyapı yatırımı yapılamadığından potansiyelinden uzakta kalmıştır.

İlçenin yaylaları ormanların içinde doğal bir güzellik oluşturmaktadır. Günümüzde sadece yöre insanlarının ziyaret ettiği turistik değerinin yok denecek kadar az olduğu yerleşmeler olsa da turizm potansiyeli oldukça yüksektir. Bunda Ankara ve İstanbul gibi büyük kentlere olan yakınlığının yanı sıra İç Anadolu'nun yarı kurak ikliminin Karadeniz iklimine geçiş bölgesi olması çekici bir durum oluşturmaktadır. Türkiye'ye güneydeki ülkelerden de çok sayıda turist gelmektedir ve bunlar çoğunlukla yeşile hasretliklerini gidermek üzere yaylaları tercih etmektedirler. İlçenin birçok yaylası olmasına karşın ülkenin bu pazarından pay alamamaktadır. Yayla turizmi için altyapı eksiklikleri giderilir ve yeterince tanıtım yapılırsa turistik değer

taşıyacak ve ülkemizde taşıma kapasitesini aşmış olan yaylalar için de bir alternatif olacaktır.

İlçenin yaz aylarının serin geçmesi sportif faaliyetlerin yapılmasına uygundur. Özellikle futbol kamp dönemlerinde birçok takım yeterli alt yapı imkanı olmadığı için başka ülkeleri tercih etmektedir. Bu durum ülkenin ekonomisi içinde bir kayıp oluşturmaktadır. Takımların yaz kamplarını ülke içinde geçirmeleri döviz çıkışını azaltacağı gibi kampların yapıldığı yer için de ciddi bir getiri sağlayacaktır. İlçede iki bölgede kamp yapılacak yerler hazırlanmıştır ve süper lig düzeyinde takımlar gelmektedir ancak birden çok takımın konaklama veya antrenman yapabileme imkanı olmadığı için katılımlar sınırlı kalmaktadır. Konaklama imkanlarının artırılması ilçe için önemli bir turistik kazanç oluşturacaktır.

Gerede ilçesi tarihi ve kültürel özellikleri bakımından önemli bir yerleşim yeridir. Birçok medeniyetin izlerini taşıyan yapılarıyla turistik potansiyele sahiptir. Keçi kalesi, Asar kalesi, Kiliseli Han turistik değerlerindedir. Son yıllarda yapılan restorasyon çalışmaları ile turizme kazandırılmaya çalışılsa da tanıtımlar yetersiz kalmıştır. Gerekli çalışmalar yapılarak turistik potansiyeline kavuşturulması gerekmektedir.

Çalışma sahasında festivallerde turistik potansiyel taşımaktadır. İlçe de Eylül ayında iki dönem olarak kurulan Gerede Panayırı birçok insanı buraya çekmektedir. Panayırın turizme kazandırılması için son yıllarda önemli yatırımlar yapılmıştır. Bu kapsamda haber kanallarının tanıtımları ve popüler sanatçıların konserleri panayıra olan ilgiyi arttırmıştır. Yılda yüz bin ziyaretçinin geldiği bu panayıra altyapıdaki eksikliklerin de giderilmesiyle çok daha fazla kişinin ziyaret etmesi mümkün olacaktır.

Turizmde ulaşım imkanları önemli yer tutmaktadır. İlçenin önemli karayollarının kavşak noktasında olması ulaşılabilirlik açısından avantaj sağlamaktadır. Bu avantajı turizmde kullanmak için çalışmalar yapılmalıdır.

Sanayi devrimlerinin sonuçlarının hissedildiği 20. ve 21. yüzyılda insanlar şehirleşmenin artmasıyla doğal çekicilikleri olan yerlere doğru yönelme arzusu içinde olmuşlardır. Özellikle büyük şehirlerde yaşayan insanlar beton ve asfalt yollar ve kalabalık ortamlardan yorulup ruhlarını dinlendirmek için doğanın huzur veren sakinliğini arar olmuşlardır. Sanayi toplumunun insanı kurallarla yaşamaya alıştırmaması turistik gezi yapılacak yerler konusunda da etkilemiş ve rastgele bir yere gitmek yerine

araştırıp gidilecek yerlerin özellikleri tespit edilir olmuştur. Yani turistik bir sürece katılacak insan nereye ve ne için gideceğini önceden hesaplamaya başlamıştır. Bu açıdan turist çekecek bir bölgenin kendisini tanıtmaya belki de turistik mekândan daha önemli hale gelmiştir.

Çalışma sahasında turizm faaliyetleriyle ilgili görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler doğrultusunda ilçenin ikliminin kış turizmi için oldukça elverişli olduğu görülmüştür. Kış aylarında kar yağışının fazla ve karın yerde kalma süresinin fazla olması bunda etkili olmuştur. Katılımcılar Arkut Kayak Merkezi'nin modernize edilerek altyapı imkanlarının gelişmesi sonucu turistik potansiyeline ulaşılacağını belirtmişlerdir.

Yapılan görüşmelerde ilçenin sportif faaliyetlere ev sahipliği yapabileceği ancak yeterli tesis ve konaklama imkanı olmayışının bunun önünde engel teşkil ettiği ifade edilmiştir. İlçenin yaz aylarının serin geçmesi, oksijen miktarının fazla olması ve orman örtüsünün geniş yer kaplaması bu düşüncenin temelini oluşturmaktadır. Birçok spor kulübü yaz kamplarını yurt dışında geçirmektedir ve tercih edilen yerlerin doğal özellikleri Gerede ilçesiyle benzerdir. Buna rağmen tercih edilmeyişinde altyapı ve tanıtım yetersizliği ağırlık kazanmaktadır.

Yapılan arazi çalışmaları ve katılımcı görüşlerinde Gerede Hayvan ve Emtia Panayırı'nın turistik bir potansiyeli olduğu görülmektedir. Yılda iki kez toplanan bu panayıra yüzbinlerce insan katılmaktadır. İlçenin tanıtımı ve ticareti üzerinde oldukça önemi bulunmaktadır. Katılımcılar tanıtım ve altyapı sorunlarının olmasının turistik bir faaliyete dönüşmemesinde etkili olduğunu vurgulamıştır.

İlçenin turizm potansiyelini anlamak için SWOT analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucunda Uluslararası pistlerin varlığı, sportif faaliyetlere olan ilgi ve gelişen altyapı, ormanlık sahalardaki yaylalar, ulaşım imkanlarının kolaylığı ve geleneksel olarak yapılan festivaller güçlü yönler olarak görülmektedir. Dericilik şehri imajı, altyapı sorunları, turizme verilen önemin sınırlı olması, tanıtım yetersizliği ve iklimin insanlar üzerinde oluşturduğu olumsuz algı ise zayıf yönler olarak belirlenmiştir. İlçe tüm kurumlarıyla ve halkıyla birlikte zayıf yönlerin giderilmesi noktasında kapsamlı bir program hazırlarsa turizm şehri olması yolunda önemli adımlar atılmış olur.

Gerede ilçesi turizm potansiyeli açısından önemli bir alan olmasına rağmen mevcut durumda potansiyelinin uzağındadır. Turistik değerlerine yapılacak yatırımlarla turistik değer kazanacaktır.

Öneriler

Yapılan araştırmaya dayalı olarak ortaya çıkan sonuçlar değerlendirildiğinde Gerede ilçesinin turizm potansiyeline ilişkin şu önerilerde bulunmak mümkündür:

1. İlçenin ülke içerisinde ulaşım güzergâhında bulunması ulaşılabilirlik açısından önemlidir. Bu durumdan yararlanabilmek için dinlenme tesislerinin sayısı ve niteliği artırılarak ilçenin durak noktası olması sağlanmalıdır. Özellikle çalışma sahasının Ankara'yla olan mesafesinin fırsat olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.
2. Gerede ilçesi orman örtüsü, farklı yerçekillerinin varlığı ve temiz havası gibi doğal özellikleri ile turistik bir potansiyel taşımaktadır. Orman yürüyüş parkurları (Harita 32), geleneksel hale getirilecek doğa festivalleri gibi faaliyetler yapılırsa bu özellikler turistik değere dönüşebilir.
3. İlçede kar yağışlı gün sayısının ve karın yerde kalma süresinin uzun olduğu görülmektedir. Bu durum Finlandiya örneğinde olduğu gibi bir turistik fırsat olarak görülebilir ve iglo turizmine dönüştürülebilir. İlçenin Esentepe mevkindeki spor sahasına yapılacak iglo köy önemli bir turizm getirisi sağlayabilir.
4. Çalışma sahasında kış turizmi önemli bir yer tutmaktadır. Arkut Dağı üzerinde bulunan kayak pistlerinin eğim ve mesafe özellikleri kış turizminin sınırlı kalmasına neden olmuştur. Alternatif olarak Köroğlu Dağları üzerindeki alana yapılacak yeni pistler ve konaklama tesisleri kış turizminin gelişimine katkı sağlayacaktır (Harita 28).
5. İlçede mantar toplayıcılığı hem ekonomik bir getiri hem de sportif bir faaliyet olarak yapılmaktadır. Özellikle Porçini, Tellice ve Kanlıca insanların en fazla topladıkları mantar türleridir. Sonbahar ve ilkbahar mevsimlerinde çıkan bu mantarların toplanma dönemlerinin rehberler eşliğinde aranan bir turistik aktivite olarak sunulması turizm açısından önemli olacaktır.

6. Gerede ilçesi tarihi ve kültürel açıdan birçok medeniyetten izlerin bulunduğu bir yerleşimdir. İlçe de günümüze kadar ulaşan tarihi yapıların aslına uygun restorasyonları yapılarak turizme kazandırılmalıdır.
7. İlçe de üç adet tenis kortu bulunmaktadır. Bunlardan birisi Esentepe mevkisinde ve ormanların içerisinde. Temiz havası ve yaz aylarının serin geçmesi burada tenis turnuvalarının yapılması için elverişlidir. Ülke çapında ünlü olan tenisçilerin katılımıyla bir açılış ve turnuva düzenlenirse hem tanıtım hem de turizm açısından faydalı olacaktır.
8. İlçe de 101 yayla yerleşmesi bulunmaktadır. Bunların birçoğunda eski Gerede dokusundan izler bulunmaktadır. Ormanların içerisinde kalan ve turistik olarak kullanılmayan bu yaylalar yapılacak alt yapı çalışmalarıyla turistik olarak değerlendirilmelidir.
9. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de sağlık turizmi giderek büyümektedir. Arkut Dağları’nın kuzey yamaçlarında bulunan Çokrak sahası ilçe de sağlık turizmi için değerlendirilebilir (Fotoğraf 31).
10. İlçe de yağlı güreşler Cumhuriyetin ilk yıllarından beri yapılmaktadır. 2022 yılında 71.’si düzenlenen bu etkinliğin birçok başpehlivanında gelmesine rağmen turizme katkısı sınırlı olmuştur. Ülke çapında yapılacak tanıtımlarla turistlerin ilgisi çekilmelidir.
11. Çalışma sahasında 16. Yüzyıldan beri kurulan Gerede Emtia ve Hayvan Panayırı binlerce insanın katıldığı bir etkinliktir. Tarihi geçmişine ve organizasyon büyüklüğüne rağmen yerel kalmaktadır. Bunda tanıtım ve altyapı eksikliği etkili olmaktadır. Bu eksikliklerin giderilmesiyle birlikte turistik bir değere dönüşebilir.
12. İlçe de rahvan at yarışları, köyler arası futbol turnuvaları gibi oldukça önemli etkinlikler uzun yıllardır yapılmaktadır. Ancak bunlar turizme kazandırılmamıştır. Yeterli yatırım ve tanıtım imkanlarıyla turistik çekiciliği artabilir.

KAYNAKÇA

- Altıparmak, M. (2002). "Turizm çeşitlendirilmesi sürdürülebilir turizm ve planlama" T.C. Turizm Bakanlığı, II.Turizm Şurası Bildirileri, III.Cilt, Ankara, S. 275-276.
- Atalay, İ. (1994). Türkiye vejetasyon coğrafyası. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Atalay, İ. (2006). Toprak oluşumu, sınıflandırılması ve coğrafyası. Metabasım.
- Atalay, İ. (2013). Uygulamalı klimatoloji. İzmir.
- Atsız, N. (1991). Evliya çelebi seyahatnamesinden seçmeler (Sevinç Matbaası Cilt 2). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Aycan, İ. (1999). Geçmişten günümüze tarih boyunca gerede. Gerede Sempozyumu (s. 11-16). Gerede: Gerede Belediyesi Yayınları.
- Aydın, F. ve Koçak, E. (2022). Dizilerin turizm faaliyetlerine etkisi: Gönül Dağı Dizisi örneği. International Journal of Geography and Geography Education, (47), 162-186 .
- Aydın, F. ve Oral, M. (2019). Türkiye’de karayolu ulaşımının tarihsel gelişimi . Journal of Awareness, Volume; 3, Issue; Issue Special , 257-266
- Ayhan, G. (2022). Tunceli ilinde kırsal turizm potansiyelinin belirlenmesi (Yayımlanmamış doktora tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Babacan, Z. (2020). Adıyaman ilinin kültür turizmi potansiyeli ve alternatif kültür rota önerisi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Bay, A. (2014). Uludağ yöresinde (Bursa) alternatif turizm türü olarak yayla turizmi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Bolu Valiliği. (2014). Bolu ili 2013 yılı çevre durum raporu. Bolu: T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.
- Bolu Valiliği. (2019). 2018 Yılı Bolu ili ekonomik görünüm raporu. Bolu: Bolu Valiliği Ticaret İl Müdürlüğü.
- Bulut, E. (2015). Antalya merkez ilçelerinde sürdürülebilir turizm ve yerel halkın turizmin etkilerine yaklaşımını (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

- Çelebi, E. (1984). Seyahatname. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları
- Çıracı, H. ve Kerimoğlu, E. (2008). Sustainable tourism development and a governance model for frigid valley, İstanbul. 22-43 s.
- Demirci, U. (1997). Aydın ilinin turizm potansiyeli ve il merkezinin tatil eğilimleri açısından irdelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Derya, B. (2018). Bingöl ilinin turizm potansiyeli ve değerlendirilebilir olanakları (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Doğanay, H. (2001). Türkiye turizm coğrafyası. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Doğanay, H. (2015). Coğrafyaya adanmış bir ömür. Atatürk Üniversitesi Yayınları, s. 723.
- Doğaner, S. (2001). Türkiye turizm coğrafyası, İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Doğan, Ş. (2000). Gerede köy adlarında türk boylarının izleri. Geçmişten günümüze Gerede sempozyumu (20-21 Kasım 1999) (s. 25-30). içinde Gerede: Gerede Belediyesi Yayınları, Emin ajans.
- Ekim, B. (1985). Ürgüp-Göreme yöresinde turizm potansiyeli (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Emiroğlu, M. (1977). Bolu'da yaylalar ve yaylacılık, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Erhan, K. (2013). Gerede ilçesinin coğrafyası (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Erkoçoğlu, F. (2000). Gerede'de Osmanlı'dan kalma vakıflar ve tarihi eserler, Geçmişten günümüze Gerede sempozyumu (20-21 Kasım 1999), (81-103), Gerede: Gerede Belediyesi Yayınları
- Erol, O. (2004). Genel klimatoloji. Ankara: Çantay Kitabevi.
- Fırıncı, G. (2018). Uluabat Gölü'nün turizm potansiyeli (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karabük Üniversitesi, Karabük.
- Gerede Orman İşletmesi. (2018). Amenajman planı (2018-2027).
- Gerede Tarım İlçe Müdürlüğü. (2021). Gerede tarım ilçe müdürlüğü raporu. Gerede.
- Gökmen, S. (2022). Gerede çevresinde doğal ortam-insan ilişkileri (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karabük Üniversitesi, Karabük.

- Güler, R. (2021). Geleneksel Gerede evleri. AHBVÜ Edebiyat Fakültesi Dergisi, 63-78.
- Gümüşçü, O. (2017). Coğrafya'yadavet. İstanbul: Yeditepe.
- Hoşgören, Y. (2004). Hidyografya'nınana çizgileri. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- İdil, V. (2000). Eskiçağ'da Gerede ve Keçi Kalesi. Geçmişten Günümüze Gerede (s. 105-109). Gerede: Gerede Belediyesi Yayınları.
- Karabağ, S. (2006). Türkiye beşeri ve ekonomik coğrafyası. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Kaya, M. (2015). Ayancık ve yakın çevresinin ekoturizm potansiyeli (Yayımlanmamış doktora tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Ketin, İ. (1969). Kuzey Anadolu Fayı hakkında. MTA Dergisi.
- Ketin, İ. (2008). Genel jeoloji, yerbilimlerine giriş. İstanbul: İTÜ Vakfı Yayınları.
- Kılınç, K. (2022). Gerede'de deri üretimi: Mevcut durum ve trendler. 1. Ulusal Zanaat, Sanat ve Tasarım Dili Olarak Deri Sempozyumu.
- Kılınç, N. (2020). Kahramanmaraş ilinin turizm potansiyeli (Yayımlanmamış doktora tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Kılınç, N. (2019). Siirt ve çevresinin turizm coğrafyası (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Kızılkaya, Y. (2013). Erzurum ilinin inanç turizm potansiyeli (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Koçoğlu, Y. (2006). Mardin ilinin turizm potansiyeli (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Konrapa, M. Z. (1960).Bolu tarihi, Bolu: Bolu Vilayet Matbaası,
- Kut, F. (2004). 1946'da Gerede (I). Gerede Kültür, Kalkınma ve Dayanışma Vakfı Bülteni(9), s. 33-35.
- Levy, M., ve Salvadori, M. (1995). Deprem kuşaağı. Doğan Kitapçılık.
- Özbey, F. R. (2002). Sürdürülebilir Turizm Kalkınması 2002: Birleşmiş Milletler· Dünya Ekoturizm Yılı . Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.
- Özçağlar, A. (2006). Coğrafyaya giriş. Ankara: Hilmi Usta Matbaacılık.
- Özçağlar, A. (2016). Yönetmel coğrafya. Ankara: Nika Yayınevi.
- Özgüç, N. (2007). Turizm coğrafyası. İstanbul: Çantay Kitabevi.

- Özgüç, N. (2013). Turizm coğrafyası. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Özgür, E. M. (1998). Türkiye nüfus coğrafyası, Ankara: GMC Basın-Yayın Ltd. Şti.
- Sezer, İ. (2016). Giresun ilinin turizm potansiyeli. Giresun: Nobel Akademik Yayıncılık
- Soyak, M. (2013). Uluslararası turizmde son eğilimler ve Türkiye’de turizm politikalarının evrimi. Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi, (4), 1-18.
- Şaroğlu, F.,Herece, E., Sariaslan, M., ve Emre, Ö. (1995). Yeniçağa-Gerede-Eskipazar arasının jeolojisi ve Kuzey Anadolu Fayı'nın genel özellikleri. Ankara: MTA.
- Şenol, F. (2015). Türkiye turizm coğrafyası. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Sensoy, S., ve Demircan, M. (2010). Climatological applications in Turkey, Ankara.
- Taşman, C. E. (1944). Gerede-Bolu depremi. MTA Dergisi (31), 134-138.
- Torun, E. (2014). Tarsus'un tarihi-kültürel coğrafya araştırmaları ve turizm potansiyeli (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Tümertekin, E., ve Özgüç, N. (2007). Ekonomik coğrafya . İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Tütüncü, A. (2022). Türkiye’de turizm faaliyetlerini belirleyen makroekonomik değişkenlerin karşılaştırmalı analizi. Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi , 6 (2) , 369-388 . DOI: 10.32572/guntad.1031521
- URL-1:<https://www.medya14.net/1-subat-1944-bolu-gerede-depremi-uzerine-makale,889.html> (Erişim Tarihi: 15.01.2022).
- URL-2 <https://www.gerede.bel.tr/galeri/0/4/1/gecmisten-izler> (Erişim Tarihi: 18.01.2022).
- URL-3:<https://tr.pinterest.com/pin/706009679057609611/> (Erişim Tarihi: 21.09.2021).
- URL-4:<https://www.gerede.bel.tr/galeri/0/5/1/gerede-fotografлари> (Erişim Tarihi: 18.01.2022).
- URL-5:<https://www.bizevdeyokuz.com/cam-iglu-otelleri-finlandiya/> (Erişim Tarihi: 10.05.2022).
- URL-6: URL-11: <https://avlakharitalari.tarimorman.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 21.06.2022).
- URL-7:<https://www.koroglugazetesi.com/haber/kent-muzesinde-calismalar-devam-ediyor.html> (Erişim Tarihi: 19.03.2022).
- URL-8:<https://www.gerede.bel.tr/galeri/0/14/1/geleneksel-gerede-panayirlari> (Erişim Tarihi: 13.05.2021).

- URL-9:<https://www.gerede.info/gerede-kultur-ve-turizm/> (Erişim Tarihi: 18.01.2022).
- URL-10:<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/bolu/TurizmAktiviteleri/gerede>
(Erişim Tarihi: 8.03.2022).
- URL-11: <https://bolu.ktb.gov.tr/TR-69930/gerede.html> (Erişim Tarihi: 12.05.2022).
- URL-12:<https://www.gezinomi.com/gezi-rehberi/gerede-nin-tarihi-ve-turistik-mekanlari.html> (Erişim Tarihi: 10.04.2022).
- URL-13: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Gerede> (Erişim Tarihi: 10.02.2022).
- URL-14:<http://www.geredemedyatakip.com.tr/guncel/sakli-kalmis-bir-tarih-keci-kalesi.html> (Erişim Tarihi: 10.05.2022).
- URL-15:<https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane/resmi-istatistikler> (Erişim Tarihi: 25.05.2022).
- URL-16: <https://geredederiosb.org/> (Erişim Tarihi: 18.05.2022).
- URL-17:<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/bolu/TurizmAktiviteleri/gerede-arkut-dagi-kayak-merkez> (Erişim Tarihi: 15.07.2022).
- URL-18: <https://www.geredeosb.org.tr/yerlesim-plani/> (Erişim Tarihi: 09.04.2022).
- URL-19: <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=tarim-111&dil=1> (Erişim Tarihi: 10.05.2022).
- URL-20:<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Kumes-Hayvanciligi-Uretim-Agustos-2022-45697> (Erişim Tarihi: 26.05.2022).
- URL-21: <https://www.geredegercek.com/gerede/> (Erişim Tarihi: 23.05.2022).
- URL-22: <https://bolu.ktb.gov.tr/TR-70010/istatistikler.html> (Erişim Tarihi: 15.07.2022).
- URL-23:<https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109/>
(Erişim Tarihi: 15.06.2022).
- URL-24:<https://www.mta.gov.tr/v3.0/hizmetler/25bas> (Erişim Tarihi: 12.04.2022).
- URL-25: <http://www.bolu.gov.tr/ormanlar-ve-anit-agaclar> (Erişim Tarihi: 22.05.2022).
- URL-26:<https://tobb.org.tr/BilgiErisimMudurlugu/Sayfalar/KurulanKapananSirketistatistikleri.php> (Erişim Tarihi: 06.03.2022).
- URL-27: <http://www.gerkav.org.tr/ANASAYFA/tabid/12391/Default.aspx> (Erişim Tarihi: 09.03.2022).

- URL-28: <https://www.facebook.com/cogullukoyu/>(Erişim Tarihi: 15.11.2022).
- URL-29:<https://bolu.ktb.gov.tr/TR-268601/gerede-keci-kalesi.html> (Erişim Tarihi: 06.11.2022).
- URL-30:<https://www.investinbolu.gov.tr/deri-ve-deri-urunleri/> (Erişim Tarihi: 22.12.2022).
- URL-31:<https://www.gerede.bel.tr/haber/1/2269/rahvan-at-yarisleri-ilgi-gordu>. (Erişim Tarihi: 25.12.2022).
- URL-32: <https://www.geredeyenigun.com/250-isci-yi-istihdam-eden-ilamet-metal-fabrika-kapilarini-basina-acti.html>. (Erişim Tarihi: 16.01.2023).
- URL-33: <https://ilametmetal.net/galeri>. (Erişim Tarihi: 17.01.2023).
- Urry, J. (1999). Mekanları tüketmek, Çev: Rahmi Oğdul, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Ünlü, A. (2000). Tarih boyunca Gerede (2000 b., Cilt 1). (H. Ö. Cevahircioğlu, Dü.) Gerede: Yenigüven Matbaacılık.
- Ünlüol, K. (1999). Gerede deri sanayii, Gerkav Bülteni.
- Yalçın, G., Demircan, M., Ulupınar, Y., ve Bulut, E. (2005) Klimatoloji – I, Ankara: DMİ Yayınları.
- Yücenur, N. (2010). Turizm sektöründe strateji seçimi için bulanık veriler yardımıyla hiyerarşik ağ modeli ve SWOT analizi: Türkiye Örneği. Sigma ve Fen Bilimleri Dergisi, 227.
- Zaman, M. (2012). Trabzon ilinin turizm coğrafyası: Potansiyel-Alternatifler-Planlama. Atatürk Üniversitesi Yayınları.

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Gerede Şehrının Aylık ve Yıllık Ortalama Sıcaklık, Maksimum Sıcaklık ve Minimum Sıcaklık (°C)Değerleri (1963-2021)	42
Tablo 2: Gerede Şehri Aylık ve Yıllık Ortalama Yağış (mm) ve Sıcaklık (°C) Değerleri (1963-2021)	48
Tablo 3: Gerede Şehri Aylık Ortalama Rüzgar Esme Toplamları	53
Tablo 4: Gerede İlçe Sınırlarında Yer Alan Yaylalar	62
Tablo 5: Gerede İlçesi Yıllara Göre Nüfus Değişimi (1935-2021)	66
Tablo 6: Gerede İlçesi Cinsiyet Yapısına Göre Nüfus Değişimi (1965-2021).....	69
Tablo 7: Gerede İlçesi'nde Altı Yaş ve Üzeri Nüfusun Cinsiyete Göre Eğitim Düzeyi ve Oranları (2021).....	70
Tablo 8: Gerede Kasaba-Köy Nüfus Değişimi (1965-2021)	73
Tablo 9: Gerede İlçesi Tarım Alanlarından Yararlanma Durumu (2021)	74
Tablo 10: Gerede İlçesi Sebze Ekim Alanları ve Üretimi (2021).....	74
Tablo 11: Gerede İlçesi Meyve Üretimi ve Ağaç Sayısı (2021).....	75
Tablo 12: Gerede İlçesi Tarla Bitkileri Ekim Alanları ve Üretimi (2021)	75
Tablo 13: Gerede İlçesi Büyükbaş, YüK ve Çeki ile Kümes Hayvanları Sayıları (2021)	77
Tablo 14: Gerede Organize Sanayi Bölgesi İşletmeleri.....	85
Tablo 15: Turizm İşletme belgeli Konaklama Tesisleri	182
Tablo 16: Belediye İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri	183

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1: Gerede İlçesi Lokasyon Haritası	13
Harita 2: Gerede İlçesi Jeoloji Haritası	27
Harita 3: Gerede İlçesi Jeomorfoloji Haritası	29
Harita 4: Gerede İlçesi Topografya Haritası	31
Harita 5: Gerede İlçesi Fiziki Haritası.....	32
Harita 6: Gerede İlçesi Eğim Haritası	34
Harita 7: Gerede İlçesi Bakı Haritası	36
Harita 8: Gerede İlçesi Hidrografya Haritası	38
Harita 9: Gerede İlçesi Toprak Haritası	40
Harita 10: Gerede İlçesi Ocak Ayı Sıcaklık Haritası	44
Harita 11: Gerede İlçesi Temmuz Ayı Sıcaklık Haritası.....	45
Harita 12: Gerede İlçesi Ortalama Sıcaklık Haritası.....	47
Harita 13: Gerede İlçesi Ortalama Yağış Haritası.....	49
Harita 14: Gerede İlçesi Temmuz Ayı Yağış Haritası	50
Harita 15: Gerede İlçesi Ocak Ayı Yağış Haritası	51
Harita 16: Gerede İlçesi Vejetasyon Haritası	55
Harita 17: Gerede İlçesi Yerleşme Haritası.....	60
Harita 18: Gerede İlçesi Nüfus Haritası	68
Harita 19: Gerede İlçesi Sanayi Bölgeleri Haritası	85
Harita 20: Gerede İlçesi Fonksiyonel Alanlar Haritası	87
Harita 21: Gerede İlçesi Şehirlerarası Yol Güzergahı Haritası	91
Harita 22: Gerede İlçesi Eski ve Yeni Yol Güzergah Haritası.....	92
Harita 23: Gerede İlçesi Ulaşım Haritası	93
Harita 24: Gerede İlçesi Çevre Havaalanlarına Ulaşım Haritası.....	94
Harita 25: Gerede Doğal Turizm Haritası	96

Harita 26: Arkut Kayak Pisti Haritası	97
Harita 27: Arkut Kayaklı Koşu Merkezi Haritası	101
Harita 28: Gerede Potansiyel Kayak Pisti Haritası	102
Harita 29: Gerede Potansiyel Kayaklı Koşu Rotası Haritası.....	103
Harita 30: Gerede İglo Turizm Konum Haritası	106
Harita 31: Gerede-Keçi Kalesi Parkur Haritası	108
Harita 32: Potansiyel Yürüyüş Yolları Haritası	109
Harita 33: Gerede İlçesi Yayla Dağılışı Haritası.....	116
Harita 34: Bolu Avlaklar Haritası	124
Harita 35: Gerede Beşeri Turizm Haritası.....	125

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf 1: 1944 Gerede Depremi Haberi	30
Fotoğraf 2: Gerede Gölünden Bir Görünüm	39
Fotoğraf 3: Gerede'nin 1936 Yılına Ait Görünümü	56
Fotoğraf 4: Gerede'nin 2022 Yılındaki Görünümü	57
Fotoğraf 5: Gökçeler Yaylasından Bir Görünüm	61
Fotoğraf 6: 1936 Yılında Gerede'den Bir Görünüm	64
Fotoğraf 7: 2022 Yılında Gerede'den Bir Görünüm	65
Fotoğraf 8: Tahıl Tarım Alanlarından Bir Görünüm.....	76
Fotoğraf 9: Avşar Yaylasında Hayvancılık	78
Fotoğraf 10: Gerede'de Arıcılık	79
Fotoğraf 11: Gerede'de Kış Aylarında Arıcılık.....	80
Fotoğraf 12: Gerede Orman İşletme Müdürlüğü Tomruk Depolama Alanından Bir Görünüm	81
Fotoğraf 13: Gökçeler Yaylasındaki Eski Maden Sahası.....	82
Fotoğraf 14: Deri Sanayisi Tabaklama İşlemlerinden Bir Görünüm	84
Fotoğraf 15: Organize Sanayi Bölgesi Giriş Kısmından Bir Görünüm	86
Fotoğraf 16: Organize Sanayi Bölgesinden Bir Görünüm	87
Fotoğraf 17: İlamet Metal Fabrikasından Bir Görünüm	88
Fotoğraf 18: İlamet Metal Fabrikasından Bir Görünüm.....	88
Fotoğraf 19: Gerede Mayhası'ndan Bir Görünüm	89
Fotoğraf 20: Gerede Mayhası Pazar Yerlerinden Bir Görünüm	90
Fotoğraf 21: Arkut Kayak Pistinden Bir Görünüm	98
Fotoğraf 22: Gerede Kayak Eğitim Merkezinden Bir Görünüm.....	99
Fotoğraf 23: Kayaklı Koşu Yarışmalarından Bir Görünüm	100
Fotoğraf 24: Gerede Kar Festivallerinden Bir Görünüm	104
Fotoğraf 25: Gerede Kar Festivallerinden Bir Görünüm	104

Fotoğraf 26: Gerede Fen Lisesi İglo Etkinliğinden Bir Görünüm	105
Fotoğraf 27: Finlandiya da İglolardan Bir Görünüm	107
Fotoğraf 28: Esentepe Futbol Kamplarından Bir Görünüm	110
Fotoğraf 29: Başakşehir Futbol Takımı Esentepe'de.....	111
Fotoğraf 30: Esentepe de İzcilik.....	112
Fotoğraf 31: Hasbeyler Yaylasından Bir Görünüm.....	114
Fotoğraf 32: Rumşah Yaylasından Bir Görünüm.....	115
Fotoğraf 33: Çokrak'tan Bir Görünüm	117
Fotoğraf 34: Çokrak'tan Bir Görünüm	118
Fotoğraf 35: Esentepe Mesireliğinden Bir Görünüm	119
Fotoğraf 36: Esentepe Mesireliğinden Bir Görünüm	120
Fotoğraf 37: Esentepe Mesireliğinden Bir Görünüm	121
Fotoğraf 38: Esentepe Tenis Kortu.....	122
Fotoğraf 39: Esentepe Seyir Yeri	123
Fotoğraf 40: Çoğullu Köyü Kemer Köprüsünden Bir Görünüm.....	126
Fotoğraf 41: Asar Kalesinden Bir Görünüm	127
Fotoğraf 42: Asar Kalesinden Gerede Çayına Bakış.....	127
Fotoğraf 43: Keçi Kalesi	128
Fotoğraf 44: Keçi Kalesi	129
Fotoğraf 45: Kiliseli Tüccar Han'ı ve Gerede Çayı.....	130
Fotoğraf 46: Kiliseli Tüccar Hanı.....	131
Fotoğraf 47: Gerede Kent Müzesi	132
Fotoğraf 48: Aşağı Tekke Camii ve Türbesi	133
Fotoğraf 49: Ramazan Dede Türbesi.....	134
Fotoğraf 50: Yukarı Hamamı	137
Fotoğraf 51: Arasta Çarşısı.....	138
Fotoğraf 52: Çalar Saat ve Kulesi	139
Fotoğraf 53: Gerede Yağlı Güreşlerinden Bir Görünüm.....	140
Fotoğraf 54: Gerede Yağlı Güreşlerinden Bir Görünüm.....	141

Fotoğraf 55: 1965 Yılı Gerede Panayırı	142
Fotoğraf 56: Gerede Panayırından Bir Görünüm	142
Fotoğraf 57: Gerede Panayırından Bir Görünüm	143
Fotoğraf 58: Gerede Panayırından Bir Görünüm	144
Fotoğraf 59: Gerede Panayırından Bir Görünüm	144
Fotoğraf 60: Gerede Panayırından Bir Görünüm	145
Fotoğraf 61: Gerede Panayırından Bir Görünüm	146
Fotoğraf 62: Gerede Panayırından Bir Görünüm	146
Fotoğraf 63: Gerede Panayırından Bir Görünüm	147
Fotoğraf 64: Tellice Mantarı	149
Fotoğraf 65: Porçini Mantarı	150
Fotoğraf 66: Kanlıca Mantarı	151
Fotoğraf 67: Köyler Arası Futbol Turnuvaları	152
Fotoğraf 68: Köyler Arası Futbol Turnuvaları	152
Fotoğraf 69: Rahvan At Yarışları Duyurusu	153
Fotoğraf 70: Rahvan At yarışlarından Bir Görünüm.....	154

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Yükselti Gruplarının Alansal Dağılışı	33
Grafik 2: Arazi Bakı Yönlerinin Alansal Dağılışı	37
Grafik 3: Gerede Şehrinin Aylık Ortalama Sıcaklık, Maksimum Sıcaklık ve Minimum Sıcaklık(°C) Değerleri (1963-2021)	43
Grafik 4: Gerede İlçesi Ortalama Yağış (mm) ve Sıcaklık(°C) Grafiği(1963-2021). 52	
Grafik 5: Gerede ilçesi Rüzgar Frekans Gülü	54
Grafik 6: Gerede ilçesi Yıllık Nüfus Değişimi (1935-2021).....	67
Grafik 7: Gerede Kır-Kent Nüfus Değişimi (1965-2021)	71

ÖZGEÇMİŞ

Mehmet Çağrı BAYRAK; ilkokul, ortaokul ve lise eğitimini İspir’de tamamladıktan sonra Ankara Üniversitesi Dil Tarih-Coğrafya Fakóltesi Coğrafya Bölümü’nü kazandı ve 2011 yılında mezun oldu. Halen Gerede Fen Lisesi Coğrafya Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.